

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်၊ စွမ်းလီတာအစွိုး

လိတ်ရဲဉ်း အမိုင်(၃၂)

ဝေင်၊နယ်းသီးသင်း တနယ်းလုမ်းသင်းရာ၊

ဝေဇာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်

ဝေင်၊သီးသင်း

မွေးမွန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နင်းငံးတော၊ ဗဟိုသံဃာ့ဂွန်းဆောင်း

တမ်း

ဝေဇာရာမ

အမိုင်(၁)

နင်း ၁၃၇၆-ဗား၊ လာဝါးခေါင်းမွေခို၊

ရူးထန်း ဒုတိယအလဲင်း ဖျူးပေါင်း(၁၀၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လိတားအစွိုး
လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င် (၃၂)

ဝေင်၊နယ်းသီးသင်း၊ တနယ်းလုမ်းဆင်းရာ၊
ဝေဏာရာမပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်

ပွေးဗွန်ကောဝိဒ

(မော့စရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နင်းငံးတေား၊ ဗဟိုးဂွန်းဆောင်း

တဲမ်း

မေ့ပဒ

အမဲ့င် (၈)

ငေါင်းတယ်အောင်

နေင်း ၁၃၇၅-ဟား၊ ဒေဉ်ရုတ်ဆန်(၁၄)နီ၊ ပအိုဝ်းလိတ် လိုင်စွမ်းလိတာ၊ ဗဟိုသံဃာ့စွဲ၊ နေင်းခွပ်ပွယ်မော့ခွဲ ဝေင်နယ် ပင်လောင်၊ ကျောင်ပင်ခွပ်ကို ဆွဲဖျတ်ချက်အလ၊ နေင်းလေ ၁၃၇၆-ဟား၊ ဗဟိုသွဉ်တန်အမူပိုင် (၃၀) ဝေင်နယ်ဟိုပုံ၊ ကျောင်၊ ဇောတိကာရာမလိတ်သွဉ်တို့ကို အတွက်တာ၊ ကအွဉ်ထွေးဒါး ဓမ္မပဒအမူပိုင် (၈) ဘားသားနပ်တဲ ပွေးဗွန် (ကောဝိဒ) ဇေနာရာမ လိတ်သွဉ်တို့ကို၊ ဝေင်သီးသင်း၊ ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွေး အကျောင်၊ ပွေးပေါင်သံဃာ၊ ဖေးအပ်ယင်းဒျား တားခွန်းနင်းနပ် တင် အွဉ်သမေတ္တာ၊ တဲမ်းဖေးဖျင်ဒျားနင်းယိုသွ။

ဓမ္မပဒကျမ်းယို ဗွန်တိုပွေးဘုရား ကဟော်ခါဝတ္ထု ပဉ်စုစု ပဉ်ပူးပူး ပဉ်ဝင်ဝင်နပ်၊ အပ်နီဆီသုစုပူး (၂၆ - ဝင်)သွ။
နော်အကို -

- ၁။ နေင်း ၁၃၇၇-ဟားနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်အေးစေတီလိတ် သွဉ်တို့ကို တဲမ်းဖေး “ ယမက ဝင် ”
- ၂။ နေင်း ၁၃၆၀-ဟားနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်အေးစေတီလိတ် သွဉ်တို့ကို တဲမ်းဖေး “ အပ္ပမာဒ ဝင် ”
- ၃။ နေင်း ၁၃၆၂-ဟားနပ်၊ ပွေးစင်တန်ကုဝေရ (ဟိုပုံ၊ ဆရာ တဲမ်းလိတ်၊ ခွန်ကုဝေ-ပါခက်) တဲမ်းဖေး“ စိတ္တ ဝင် ”

(ခ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၈)

- ၄။ နေင်း ၁၃၆၄-ဗားနော်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တဲမ်းဖေး “ပုပ္ဖ ဝဂ်”
- ၅။ နေင်း ၁၃၆၉-ဗားနော်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ဗာလ ဝဂ်”
- ၆။ နေင်း ၁၃၇၁-ဗားနော်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ပဏ္ဍိတ ဝဂ်”
- ၇။ နေင်း ၁၃၇၃-ဗားနော်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တဲမ်းဖေးယင်း “အရဟန္တ ဝဂ်”
- ၈။ နေင်း ၁၃၇၅-ဗားနော်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တဲမ်းဖေးယင်း “သဟဿ ဝဂ်”

ကတဲမ်း ဓမ္မပဒအမဲ့င်(၈)ယို အခြပ်အရဲဉ်းနော်-

- ၁။ ဝတ္ထုဇာတ်တွယ်၊
- ၂။ တရာ၊ ဂါးထားပါဠိ
- ၃။ တရာ၊ ဂါးထားအနက်
- ၄။ တရာ၊ ဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင်
- ၅။ တရာ၊ ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အခွုတ်
- ၆။ နားဗားတရာယိုအကျို၊
- ၇။ ထေနယ်ဖေး လ၊ ဗဟုသုတ၊ လ၊ အိသတိ၊ တရာ၊
- ၈။ ဟောဝိတောင့်၊ ခရားအဓိပ္ပါယ်၊
- ၉။ တရာ၊ ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ၊
- ၁၀။ တရာ၊ ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ဝတ္ထုတွယ်၊ တပျုတ်တပျုတ်ကိုနှင့်၊ တံမ်းလွေ့အခြပ်အရဲဉ်း
ယိုအတွိုင်းသွ။

သွဉ်ဒါးထွ။ ဓမ္မပဒတရားယိုတဲင် ဗွေးမျတ်ဘုရား၊ ကသွဉ်သင်
ကဆွံ့မးခါးအတွိုင်း၊ လွေ့သဲင်အံ့အပ်း ဒေါ့ပြောင်းကျံးမား၊ ကျိုစား၊
သောင်းသာလွေ့သွော့၊ လွော့ကံးနားကျိုစား၊ မဉ်းမားနိုင်းနပ်းနပ်း၊
ယိုခါဆဲင်တား၊ ချမ်းသားအာမျို၊ အကျိုအပ်းငါး မရေးမရားနပ်း၊
သွ။

ကဗျာမေတ္တာ

၁။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
ကလိုဒေသနား - တွက်တားနပ်းရား၊
တံမ်းဖေးဖျင်ရင်၊ - ခွန် နပ်း သံဃား
သွဉ်သွံးနား - ချမ်းသား လင်ငါး ။

၂။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
(နေးထူးသွဉ်သား - ခွိုင်းကားအများ)
နမ်းယိုတွမ်းသား - ယံခွေလွေ့ဗား
ဆုးကွီဒုား - မေတ္တာ ပသာငါး ။

တောင်းခါး -

၁။ (ကထင်းလွဉ်ဒါး - သံဃားအများ)
၂။ (ကထင်းသွဉ်ဒါး - တကားအများ)
၃။ (ကထင်းသွဉ်ထူး - နင်မူးအများ)
၄။ (ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရာနပ်းရား)

(ဃ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၈)

မာတိကာလိတ်ကတူးစဲဉ်း

စဲဉ်း	အကျောင့်ခရာ	လိတ်မဲ့င်
	ငေါင်းနယ်ထွဉ်း ----- ‘က-ခ-ဂ-ဃ’	
၁။	တမ္မဒိဋ္ဌိကဝတ္ထု -----	၁
၂။	ဗာဟိယဒိရူပီရိယဝတ္ထု -----	၁၃
၃။	ကုဏ္ဍလကေသီထေရီဝတ္ထု -----	၃၀
၄။	အနတ္တပုစ္ဆကဗြဟ္မဏဝတ္ထု -----	၅၁
၅။	ဗွေသာရိပုတ္တရာ မိုးဖူးခိုပုတ္တာဝတ္ထု ---	၅၈
၆။	ဗွေသာရိပုတ္တရာ မိုးဖူးခိုပိုဝတ္ထု -----	၆၄
၇။	ဗွေသာရိပုတ္တရာ သွေးပေးပုတ္တာဝတ္ထု --	၇၀
၈။	အာယုဝဓနဝတ္ထု -----	၇၆
၉။	သံကိစ္စသားမဏေးဝတ္ထု -----	၈၈
၁၀။	ကောဏ္ဍညမထေရ်ဝတ္ထု -----	၁၁၂
၁၁။	သပ္ပဒါသမထေရ်ဝတ္ထု -----	၁၁၈
၁၂။	ပဉ္စာစာရထေရီဝတ္ထု -----	၁၂၆
၁၃။	ကိသာဂေါတမီဝတ္ထု -----	၁၄၁
၁၄။	ဗဟုပုတ္တိကထေရီဝတ္ထု -----	၁၅၁
၁၅။	ငေါင်းရီလွှာခန့် -----	၁၅၇
၁၆။	ငေါင်းရီလွှာခန့် အဖြေမဲဉ်း -----	၁၅၉
၁၇။	ငေါင်းရဲပ်နိဂုံးကဗျာ -----	၁၆၁
၁၈။	ငေါင်းရဲပ်နိဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်း -----	၁၆၂
၁၉။	ထွားအားကျိ၊ ပိဋကတ်ကျမ်း -----	၁၆၃

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၈။ သဟဿဝဂ်

၁။ တမ္မဒိဋ္ဌိက (ပါမာသီဒါးစွန်)ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား သတင်သွားအပ်အံ့ ရာဇဂြိုဟ်ဒေသ ကျောင်း
ဝေဠုဂူကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “တမ္မဒိဋ္ဌိက” (ပါမာသီဒါးစွန်)
ယိုတော့၊ နိဗ္ဗေဒဘုရားဟော်ဗား “သဟဿမပိ စေ ဝါစာ” စတင်
တရားယိုသွား။

စွန်သား ကွတ်ချာကွတ်ဆီကွတ်၊ ဖြားဖုံးနပ်၊ စွန်ခံသား
ယားဝင်ထာမာ၊ စတင်နှင်းနပ်ဖုံးတော့၊ လွှဲအိအနမ်းဖုံး-တဲ့။

ပါရိတုဗြာ၊ ကမည်းဒါး “တမ္မဒိဋ္ဌိက” နပ်၊ လွေ့ထေ့ စွန်သား
ထူးထူးတင် “ခွေတဲ့ မည်စွန်ညီသီ မည်လွှဲအိနမ်း” ရိုးနှင်းနပ်တော့၊
ပါဟဲ့လွေ့စွန်ပိုးတန်ထူး -

“ ပါယိုနောင်၊ အမည်အံ့ နီထူးတဲ့-ဆရာ ” ရိုးလွှဲနှင်း
နပ်သွား။

စွန်ပိုးတန် ထွားယဲ့ကံကီယဲ့ကံလ တမ္မဒိဋ္ဌိက၊ တမ္မဒိဋ္ဌိက
နပ်၊ “ ထောင်းဖြည့်နှောင်း(အားတလာ)၊ မဲ့ခူးတကျောင်း၊ ဖြောင်း
ဆွဉ်းကားဆွဉ်း တချားတဲက်၊ ရအဲင်းထဲပွိုန်စွဉ်း အမျိုးနဲဉ်းရား၊
ရအွေ့ပွိုန်စွဉ်းချား အဖါဌဉ်းသွီး လိုအပွိုးကဲ့င်တို့က်၊ လိုအပွိုး
ပွိုက်လွဉ်ထာ၊ ” စဉ်းစာယူနှင်းနပ်တင် “ ပါယိုနပ်၊ အံ့နီထူးယို
လတမ်း ” ပယိုးထွေးစွဉ်း တလဲင်းချင်နပ်သွား။

တမ္မဒိဋ္ဌိကနဝ်၊ စွန်ပိုးပယ်းသွၼ်နဲင်းနဝ်၊တဲ့ လွဉ်ယင်းဒျား၊
လွေ့ကပ်၊တေး စွန်တပဲ့တန်၊ ဝှတ်ပတ်ဟပ်၊ မာ၊မ္ပိတ်စွန်တပဲ့၊
တန်တင် စွန်တပဲ့တန် ဟဲ့လွေ့ဖျင် စွန်ပိုးတန်ထျှေ့ကွေ့၊ “ဩဗ္ဗေ-
ပါယိုနဝ်၊ သဘော်၊ဟောင်းဒျား၊ နီအတွက်တား ထွာဒါး လို၊ကေ၊ဇူ၊
အာကွေး၊ ထွားခွမ်၊လက်ခံ၊ ပင်းထိုသေ့ တမ္မဒိဋ္ဌိကယိုဗ္ဗေ ”
အတပဲ့တန် လောင်းတောင်ပြန်၊ ထွဉ်းစွန်ပိုးတန် လက်ခံ၊နဲင်း
နဝ်၊သွၼ်။

အတွင်းနဝ်၊ခါ တွိုးတနီ၊တေ့၊ လို၊ခူ၊လို၊ဝင်၊ဖုံးတွမ်း ခွန်
လို၊ဖုံး ပေါင်းလို၊ဝင်၊ ဆွမ်းစွန်ဖုံးနောင်၊ထွၼ်တင် ပသာထေ့ ကော
ဆွံ၊ဖျတ်တရာ၊သား အမတ်တန်သီးဖုံးထျှေ့။

“စွန်သားဖုံးနဝ်၊ အကတူ၊ - ထူးခွါ ယံဆေးပ၊” အမတ်တန်
သီးဖုံး ချ၊အမိန်း “ တံးသီ ” နဲင်းနဝ်၊သွၼ်။

နဝ်၊ထွၼ်တေ့၊ “ စွန်သားဖုံးယိုနဝ်၊ ပါ၊မဲ့၊အီးမာ၊သီနွောင်၊
ဟောင်း ” ထွဉ်းထုမ်းရီနဝ်၊ လို၊ကမဉ်မာ၊သီစွန်သားဖုံးယို တဖြာ၊
ဖြာ၊မော့တဝ်းတင် ဒေါ့၊စွန်ပိုးတန်နဲင်းယို -

“နာ၊မဉ်းမာ၊သီ စွန်သားဖုံးယိုနဝ်၊ နာ၊သက်တဲ့အီးမွန်၊ ဆု၊
လာဘ်တဲ့ အီးလ၊၊ မာ၊သီသေ့ စွန်သားဖုံးယိုဟဲ့င်း ” (ခွန်လို၊
ထွဉ်းလွနဲင်းနဝ်၊။

စွန်ပိုးတန်တဲ့ ဝင်၊အားကျိ၊ဇွေ၊၊ ထွာဒျားဇွေ၊တပဲ့၊ဖုံးတင်
စွန်သားဖုံးယို ဇွေ၊မဉ်မာ၊သီတဝ်း၊ ဒေါ့၊နဲင်းနဝ်၊အတွဉ်း၊ ရီစွန်သား
ကွတ်ချာ၊ပိုင်ကွတ်၊ဆီကွတ်၊ဖြာ၊ ကားကအပ်းနဝ်၊ တဖြာ၊ဖြာ၊

မည်မာ၊သီတင်း။

အင်းကုင်အနာလ္လိတော၊ ရီခန်း ပါ၊ထောင်းဖြည့်နှောင်း (ပါ၊ အားတလာ)၊ မဲ့၊ရှု၊တကျောင်း၊ ဖြောင်းဆွဉ်းကားဆွဉ်း တချား တဲက်၊ ပါ၊ “တမ္မဒိဋ္ဌိက” နှင်း၊ ပါ၊တမ္မဒိဋ္ဌိကနှင်းရိုး - “ဟင်သွဉ်” အားမခံးနှင်းနှင်းထွဉ်၊ တွမ်းခွါဆေးပုလို့၊ စွန်သားဖုံးကတူးနှင်းမ၊ ဆု၊တွဲလ၊ သီတွဲ သီဟးတင်းနှင်းသွဉ်။

“ ပါ၊တမ္မဒိဋ္ဌိကယိုနှင်း မာ၊သီလို၊ယံငါး ထွဉ်းသေးသေးစွဉ်း ပါ၊ယိုနယ်း ” တွဉ်းပင်းလိုဝင်း နှင်းနှောင်းတင် တမ္မဒိဋ္ဌိကနှောင်း၊ ဝင်းဒင်းစွဉ်း “ အရား မာ၊သီလို၊ ” တော့၊ အင်းဖေးစွဉ်းဆု၊မပ်မပ် အင်းဖေးစွဉ်းလာဘ်ခွါ၊ခွါ၊နှင်းသွဉ်။

တွဉ်းကွဉ်းနှင်းထင်၊ ဝင်းကဆွမ်းလွဉ်ဒါး စွန်သားဖုံးနှင်း၊ ဝွေ၊ မာ၊သီဟးလွဉ်းလွဉ်း၊ တယ်းစွဉ်းတဖြာ၊ နီဖြာ၊သွံဖြာ၊ ကမာ၊သီလွဉ် လို၊နှင်း၊ ညစွဉ်းငတ်၊ဆီငတ်၊နှင်းနှင်းသွဉ်။

တမ္မဒိဋ္ဌိကနှင်း၊ ကထွဉ်းဖြားထို၊တင် ဆေးပါ၊တဆင်းလွှမ်း၊ နှင်း ပါ၊တသီတင်း၊ ဆေးဟးပါ၊ကတူး နီဆင်းသွံဆင်းတင် မာ၊ယူး ပက်ငါး စွန်သားဖုံးနှင်းသွဉ်။

ကွပ်နှောင်းမ၊ လို၊ရှု၊လို၊ဝင်းဖုံးရိုး -

“ လွှါတမ္မဒိဋ္ဌိကယို လို၊ခိုလောင်းလင် မာ၊သီလို၊ကယံတွဲ မဲ့၊အပေါးလွဉ်းဒုား၊ တမ္မဒိဋ္ဌိကယိုနှင်း မာ၊ယူးပက်ငါးစွန်သား၊ ပါ၊ယိုနှင်း၊ အီကဲးဒွါမ်ထမဲ့င်၊ ” ပါ၊ရိုးနှင်းနှောင်းဖုံးတင် ပါ၊ချ၊ထို၊ ခန်းဒုားအရား (မာ၊သီဟးတင်းဒွါမ်လို၊)။

တမ္မဒိဋ္ဌိကပ္ပိုင်းလင်းနပ်၊ အင်းမာ၊ သီမ္ပိုင်းချားလို့၊ (ဈေးနီနီ၊) တင် “အီးကွဉ်က၊ ခွမ်လာတသာ၊ အီးအံးဒွိုးအီးအီးထာ၊ အီးချ၊ ကောင်း၊ အီးဒင်းမွန်း ” ယိုလစ်၊ မျိုနပ်၊ မာတန်၊ တင်း၊ အခိန်း အဲဉ်ထင်းနပ်၊ သွ။

ကွပ်နပ်၊ မာတဲ ဝွေအရာကထဲနီနပ်၊ ထွဉ်း (အမာ) ဒွိုးဖေး ဝွေတာ၊ ယာဂု၊ ဖိုးနဲဉ်းထီ၊ ဝွေနပ်၊ (ထွဉ်းဝင်း) ထူးလင်းခွမ်လာ တသာ၊ ကောင်းမူလေ၊ နံးသားအောက်ထွဉ်းဝင်း ဝွေလူးထီထွဉ်း တွေ့၊ ကွဉ်ကခွမ်လာတသာ၊ ချ၊ ကောင်း၊ သူးဖြ၊ နံးသားထွဉ်းခါ သဲင်ချာအလမ်း၊ အုံလင်းတပန်းထွဉ်းခါ အမာဝွေ၊ လွဉ်ဖေးဝွေ၊ (တမ္မဒိဋ္ဌိက) တာ၊ ယာဂု၊ ဖိုးနဲဉ်းထီ လုမ်လုမ်လျားလျားနပ်၊ အွဉ်း လင်းဝွေဆ၊ ငါ အွဉ်းတံ၊ ပါ ထီစုစုနပ်၊ သွ။

အတွင်းနပ်၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ အုံ (တရာ) သမာပတ် ထွဉ်း “ဟန်းနီ၊ ခွေအီးကျွလွေသင်၊ ပါ၊ မဲင်လမ်းဟောင်း” ကထွဉ်း ဆင်းချင်းလွေ၊ ဝွေဗွေကအီးကျွတုံ၊ သွမ်အရပ်နပ်၊ ထီးလွေခန်း တမ္မဒိဋ္ဌိကလမ်းကို သွမ်ယာဂုနပ်၊ တင် -

“ ပါ၊ (တမ္မဒိဋ္ဌိက) နပ်၊ အီးလူးနွောင်၊ နေခွေဟောင်း ” ထွဉ်း ဆင်းချင်းယူးဖျင်တွေ့၊ “ အမဉ်းထီးခွေနပ်၊ အလူးနွောင်၊ ချား၊ အမဉ်းလူးထွဉ်းခါ အအီးလအာ စေ၊ စိန်းချမ်းသား ” ဗွေသာရိပုတ္တ ရာ၊ ထီးသေခင်းနပ်၊ မ၊ ရွံးသင်္ကန်း ဖင်းသပိတ် ကျွလွေတမ္မဒိဋ္ဌိက လမ်း အုံထွဉ်းခန်း တခါ၊ ငါ၊ တမ္မဒိဋ္ဌိကကထွဉ်းထီး ဗွေသာရိပုတ္တ ရာနပ်၊ သ၊ ရေ၊ ငါးမရေမရာတင် အွဉ်းတရွှိတ်၊ အဲဉ်ဝန်း လော့

ထွိုင်းလွေပင်၊ ထွိုင်းအုံလင်၊ အလမ်းကို၊ ဂွေ့ဝိုင်းရိုးသေးထွိုင်းခါ
ဂွေ့ယူးပါနိုင်းယို -

“ ခွေ့နဝ်ဟွေး - ကလဲဉ်းခိုချာ မဟာမစား မာသီဟးလို၊
စွန်သားအာဖြာတန်၊ ယိုခါကဒွိုင်းခါသွမ်ယာဂုတဲ အဝ်းတွင်၊ ဂွေ့
ဗွေးတဲသမ်းကျွဲလွဉ် တွံသွမ်ခွေ့လမ်း၊ ယိုခါခွေ့နဝ် ဟင်လောင်း
လူးငါး ဂွေ့ဗွေးယို ” သးကိုတဲယူး ထူးဂွေ့ဗွေးသပိတ်၊ ဂွေ့သော့
သွမ်ယာဂု လွဉ်ကပ်၊ ဝင်းဗေးပါဝီနဝ်သွ။

ပွိုင်းလင်းလင်းခါ တမ္မဒိဋ္ဌိကနဝ် အံးဟးအွီးဖိုဖိုတောင်း
နိုင်းယိုတင် အဝ်းမဉ်အွေ့နေက ယာဂုဖိုးနိုင်းထီ၊ ကမဉ်အွေ့နေက
နိုင်းနဝ်နဝ်၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရာအဝ်းသေတင် -

“ တကား - အွေ့ကျွဲကျွဲက တကားယာဂုဖိုးနိုင်းထီနဝ်
ဟိုင်း ” ရိုးနိုင်းနဝ်တော့ တမ္မဒိဋ္ဌိကနဝ် ဝီနဝ်ဗေးတေးပါတဖြာ၊
ဂွေ့လွေအွေ့ယင်း ယာဂုဖိုးနိုင်းထီနဝ်သွ။

ဗွေးသာရိပုတ္တရာလဲ သွံသွမ်ထွ။ တမ္မဒိဋ္ဌိကတဲ အွေ့
ယာဂုဖိုးနိုင်းထီထွတင် ဗွေးသာရိပုတ္တရာရိုး -

“ တကား - နာလွေခန်းဟိုင်း၊ ထွဉ်းချာ တကားတမ္မဒိဋ္ဌိ
က လွဉ်ဝင်းယင်းဝီယိုဟိုင်း ” ရိုးနိုင်းနဝ်သွ။

တမ္မဒိဋ္ဌိကနဝ် လွဉ်ဝိုင်းယင်း ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ အွဉ်းတရွံ၊
ထိုပသား သပိတ်ထွတင် ဝင်းဗေးယင်း ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ဝီ၊
ဗွေးသာရိပုတ္တရာနဝ် တမ္မဒိဋ္ဌိကသးဗေးနေကလေတော့ ဟော်၊
ဗေးအနုမောဒနာတရာ၊ ကွဲတော့ တမ္မဒိဋ္ဌိကနဝ် နာတရာ၊

တွင် ကျုံးအွဉ်းစွူစူသ၊ နားတရာ၊ လတမ်းလာလာ၊ ဗွေးသာရီ
ပုတ္တရာ၊ အွဉ်းသတိ၊ ရိတ်ခေးလတင် -

“ တကာ၊ - ပျိုးထမဲ့င်၊ အွဉ်းစွူစူသ၊ နားတရာလတမ်း
တို့ဟောင်း ” ရီခင်းနင်။

“ ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းနင်၊ နေင်းပေါင်ညဆွာ၊ မာသီဗား
အာငါးလိုဖုံးဗွေး၊ ခွေသွဉ်းသနင်၊ ယူးလချာ ခွေသွဉ်းအကုသိုလ်း
နင်တင် အွဉ်းစွူစူသ၊ ကျုံးနားထွထွ၊ နီဗွေးတရာ၊ လတမ်းလာ
လာ၊ ဗွေးဩ ” လောင်းချာခင်းနင်။

တို့နင်တင် ဗွေးသာရီပုတ္တရာယူးတောသကို “ တမ္မဒိဋ္ဌိက
ယို ခွေဟော်၊ ‘ချာနား’ နေးကမ၊ ” ယူးလခင်းနင်တော့၊ ရီစွော့
ခင်းယို -

“ တကာ၊ - နာမဉ်မာသီတော့၊ မာသီနဲ့၊ ကွပ်ဝင်ထွဉ်း
တော့၊ မာသီဗားနဲ့ ”

“ ဩဗွေး - ခွန်တန်ထွဉ်း ခွေသွဉ်း ဗွေးဩ ”

“ ပေါးနင်ဟ တကာအတွက်တာ၊ အကုသိုလ်းစောင်း
ထွာဒါးနေဟောင်း ”

ဗွေးသာရီပုတ္တရာ ကထိုင်းချားထို၊ အနားခင်းနောင်တင်
တမ္မဒိဋ္ဌိကနင် ထာသေဉာဏ်းဆေးတော့၊ “ ဩဗွေး - ခွေသွဉ်း
အတွက်တာ၊ အကုသိုလ်း အလွှဲတထွာတောင်း ” ယူးခန်းချာ
ခင်းနောင်။

ကွပ်နှင်မ-

“ ဩဗွေ - ပေါးနောင်တဲ့ ဟော်ယင်းသွေ့ တရာ၊နပ်၊
ဗွေဩ ” သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ လောင်းလွေ၊ခန်းနင်းနပ်၊သွ။

တမ္မဒိဋ္ဌိကနပ်၊ နားသာရိပုတ္တရာ၊ ဟော်၊တရာ၊ သ၊စူဟပ်
ငါးတင် အပ်းနားတရာ၊တွင်၊ “ အနုလောမိက ခန္တီ ဝိပဿနာ၊
ဉာဏ်း”ထွာ၊ အပ်းကပ်၊ငါစွဉ်း သောတာပတ္တိဉာဏ်း (ဗော၊ဗော၊
ထွာစွဉ်း သော၊တာ၊ပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊တဲ့ ဟော်၊ဖေ၊
တရာ၊ထွ။ ကျ၊သင်၊ထို၊ခန်းချားနပ်၊သွ။

တမ္မဒိဋ္ဌိကနပ်၊ ပဿာသင်၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ မဗော၊မညာ၊
ထွ။တင် ကထိုင်းသင်၊လွဉ်ချာနပ်၊ ဘီလူ၊မူးတဖြာ၊ ဖန်ဆင်၊မာ၊
အနမ်းဖိုးမွူးတော့၊ တရူလွဉ်စွေ့၊ ထောင်းသီ၊ တမ္မဒိဋ္ဌိကနောင်၊
ကတိန်းသီနပ်၊ ထင်၊ထွာလူ၊ တုသီးတာ၊ခမ်းနပ်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးဒေါ၊လွနင်းယို -

“ ပါ၊ကမာ၊သီစွန် (တမ္မဒိဋ္ဌိက)နပ်၊ အုံပဆား အနီ၊နပ်၊၊
ကပ်ဗား ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊သွမ်၊ အနီ၊နပ်၊၊ သီထို၊စွဉ်းချား အနီ၊
နပ်၊၊ အလွေ၊ကျိတ် ဘွဲးဘဝမဲ့၊ဟောင်းသနယ် ” ဒေါ၊လွနင်း
နပ်၊တွင် နီဗွေဘုရာ၊ကျ၊လွဉ် -

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေ - သီအုံပြုံးယိုခါတော့၊ ဒေါ၊လွငေါင်း
ထမဲ့၊ဖုံးဟောင်း ”

“ နီသွဉ်းသီး ဒေါ၊လွချား တမ္မဒိဋ္ဌိကခရာ၊၊ ‘အလွေ၊ကျိတ်
ဘွဲးဘဝမဲ့၊ဟောင်းသနယ်’ နီသွဉ်းသီး ရှိ၊နင်းနပ်၊ ဗွေဩ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - တမ္မဒိဋ္ဌိကနောင်၊ အထင်းထွာလူ၊ တုသီးတားခမ်းသူ၊ သွ။ ”

“ ဩဗွေ - မွေးနေဟောင်း ဗွေဩ၊ ပဉ်ငတ်၊ ဆီငတ်၊ နေင်းမာ၊ သီသွ။ လို၊ ပဉ်တကားနောင်၊ နှပ်၊ စောင်းအီးထွာနွောင်၊ လူ၊ တုသီးတားခမ်းသူ၊ နဲ့ ဗွေဩ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ထင်းထွာလူ၊ တုသီးတားခမ်းသူ၊ အမွေးအမဲဉ်းဒျား၊ ပျိုးထမဲ့၊ နဲတဲင် တမ္မဒိဋ္ဌိကနောင်၊ လ၊ ထို၊ သွ၊ မျတ်သွ၊ ဟောင်၊ နားဗားသာရိပုတ္တရာ၊ တရာ၊ တဲင် လ၊ ထို၊ ‘အနုလောမဉာဏ်း’ နှပ်၊ မ၊ အဝ်းဘဝယို ကထင်းသီနောင်၊ တျိုးကီထင်း လူ၊ တုသီးတားခမ်းသူ၊ နှပ်၊ သွ။ ”

ရဟန်းသီးဖုံးရိုး -

“ ဩဗွေ - သာရိပုတ္တရာ၊ ကဟော်၊ ဖေးဒါ၊ အနုမောဒနား တရာ၊ နှပ်၊ အားတလာတဝ်း၊ တမ္မဒိဋ္ဌိကမာ၊ သီလို၊ အကုသိုလ်း နှပ်၊ မ၊ အားတလာ ဗွေဩ၊ နိုင်းကျိုးနားတရာ၊ ပေး တကားလွမ်း နှပ်၊ နှပ်၊ အကျိုးတူ၊ နွောင်၊ စွဉ်း တကားမဲ့၊ ဟောင်းဗွေ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ခွေကဟော်၊ ဒါ၊ တရာ၊ တော၊ နှပ်၊ ‘အဆွေ၊ ပေး - အအာတန်’ သီယူးမွိုန်၊ နိုင်းနှပ်၊ ဟဲင်း၊ အမွေးအမဲဉ်း တဗားနောင်၊ ‘တရာ၊ တငြိပေးငါတဲယင်း ကွပ်ထွာအီအကျိုးစီပျါ’ တဲင် ယံဒျားနှပ်၊ သွ။ ”

ဗွေဘုရာ၊ မိန်းနိုင်းနှပ်၊ ထွူခါ ဟော်၊ ငါလွေ၊ တရာ၊ ဂါးထား နိုင်းယိုသွ။ ။

၁၀၀။ သဟဿမပိ စေ ဝါစာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ကေံ အတ္ထပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတ္တာ ဥပသမ္မတိ။

၁၀၀။ **ဂါထာအနက် -**

အနတ္ထပဒသံဟိတာ - ပွိုင်းပွိုင်းတွင်းအကျိုးတအေဉ်ထောင်း၊
ဝါစာ - ငေါင်းနှောင်းနှောင်း၊ သဟဿမပိ စေ ဟောတိ - ထွာခန်း
အငွါတရေင်တဲ့ယောင်း၊ နသေယျော - တမျှတ်တောင်းခြာ၊ ယံ-
ငေါင်းမဲ့င်တဲ့ယောင်း၊ သုတ္တာ - ဟွိုန်ဗားထွူတင်၊ ဥပသမ္မတိ -
ရာဂစဒျာဒ ကိလေးသားခိုးလျား ထိုမားခွလို့၊ တံ အတ္ထပဒံ -
အကျိုးအင်းအာ တရာငွါနှောင်းနှောင်း၊ ကေမ္မိ - တငွါပေးငါတဲ့ယောင်း၊
သေယျော - မျတ်ငါးနှောင်းသွ။

၁၀၀။ **ဂါထာပြန်ပအိုင်းခြေင်ခြေင် -**

ပွိုင်းပွိုင်းတွင်းအကျိုးတအေဉ်ထောင်း ငေါင်းနှောင်းနှောင်း ထွာခန်းအငွါ
တရေင်တဲ့ယောင်း တမျှတ်တောင်းခြာ၊ ငေါင်းမဲ့င်တဲ့ယောင်း ဟွိုန်ဗားထွူ
တင် ရာဂစဒျာဒ ကိလေးသားခိုးလျား ထိုမားခွလို့၊ အကျိုးအင်း
အာ တရာငွါနှောင်းနှောင်း တငွါပေးငါတဲ့ယောင်း မျတ်ငါးနှောင်းသွ။

၁၀၀။ **ဂါထာ အဓိပ္ပါယ်အရွှုတ် -**

ငင်းအကျိုးတအေဉ်ထောင်းနှောင်း အငွါတရေင်ခန်းတဲ့ယောင်း
တမျှတ်တောင်း၊ ငင်းအကျိုးဟင်ထွာနှောင်း တငွါပေးငါတဲ့ မျတ်ဒျာဒနှောင်း
သွ။

နားဟားတရာ၊အကျိုး -

တရာ၊ယိုကထင်းသွတ်၊နောင်၊ နားတရာ၊သားလို၊အာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ (ထွာသော၊တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်၊) စတင်နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟား တမ္မဒိဋ္ဌိတဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

- ၁။ ထာ၊မာ၊မြိုက်တဲ့ ထိုက်တန်းချား တွမ်းလို၊မြိုက် -
- ၂။ လို၊မြိုက်နပ်၊ “နမ်းမွန်ငါ ဝင်၊မဉ်သီသီ” သ၊မြိုက်နှင်းနပ်၊
အပ်၊ သ၊ရက်ဝင်၊ သ၊သညင်၊ဝင်၊အဲဉ်ထပ် :-
- ၃။ ဗွေ၊ရဟန္တာ၊သီးနပ်၊ သညင်၊ငါးလို၊မြိုက်တင် မမြိုက်ကတော့
တန၊ ချွင်းကလ၊နွောင်၊ ထာ၊ချမ်းသာ၊ပေးနောင်၊ ကယံး
ဖေးဒါး -
- ၄။ ဗွေ၊ရဟန္တာ၊သီးနပ်၊ နားတရာ၊သား သ၊ဖေးကခွ၊ ဖေးကလ၊
တရာ၊တင် ရှော့ဟော်၊ချားတဲ့ ဟော်၊ချားနေးဟား -
- ၅။ မဉ်းသီတွမ်း သ၊ကုသိုလ်၊နပ်၊ တို့၊ထင်းနွောင်၊လူ၊ခမ်း -
- ၆။ ဝဋ်-ကရို၊နပ်၊ လဲင်းပြတ်တလ၊တမ်း - အကျောင့်၊ စတင်
နှင်းနပ်၊ သေထွ၊ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောဝံမတ်ခရာအဓိပ္ပါယ်

တမ္မဒိဋ္ဌိက ကလဒါး “ အနုလောမဉာဏံ ” ကရိနံ၊
သေခန္ဓာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတင် ထာသေဉာဏံ ထင်းတိငါ
ဟောဟောထွာလစွဉ် အရိယာ ဝိပဿနာဉာဏံ အမျှနံသု။

တောင်ခါ -

တမ္မဒိဋ္ဌိကနောင် မာသီလို၊ မာအကုသိုလ် ပဉ်ငတ်ဆီ
ငတ်နောင်တွဲ ကွပ်လူဟာ သွမ်တဝတ်၊ နာဟာတရာမျှတ် တပျဉ်
တင် လထို “ အနုလောမဉာဏံ ” တွေ့ ထင်းအုံသောဆောင်း
ဟာလူခမ်း၊ ကွဲတွေ့တွေ့နံ တထွာလတမ်း အရိယာ၊ ထွာဒျာ
နေကပုထုဉ်ဘဝတင် ကုသိုလ်ကံ မဉ်လိုနံ လင်အောင်
သိုယင်းဒျာ အပါယ်လစ်ခမ်းကို “ အကုသိုလ် (၅၅) နောင်တား
နံ ခံဟာတမ်းဒျမ် ” နိုင်နံမွေးတမ်း တောင်ခါသွေ့နိုင်နံ။

၁၀၀။ တရာဂါထာ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ အကျိုးအံ့ထမ်း၊ ငွါရောင်ငေါင်း၊ မျတ်တမ်း ညမ်းငါးသွ။
- ၂။ အကျိုးအဝံးငေါင်း၊ တငွါယမ်း၊ ညမ်းတမ်း မျတ်ငါးသွ။

၁၀၀။ တရာဂါးထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

- အကျိုးအဲဉ်ထမ်း - ငွါငေါင်းမျှင်သိုး
 ရေင်ခန်းတွဲယမ်း - မျတ်တမ်းအမျိုး
 အကျိုးအဝံးငေါင်း - ဆွေယမ်းဟောင်းပိုး
 တငွါဒျား - မျတ်ငါး ဘုရားရိုး ။

တမ္ဗဒိဋ္ဌိက (ပါမာသီဒါးစွန်) ဝတ္ထု ထွ်ယိုသွံ

မာသီတလတမ်း
စွန်တန်သွံဖြာ

- ၁။ ဇရာဒုက္ခ - “ထာဖြားဒုက္ခ” နှ်၊ ကမာဒုက္ခလို ကား
 မိုင်ဖြာဖြာလဲဉ်းတွဲ ပါမာသီတလတမ်း။
- ၂။ ဗျာဓိဒုက္ခ - “ထာဆာဒုက္ခ” နှ်၊ ကမာဒုက္ခလို ကား
 မိုင်ဖြာဖြာလဲဉ်းတွဲ ပါမာသီတလတမ်း။
- ၂။ မရဏဒုက္ခ - “ထာသီဒုက္ခ” နှ်၊ ကမာဒုက္ခလို ကား
 မိုင်ဖြာဖြာလဲဉ်းတွဲ ပါမာသီတလတမ်း။

၂။ ဗာဟိယဒါရူစီရိယဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား သတင်သွားအပ်အံ့ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေး တွန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ ဗာဟိယဒါရူစီရိယ ” ယိုတင် ဟော်ဗား “ သဟဿမပိ စေ ဂါထာ ” စတင် တရားယိုသွား။

အိုးခဲတလင်း လိုအာတန်ဖုံးနပ် ထုမ်းတွမ်းသဘောတလီ၊ ကားလွေလွ ထိတန်မဟားသမုဒြားတင် ထိတန်မဟားသမုဒြား အကို သဘောကိုင်ပေတော့ လိုဖုံးနပ် ထွာထိုခန်းဒျား ထကြွ၊ ဖုံး အဆားနပ်သွား။

လိုဖုံးတပြုံးတပြင်းအကို ပါစာကွန်းသား တဖြာနပ် ထို့၊ ထန်းလပဲဉ်တမီး တဖျိုးသီးတဲးဝါး ယားနှိုင်းယားဆေ၊ တိုးလွေ၊ ခန်း “ သုပ္ပါရက - သဘောဆိတ် ” ထိထူးနပ်သွား။

ပါနပ်နပ်လောင်းနပ်၊ ခွမ်းလာထမဲ့မဲ့၊ အဲဉ်ထင်းဒွမ်း၊ ပါနပ်နပ် ထုမ်းထွားကွဉ်ကရား မော့တမ်းတဗားဗားတင် ထူး ဗျင်းသောင်းပင်သဲင် စွိုဉ်ဗဲဉ်ခါ၊ တွမ်းသွီးသောင်းတော့၊ မာခန်း ခွမ်းလာ၊ ကျူခါခန်း အင်းဒေင်၊ ထူးတကောက်ခြင် လူခြင်း လောင်း လွေကွီအံ့ဆောင်းခန်းထာ၊ “ သုပ္ပါရက-သဘောဆိတ် ” ကိုနပ်သွား။

လိုဖုံးထင်းထီးပါနပ်တင် လောင်းလူးသွမ်းစတင် စားနပ် ထွေတော့ “ ပါယိုနပ် ရဟန္တာတပါဒျားရင် ” အံ့ဖြားလွဝင်၊ နိုင်းနပ်ဖုံးသွား။

လှို၊ဖုံးကထွိုင်းလွဉ်လူး ခွမ်၊လာ၊ဖုံးတင် ပါ၊နပ်၊စဉ်၊စာ၊ ယူး
တေး၊နိုင်းယို -

“ ခွေမဉ်းကွဉ်က၊ ခွမ်၊လာ၊နပ်၊ မဲ့၊ခွေလာဘ်သက္ကာရ အီး
ယွမ်၊ဆေ့၊ထို၊ ” သ၊ကိုယူးတေး၊နိုင်းနပ်၊တင် ထူးတဝ်းဝင်း၊ခွမ်၊လာ၊
တဖျူ၊ဖျူ၊ အပ်းကွဉ်က၊စူ၊စူ၊ဒျာ၊ အခွမ်၊လာ၊ သေင်းပင်သိုင်နပ်၊
သွ။

အတွင်းနပ်၊ခါ ပါ၊ကတိန်နို၊အာငါး “ ပါ၊ယိုရဟန္တား-ပါ၊ယို
ရဟန္တား ” နိုင်းနပ်၊တင် ပါ၊နပ်၊နပ်၊ ထာ၊ယူးပေါက်တေး၊ဖျင်နိုင်းယို၊
ယူးဖျင်နိုင်းမဲ့၊နိုတင် -

“ လောကကိုယို လှို၊ကထွာစွေ့၊ ရဟန္တားဖုံးတဲ့နောင်၊၊
(အားထွတ်ဝိပဿနာတင်)လ၊အရဟတ္တမဂ်ထွ။ခါ ကထွာရဟန္တား
ဖုံးတဲ့နပ်၊ အပ်းဗေးထာ၊ ရဟန္တားဖုံးအကိုနပ်၊ ခွေယိုတဲ့ ပါသော့၊
တပါ၊နေနေ ” ယူးဖျင်နိုင်းနပ်၊သွ။

တို့၊နပ်၊တင် အိုးဇာတ်ကရီးခါ ကထွာနေ ရဟန်းတွင်း၊
ကအားထွတ်ညီ၊ဖိုလို့ဝင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရာ၊ ဝွေ့သွေ့ဟပ် တဖြာ၊နပ်၊
ယိုခါ အပ်းထွာဗျဟွား၊ “ ပုရာဏ သာလောဟိတ ” ကရိုးဒါးအသွေ့၊
ဗျဟွားနပ်၊ စဉ်၊စာ၊ယူးဖေးနိုင်းယို “ ဗာဟိယဒါရုစီရိယ ” ယိုနပ်၊
တွမ်းခွေအားထွတ်ညီ၊ဗားဖိုလို့ဝင်း၊ ရဟန်းတရာ၊၊ ပေါးဝွေ့မာ၊စူ၊
စူ၊နိုင်းယိုနပ်၊ မဲ့၊ဝွေ့သွေ့၊မံ၊ကိုင်ခြင် ခွေဖေးသတိ၊ကမ၊ ” ယူးလ၊
စဉ်၊စာ၊နိုင်းနပ်၊သွ။

ဗျဟွားတွမ်းဗာဟိယ ဘဝဇာတ်ရီး ဝွေ့သီးထွာသွေ့လို့ဝင်း၊

နင်းမဲ့၊နဲတင် -

အိုးစခါ ဗွေးဘုရာ၊ ကဿပသာသနာ၊ အားပေးသင်တွင်၊
အင်းထီး ဗွေးစင်၊ဗွေးချင်း အံ့ပျင်း အံ့ဖွီထား၊ဖုံးတင် ရဟန်း၊ဟင်
နွတ်၊ပါ၊ဖုံးနင်၊ သံးဝွေးကလ၊ သ၊ဝ၊လွေတွာ၊ -

“ခါးလား သားသနား ကထို၊မားယို နီထုမ်းသေ၊ခါ၊ နီထား၊
အားကျိုးမ၊” အဉ်းသ၊နင်းနင်၊သွ။ ဝဲင်းစေးတီးခံ၊ထွ။ ကျွ၊နွီးလွေ၊
တခြာကို၊ ထီးခန်းကောင်ထိုတကောင် အတန်သွတ်၊တပါ၊ရိုး -

“ပါ၊မဲ့၊မဉ်းလေးကားသက်တဲ့ သင်၊ချာသွော့ဟင်း၊ မဉ်း
လေးကားတင်းသက် (မီးရက်မွေးတရာ၊)တဲ့ ထင်းငါသွော့ ကောင်
လောင်းယိုဟင်း” ရှင်းရှင်းကျကျ ဖေးဩဝါဒနင်းနင်၊ထွ။တင် ဟော့၊
နေးတဒေါင် နွတ်၊ပါ၊လုမ်း ထင်းလိုကောင်လောင်း။

(အတန်တပါ၊ ရီယင်းတလဲင်း -

“မခွိုက်တဒေါင် ကအင်းနေယို ပါ၊မဲ့၊မဉ်းလေးကား သက်
တဲ့ လင်၊ချာသွော့ဟင်း၊ အီးဆဲမ်းပြင်၊ထို၊သွ။ တဒေါင်ယို ”ရီ
နင်းနင်၊ထွ။ခါ တပါ၊ပါ၊လင်၊ချာတင်းတွာ၊) ဆဲမ်းပြင်၊ထို၊စဉ်း
တဒေါင်၊ အားထွတ်မွေးစဉ်း ရဟန်း၊တရာ၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်း၊တရာ၊)
နင်၊သွ။

နွတ်၊ပါ၊အကို အတန်၊သွတ်၊ယိုတပါ၊ ကထင်းလေတနာ၊
တင် ထွာစဉ်းရဟန္တာ၊၊ ဖြားမဲ့ထွ။ရှုံးသက်နီ၊ အင်းကောင်လောင်း
(နေးတွမ်းဈာန်း) ကျွ၊လင်၊တွံ၊သွမ်း၊ အီသင်၊ကောင်လောင်း တွိုး
ကောင်လောင်းတွော့၊ လောင်းဒေါ၊နင်းယို -

“ ဩဗ္ဗေဒံ - ဖြားမဲ့ပွစ်တင်ထွူခါ ကျွဲကာလွဉ် သွံ့လွ သော့သွမ်ယို ဗ္ဗေဒံ ” ပင်လောင်းနှင်းနပ်။

“ ဩဗ္ဗေဒံ - ထမိုင်ခရာနပ်၊ ‘ကထာရီးရီးရဟန္တာ ကတံ့ လွဉ်ဒါးသွမ်နော်၊ ကအင်းကိုင်ရဟန်ဖုံး သွံ့ဟး’ အိုးအစကာ စောင်းမားနီသွဉ်းသီး ဒေါသေဟးလို့ဝင်၊ ငေါင်းကထိကဝတ်နှင်း နပ်နဲ့ ဗ္ဗေဒံ ”

“ ငေါင်းအားမခံလို့ဝင်၊ ငေါင်းထူးရင်၊ ငေါင်းကထိကဝတ် နှင်းနပ်တဲ ဒေါခါဟးတင်း ဗ္ဗေဒံ ”

“ ပေါးနပ်တဲ (နီသွဉ်းသီးသွံ့တင်း)၊ နီသွဉ်းသီးမဉ်းလ၊ တရာထူး နှင်းနီဗ္ဗေဒံ၊ နီသွဉ်းသီး နမ်းတွမ်းနမ်း တွံ့အံ့ချာဒျား ဗ္ဗေဒံ ” လောင်းချာနှင်းနပ်၊ ခံးသွံ့တင်းတပါပါသွ။

ကထင်းလ၊ နီနီနပ်၊ ဒုတိယတပါ၊ ထွာအနားဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝွေဗ္ဗေဒံတဲ လွေတွံ့သွမ်၊ အီသိုင်လွဉ် ကောင်လောင်းထွူ တော့ လောင်းဒေါနှင်းယို -

“ ဩဗ္ဗေဒံ - နီနီလဲဉ်းသွ။ အွဉ်းထွူဆောင်းတရာ၊ ကျွဲသွံ့သော့သွမ်ယို စွမ်းပါပါ ဗ္ဗေဒံ ” ပင်လင်းနှင်းနပ်။

“ ဩဗ္ဗေဒံ - ထမိုင်ခရာနပ်၊ ‘အတန်သွတ်တပါ၊ ကတံ့ လွဉ်ဒါးသွမ်နပ်၊ သွံ့တင်းတဲယင်း၊ ဒုတိယတပါ၊ ကတံ့လွဉ်ဒါး သွမ်နပ်၊ သွံ့ဟး’ အိုးအစကာ စောင်းမားနီသွဉ်းသီး ဒေါသေဟး လို့ဝင်၊ ငေါင်းကထိကဝတ် နှင်းနပ်နဲ့ ဗ္ဗေဒံ ”

“ ငေါင်းအားမခံလို့ဝင်၊ ငေါင်းထူးရင်၊ ငေါင်းကထိကဝတ်
 နှိုင်းနှပ်တဲး ဒေါ၊ခါ၊ဗားတဲး ပွေးဩ ”

“ ပေါးနှပ်တဲ့ (နီသွဉ်းသီးသွံ၊တဲး) နီသွဉ်းသီးတဲ့ မဉ်းလ၊
 တရာ၊ထူး နှိုင်းနီပွေးမဲ့၊ နီသွဉ်းသီးနှမ်းတွမ်းနှမ်း တွံ၊အံးချာချား
 ပွေးဩ ” လောင်းချာနှိုင်းနှပ်၊ ဟို့၊ခိုးမွေးမဲ့င်းသွံတဲ့ ခံးသွံ၊တဲး
 တပါ၊ပါ၊သွံ။

ရဟန်းဖုံးနောင်၊နွတ်၊ပါ၊အကို အတန်သွတ်၊တပါ၊နောင်၊
 ထွာရဟန္တာ့တင် ကူ၊ခန်းချားပရိနီဗ္ဗာန်၊ ဒုတိယတပါ၊ ကထွာ
 အနားဂါမ်းနှပ်၊ တို့၊ထင်းဗျဟွားခမ်း၊ ကအံးကဲ့င်ဝတ်၊ပါ၊နောင်၊
 လ၊နွောင်၊တဲး (လောကုတ္တရာ၊)တရာ၊တင် ပယွင်သင်တဝေ၊
 ကထင်းလ၊နွတ်၊နီ၊နှပ်၊ လွဉ်းတေ့၊ထို၊လို့၊ခန်းချား ကောင်လောင်း
 နှပ်၊ထွံ၊ခါ ထင်းထွာလူ၊ခမ်းဖုံးနှပ်၊သွံ။

ကထိုင်းတို့၊ နီပွေးဘုရာ၊ဂေါတမစိုးယိုနှပ်၊ အံးလူ၊ခမ်း
 လင်၊ထွာယင်းလို့၊ဖုံးနှပ်၊သွံ။

လူ၊ငတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနှပ်၊အကို -

- ၁။ တဖြာ၊နှပ်၊ ထွာ “ ခွန်ပုက္ကုသာတိ ” သွံ။
- ၂။ တဖြာ၊နှပ်၊ ထွာ “ ပွေးကုမာရကဿပ ” သွံ။
- ၃။ တဖြာ၊နှပ်၊ ထွာ “ ဗာဟိယဒါရုစီရိယ ” ယိုသွံ။
- ၄။ တဖြာ၊နှပ်၊ ထွာ “ ခွန်မလ္လပို - မင်၊သာ၊ဒဗ္ဗ ” သွံ။
- ၅။ တဖြာ၊နှပ်၊ ထွာ “ သဘိယ ပရိပိုဇ် ” သွံ။

“ပုရာဏ သာလောဟိတဗျဟ္မာနံ” ကရိုနံ၊ ရဟန်းနွတ်ပါ၊
ဖုံးအကို ဒုတိယရဟန်းတပါ၊ ကတိုးထင်းဒါ၊ ဗျဟ္မာနံခမ်းနံ၊ သွ။

ဗျဟ္မာနံ၊ ယူစဉ်၊ စာနဲ့ယို -

“သေင်းပင်ခြံဗဲဉ်လူ၊ ထူးကွဉ်က၊ ဝါ၊ ကမဉ်ဒါ၊ ‘ဗာဟိ
ယဒါရုစီရိယ’ နံ၊ တွမ်းခွေဟွေ့တဒေါင် ထင်းကီကောင်လောင်း
အားထွတ်ညီ၊ ဗာဟိလိုဝင်၊ ရဟန်းတရာ၊ ယိုခါ ဝွေ့ထာ၊ ယူမား
လယ်လားချာဝါ ပေါးထွာစွ။ နှင်းယိုနံ၊ မွဲ၊ ဝွေ့သွ၊ မြဲ၊ ခြေင်ကိုင်
ထို၊ ဗာဟိယဒါရုစီရိယယို သံ၊ ဝွေ့ဂဖေကလ၊ ခွေ့ဆွဲ၊ မကမ”
သ၊ ယူစဉ်၊ စာနဲ့နံ၊ နံ၊ ထွေ့၊ လွေ့ထေ့ ဗာဟိယဒါရုစီရိယ
ထွေ့ထွေ့တင် -

“သွ၊ ပေးဗာဟိယ - နာ၊ နောင်၊ ရဟန္တာမွေးတမ်းဒွါနံ၊
ရဟန္တာတွမ်းရို၊ မွါနံ၊ နာ၊ နံ၊ အကျင်၊ ရဟန္တာဝါတွဲ အဲဉ်ထမ်းဒွါနံ၊
နာ၊ နံ၊ လို၊ လ၊ အရဟတ္တမဂ်တွဲ မွေးတောင်းဒွါနံ၊ တွမ်းရို၊ မွါနံ၊
လ၊ အရဟတ္တမဂ် နာ၊ နံ၊ အကျင်၊ အီးလ၊ မဂ်ဝါတွဲ အဲဉ်ထမ်းဒွါနံ”
ကတိန်းဒေါ၊ နှင်းနံ၊ တင် ဗာဟိယနံ၊ သ၊ ဝီးသ၊ ဝ၊ ထွေးကီထင်း
စွဉ်းချာ၊ ဗျဟ္မာနံ၊ လောင်း။

“ခွေမာ၊ မားထို၊ လဲဉ်း ထာ၊ မာ၊ အပဲစ်တန်စားတန်ဟွေ့၊ ခွေ
နမ်းနံ၊ ခွေထင်းထွာလဲဉ်းရဟန္တာ၊ ဗျဟ္မာနံ၊ ခွေ ‘နာ၊ နံ၊ ရဟန္တာ
မွေးတမ်းဒွါနံ၊ နာ၊ နံ၊ လို၊ လ၊ အရဟတ္တမဂ်တွဲ မွေးတမ်းဒွါနံ’ တွဲ၊
လောကကိုယို လွှဲ၊ ခွေနံ၊ လို၊ ထွာရဟန္တာ၊ အောင်ရီးလဲဉ်းသွ။
ဟောင်း ” စဉ်၊ စာ၊ ယူနဲ့နံ၊။

နဝ်၊ထွေတော့၊ ရီထင်းစွော့၊ ဗျဟ္မာနင်းယို -

“ ဗျဟ္မာနတန်ဟွေး - ယိုခါ လောကကိုယို လို၊ကထွာ
ရဟန္တာ၊ လို၊ကလ၊ဒါ၊ အရဟတ္တမဂ်ဖုံးနဝ်၊ အဝ်းနဲ့ ”

“ ယိုသွ၊ ဗာဟိယ - သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဖေးတဝွန်းကို
ဗွန်ထိုဗွေးဘုရာ၊အဝ်း၊ ဗွေးဘုရာ၊သူ၊နဝ်၊ ထွာလဲဦးရဟန္တာ၊ ဝင်၊
ဖေးကထွာ ရဟန္တာတဲ့ ဟော်၊ဖေးဒါးတရာ၊ ” ဗျဟ္မာဒေါနယ်ဖေး
နင်းနဝ်၊သွ။

ဗာဟိယနဝ်၊ သဲစ်ကဟ်ဂါန်ဗား ဗျဟ္မာဒေါင်းတဲ့ အဝ်းသုပ္ပါ
ရက သဘောဆိတ်နဝ်၊ လွေ၊ခေ၊လွေ၊နာ၊စွဉ်းချား သာဝတ္ထိခမ်း၊
အဝ်းယူးနား တချာ၊နီဆီ တဖူညာ၊ကီတဲ့ ကွပ်ဗျဟ္မာတံ၊ရို၊တင်
ညတနာ၊လွမ်း၊ တို့လွေ၊စွဉ်း သာဝတ္ထိခမ်း။ (ဆရာယင်ဟန်းဖုံး
နဝ်၊ရို၊ ‘ကွပ်ဘုရာ၊တံ၊ရို၊တင် တနာ၊ချင်၊ တို့လွေ၊ သာဝတ္ထိခမ်း’
ရို၊လွကနင်းနဝ်၊ဖုံးသွ။)

ဗာဟိယ ကတို့လွေ၊ ဝေင်၊သာဝတ္ထိခိန်းနဝ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊
အဝ်းတုံ၊နေကသွမ်၊တွင်၊၊ စင်၊ဖုံးယင်ဟန်းနဝ်၊ သွံ၊သွမ်၊ရင်၊ထွ။
တင် အဝ်းထောင်ငါထောင်ချာတဖူ၊တော့၊ ဗာဟိယလွေ၊ရီ -

“ ယိုခါ နီဗွေးဘုရာ၊ အဝ်းမိုင်၊ကို ဗွေးသြ ”

“ နီဗွေးဘုရာ၊ အဝ်းလွေ၊တုံ၊နေကသွမ်၊ သာဝတ္ထိဝေင်၊ကို
သူ၊၊ နာ၊အဝ်းမိုင်၊ကိုလွဉ်ယို ”

“ အဝ်းသုပ္ပါရက သဘောဆိတ်လွဉ် ဗွေးသြ ”

“ ထန်းလွဉ်မိုင်၊ခါဟောင်း ”

“ ထန်းလွင်မဟာနီ၊ မွူးခွယ်တန်ခိန်းနဝ်၊ ပွေးဩ ”

“ နာနဝ်၊ အဝ်းအိူးအညာ၊ သူလွင်ဟ၊ အုံလင်၊ ခွါန်းက
ဟင်း၊ ဟွားကနာ၊ ခင်း၊ ဖြဲကနားမန်း၊ အုံပဆားဆောင်းက တဆင်း
မျှင်၊ နီပွေးဘုရာ၊ မဉ်းဖျော်သင်၊ မဲ၊ နာ၊ ဝိုင်းဗားချား ”

“ ပွေးသီးဖုံးဩ - နီပွေးဘုရာ၊ အသက်အန္တရာယ်းတဲ့နဝ်၊
ခွေသွဉ်းသက် အန္တရာယ်းတဲ့နဝ်၊ (အီးသီမိုင်းခါ) ခွေသွဉ်းတသေ
ရီးခွောင်တဝ်း၊ တဖူကညာ၊ တနာ၊ မွူးမွူး နဲစ်သွူးလွဉ်ယို မိုင်း
ကိုကို ခွေသွဉ်းအုံပဆားတဝ်းပွေး၊ ဝိုင်းဗားဘုရာ၊ (နားဗားတရာ၊)
ထွူမ၊ ခွေသ၊ အုံပဆားခွောင်၊ ပွေးဩ ” လဝ်းချာစွဉ်းနိုင်းနဝ်၊ သွူ။

ဗာဟိယနဝ်၊ လောင်းချာနိုင်းနဝ်၊ ထွူတင် ကာဒင်နဲစ်လွေ၊
သာဝတ္ထိဝေင်ကို၊ ကတိန်းထီး ဗွန်ထိုပွေးဘုရာ၊ တွေ့ -

“ ခွေနဝ်၊ ပွေး - အခိန်းကာလ လဲင်ညထွူမ၊ ကွဲးဝိုင်းဗား
ပွေးဘုရာ၊ ဂေါတမယိုနဝ်၊ ပွေး ” ယူးစွေးနိုင်းနဝ်၊ ထွူခါ လွေ၊ ငါ
ရိုးသေး ပွေးဘုရာ၊ ထျ၊ အူနဝ်၊ သဲန်းခါ၊ နီပွေးဘုရာ၊ ခင်းလောင်း၊
အကတောင် အွဉ်းဒင်း နီပွေးဘုရာ၊ ခင်းခို၊ ကေးညိုပွေးတွေ့၊
လောင်းဒေါတောင်ပြန် တရာ၊ နိုင်းယို -

“ ဘွဲတော့တန်ငါး ဆရာဘုရာ၊ ပွေးဩ၊ ဟော်၊ ဖေး
သွေ့ ခွေသွဉ်းတရာ၊ ပွေးဩ၊ ငေါင်းဟင်ရိုးဒါး ဆရာဘုရာ၊
ပွေးဩ၊ ဟော်၊ ဖေးသွေ့ ခွေသွဉ်းတရာ၊ ပွေးဩ၊ နီပွေးကဟော်၊
ဖေး ခွေသွဉ်းတရာ၊ နဝ်၊ နေင်းပေါင်၊ လာအာ ရထွာငါးခွေသွဉ်း
စီးပျါချမ်းသာ ပွေးဩ ” လောင်းနိုင်းနဝ်၊ သွူ။

တို့နှင့်တိုင်ခါ နိဗ္ဗေဒဘုရားမိန်းချာ ဗာဟိယနင်းယို -

“ ဗာဟိယဟေ့ - အင်းတို့နေသွမ်းဝေင်ကို ယိုခါခါနပ်၊ အခိန်းဟော်တရာ၊ မွေးတင်းဒွိုန်း ” မိန်းချာတွမ်းငေါင်း ဟော်ဖေးတင်းတရာ။

“ဩဗ္ဗေ - ကလွေချာငါးသံသရာအကို အားဟားရယို တအံးဖိုတင်းနပ်၊ အဲဉ်ထင်းဗ္ဗေ၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား အသက်အန္တရာယ်းတဲ့နပ်၊ ခွေသွဉ်း အသက်အန္တရာယ်းတဲ့နပ်(အီးသီမဲ့ခါ) ခွေသွဉ်း တသေရီးနွောင်တင်းဗ္ဗေ၊ ဟော်ဖေးခန်းသော့ ခွေသွဉ်း တရာဗ္ဗေဩ ” လောင်းဖျင်နင်းနောင်၊ နိဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ နီလင်းဗ္ဗေခါ မိန်းချာတွမ်းငေါင်း ဟော်ဖေးတင်းတရာနပ်သွ။

နိဗ္ဗေဒဘုရား စဉ်းစားယူနင်းယိုတဲ့ -

“ ဗာဟိယနပ်၊ တဲးစဉ်းကထီးစခွေကာ၊ နပ်သက်သေရေလွဉ်ငါးထာ၊ ပီတိအားတလာငါး နားစဉ်းတရာတဲ့ တရသေဖြဉ် နွောင်တင်းတရာ၊ အွဉ်းမဲဉ်းရားဒွိုန်းက အထာသေရေ အထာ နပ်သက်ပီတိ၊ တရူ၊နီဆီယူဇနား တနားချင်ချား နပ်လွဉ်တင် ဟီဟင်လွီးလွား ထွဉ်းအုံပဆားပသာက ” ဗုဒ္ဓဗ္ဗေဒဘုရား စဉ်းစားယူနင်းနပ်တဲ့။

ကွပ်နပ်မ၊ တောင်ပြန်နီလင်းလဲယင်း ဟော်ဖေးတောင်းတရာ၊ ကထွိုင်းတောင်ပြန် သုံလင်းနပ်မ၊ ဗ္ဗေဒဘုရားအုံဆောင်းပသာ၊ ဟော်ဖေးဟးနင်းယို -

“ ဗာဟိယ - ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ - မဉ်းထိနတံ ထိနနေးငါအွဉ်း
ထွ။ (အွဉ်းထွ။ဟော့၊ အထိနငါ - ယူဒငါငါမွှိန်း) နာကံကျင်သော
နင်းနပ်ဟိုင်း ” ဟော်ဖေးနင်းနပ်သွ။

ဗာဟိယနပ်၊ သဲစ်ကနားဟား နီဗွေးဘုရာတရာနပ်တင်
လ၊ပါတွမ်း ပဋိသမ္ဘိဒါး ထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊ သဲစ်ကထွာ ရဟန္တာတံ
ကွီပိုင်စွဉ်းဒျားစင်၊ နီဗွေးဘုရာ ရီနင်းယို -

“ နာသင်္ကန်း သပိတ် အဝ်းထွ။လဲဉ်းနဲ့ ”

“ အိုင်ထဝ်းဒွါန်း ဗွေးသြ ”

“ ပေါးနပ်တံ လွေထုမ်းက သင်္ကန်းဟိုင်း ”

နီဗွေးဘုရာထွဉ်းနင်းနပ်ထွ။တင် ကျွဲလွေထိုခန်းဒျား
နော်သွ။

ဗာဟိယနပ်နပ်၊ ထွာရဟန်း၊ အားထွတ်ရဟန်းတရာ၊ နင်း
ပေါင်ပဉ်နီသောင်းလုမ်းလုမ်းနပ်၊ လူးဖိုတဝ်းဝင်၊ သင်္ကန်း သပိတ်
တလဲင်းလဲင်းတံ၊ “ ရဟန်း - ကရိုနပ်၊ ပေါးလ၊လွဉ်တဒြါးဖုံးယို
ဟပ်သွံ၊ဆောင်းဒျား နမ်းတားလွမ်း၊ ဟပ်လူးထိုတဝ်းဝင်၊ ” ဝွေ
ယူနင်းနပ်တင် လူးဖိုတဝ်းဝင်နပ်သွ။

ကွပ်ပွိုး (လူးဖိုတဝ်းသင်္ကန်း - တန်းဖိုတဝ်းသပိတ်) နပ်မ၊
ဗာဟိယအတား ကလိုဒါးသင်္ကန်း သပိတ်နပ်၊ နေးခန်းတွမ်းတံ၊ခို
တံ ယိုယိုတလ၊ခွောင်တဝ်း ဗွေးစဝ်းဗုဒ္ဓ ထိသေနပ်မ၊တင် “ ဟော်
ဘိက္ခု - လွဉ်ဟိုင်းရဟန်း ” အွဉ်းပိုင်ဖေးတဝ်းစင်၊ နင်းနပ်သွ။

ဗာဟိယနောင်၊ လွေ့ထုမ်းသပိတ်သင်္ကန်းတွင်း၊ ဘီလူးမူး
တဖြာ၊ မာအနမ်းဖိုးမွူး လွဉ်ထောင်းဗာဟိယကီးထျ၊ နောင်မ၊
သီတငါခန်းဒျားနပ်သွ။

နီဗွေးဘုရားနပ်၊ တွံးသွမ်၊ သွံးသွမ်၊ ထွံးတွင် တွမ်းရဟန်း၊
သံဃာ၊ ကထွိုင်းကျွဲသင်ချာနပ်၊ ထီးခန်းဗာဟိယ အင်းသီပြားထား၊
ထားအီးပြိုးလောင်းတွေ့၊ ထွဉ်းရဟန်းသီးဖုံးနင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ထွဉ်းတကာတလမ်းလမ်း အီလွဉ်
ကူးပေးတဗား၊ အွဉ်းဒင်းဗာဟိယယို အင်းဝေင်၊ ကိုစွဲထန်း၊ သင်္ဂြိုဟ်း
ထွံးခါ တယ်းပါသွော့ စေးတီးနော့” ထွဉ်းနင်းနပ်သွ။

ဗွေးရဟန်းသီးဖုံးတဲ့ နီဗွေးဘုရား၊ ကထွဉ်းအတွိုင်း၊ ခွမ်မာ၊
လွသွ။ ခွမ်မာထွံး သင်ကျောင်း၊ ကျွဲလွေ့ဘုရားထျ၊ လင်းနယ်
ပျ၊ ကိစ္စထွံးလဲဉ်းအကျောင်း၊ နပ်ထွံးတွေ့၊ လောင်းရီနီဗွေးဘုရား
နင်းယို -

“ဩဗွေး - ဗာဟိယဒါရုစီရိယနပ်၊ အတွိုးလွေ့ဘဝမုင်၊
ဗွေးဩ”

“ ဗာဟိယဒါရုစီရိယနပ်၊ အကူးလဲဉ်း ပရိနီဗ္ဗာန်း ”

“ (တဆင်းပေးဒျား - မထွာမွိုင်ငါး ရဟန္တာအီဗွေး) ”

“ တေဒဂုံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ခိပ္ပါဘိညာနံ
ယဒိဒံ ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး- ခွေတပဲ့တပန်း၊ ရဟန်းသီးဖုံး ကလ၊

အဘိညာဉ်းသားအကို ဗာဟိယဒါရူစီရိယယိုနဝ်၊ အမြိုင်သွတ်၊
ယံလဲဉ်းဝင်၊ ” ဗွေဘုရားဖေးခါစွဉ်း “ခိပ္ပါဘိည တေဒဂ္ဂ” ဘွဲ့နဲင်း
နဝ်၊သွ။

တို့၊နဝ်၊ခါ ရဟန်းသီးဖုံး ရီငါထဲင်းယင်းနဲင်းယို -

“ ဩဗွေ - ‘ဗာဟိယနဝ်၊ ထွာလဲဉ်းရဟန္တာ’ ဆရာဗွေ
ဘုရားရီးနဲင်းနဝ်၊ ဗာဟိယနဝ် - ထွာရဟန္တာ အခိန်းမဲ့၊နောင်၊
ဗွေဩ ”

“ ဗာဟိယ ထွာရဟန္တာ အင်းနားခွေတရာတွင်၊ ”

“ ဗွေဘုရားကဟော်ဖေး ဗာဟိယတရာ အခိန်းမဲ့၊အီ
ဗွေဩ ”

“ အင်းတို့၊သွမ်၊တွင်၊ တဖူးလောင်း အုံဆောင်းဟော်ဖေး
တဆင်းဒျား ”

“ အုံတဖူးလောင်း ဟော်ဆောင်းဖေး တရာပေးနောင်၊ဟ
ဗာဟိယ မားနဲင်းမဲ့၊ထွာနောင်စွဉ်း ရဟန္တာဟောင်း ဗွေဩ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - သီမရိုးတို့၊နဲင်းနဝ်၊ ခွေကဟော်ဒါး
တရာတေားနဝ်၊ ‘အဆွေပေး - အအာတန်’ သီယူးမိုးနဲင်းနဝ်၊
ဟဲင်း၊ မွေးဒျား၊ တရာဂါးထား အပ္ပဒိတရေခန်းတဲ့ယင်း ပေါးပွိုင်း
ပွို၊တွမ်း ထာ၊ကိုင်ဖွဲ၊နဝ်၊ အကျို၊ဟပ်တလ၊တင်း၊ တမျတ်တင်း။

ပေါးပွိုင်းပွို၊တွမ်း ထာ၊ဟပ်ဖွဲ၊နဝ်၊ တရာဂါးထား တပ္ပဒိပေး
ငါတဲ့ယင်း၊ အကျို၊ဟောင်လ၊အာ၊ ကွပ်ထွာအီ အကျို၊စီ၊ပွါ၊တင်
ယံဒျားနဝ်၊သွ။

ဗွေဘုရားမိန်းနင်းနပ်ထွေခါ ဟော်ငါလွေ တရားဂါးထား
နင်းယိုသွ။

၁၀၁။ သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္တပဒသံဟိတာ ။
ကေ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတ္တာ ဥပသမ္ပတိ ။

၁၀၂။ ဂါးထားအနက် -

အနတ္တပဒသံဟိတာ - ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း အကျိုးတအံ့ဉ်ထင်း၊
ဂါထာ - ကစီးခါဒါး ဂါးထားနပ်နပ်၊ သဟဿမပိ စေ ဟောတိ-
ထွာခန်းအပွန်တရောင်တဲ့ယင်း၊ နသေယျော - တမျှတ်တင်းခြာ၊
ယံ - ဂါးထားမဲ့တဲ့ယင်း၊ သုတ္တာ - ဟွိုန်ဗားထွေတင်၊ ဥပသမ္ပ-
တိ - ရားဂစဒျား ကိလေးသားခိုးလျား ထိုမားခွေလို့၊ တံ ဂါထာ
ပဒံ - အကျိုးအင်းငါး တရားဂါးထားနပ်နပ်၊ ကေမ္ပိ - တပွန်ပေး
ငါတဲ့ယင်း၊ သေယျော - မျတ်ငါးနပ်သွ။

၁၀၃။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း အကျိုးတအံ့ဉ်ထင်း၊ ကစီးခါဒါး ဂါးထား
နပ်နပ်၊ ထွာခန်းအပွန် တရောင်တဲ့ယင်း တမျှတ်တင်းခြာ၊ ဂါးထား
မဲ့တဲ့ယင်း ဟွိုန်ဗားထွေတင် ရားဂစဒျား ကိလေးသားခိုးလျား
ထိုမားခွေလို့၊ အကျိုးအင်းငါး ဂါးထားတပွန်ပေးနပ်နပ်၊ တပွန်
ပေးငါတဲ့ယင်း မျတ်ငါးနပ်သွ။

၁၀၁။ **ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

ဂါထာအကျိုးတအံ့ဉ်ထင်းနပ်၊ အပ္ပုဒ်တရောင်ခန်းတဲ့ယင်း
တမျှတ်တင်း၊ ဂါထာအကျိုးဟောင်းထွာနပ်၊ တပ္ပုဒ်ပေးငါတဲ့ မျှတ်
ဒျားနပ်သွ။

နာမာတရာအကျိုး

တရာယိုကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ ဗာဟိယဒါရုစီရိယ ” ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နှင်းယို -**

၁။ မွူးနီသီ မဉ်းတတိုးတင်းနပ်၊ မော့ခန်း ဘောအန္တရာယ်း
တဲ့ယင်း တသီတင်း -

၂။ ပေါးထာဝ္ဇ္ဇေဖန်းဉာဏ်း အံ့ဉ်ထင်းနပ်၊ ထာကိုကွယ်း
မားဒါး -

၃။ ပေါးသားယား ဝင်ကပူဇေား , ပေါးလေားလာဘ်ဖွဲ့နောင်၊
အကျင်မျှတ် ထဲ့သွမ်းထိုးဒါး -

- ၄။ ပေါးအားထွတ်တရာ၊ သမထ ဝိပဿနာ (အနယ်၊မဲဦးမဲဦး)
နပ်၊ သွမ်းခင်အဲဉ်ထမ်း၊ ဘဝယိုနပ်၊ လတမ်းတရာ၊ခန်းတဲ့
တို့းတစိုးစိုး တဇာတ်တဇာတ်သူ၊နပ်၊ လ၊ဇ္ဇောင်ယို၊ တရာ၊
ထူ၊ တရာ၊မျတ် -
- ၅။ ပေါးလူးဖိုတမ်း သင်္ကန်း သပိတ်နပ်၊ မော့ခန်းဘုရာ၊နမ်းနမ်း
တဲ့ယင်း ထွာဇ္ဇောင်တမ်း “ ဟေိ ဘိက္ခု ” ရဟန်း -
- ၆။ ဝဋ်-ကရိုးနပ်၊ လှဲဉ်ပြတ်တလ၊တမ်း - စတင်နင်းနပ်၊ သေထွ၊
လ၊အီသတ်၊ အာတန်သွ။

ဟောင်တောင်၊ခရာ အဓိပ္ပါယ်

- “ တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ် (ဘွဲ့) ” ကရိုးနပ်၊ -
(တေဒဂ္ဂ - တေ+အဂ္ဂ)
တေ - ဝွေယိုနပ်၊ အဂ္ဂ - အယံသွတ်၊ ၊
“ တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ် = ဝွေယိုနပ်၊ အယံသွတ်၊ ”
အဓိပ္ပါယ် လ၊နင်းနပ်၊သွ။
- “ ခိပ္ပါဘိည ”- ကရိုးနပ်၊
(ခိပ္ပါဘိည၊ ခိပ္ပ+အဘိည)
ခိပ္ပ - ခွိုင်ကြိုင်၊ အဘိည - အဘိညာဉ်း၊ “ ခိပ္ပါဘိည-
လ၊ခွိုင်ကြိုင် အဘိညာဉ်း ” အဓိပ္ပါယ် လ၊နင်းနပ်၊သွ။

အဘိညာဉ်း ၅ ပါ၊

- ၁။ ဣဒ္ဓိဝိဓ - ဖန်ဆင်းခြင်း၊ တံခို၊ အမျိုးမျိုး ။
 ၂။ ဒိဗ္ဗသောတ- နှိုင်းလူ့သီးနှား ငေါင်းညှာ၊ ငေါင်းဗွိုးဟို့န်လို့။
 ၃။ ပရစိတ္တ ဝိဇာနန - သေခြင်းဝင်သေ၊ ။
 ၄။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ - သေချာဘဝရိုး အကျောင့်ခရား။
 ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခု - နှိုင်းလူ့သီးမဲ့ အညှာညှာ၊ အပေးမိမိ ထိုးလို့။

ဧဟိဘိက္ခု အဓိပ္ပါယ်

“ ဧဟိဘိက္ခု - လွှဲပြောင်း ရဟန်း ” ပေါးနီဗ္ဗေဒဘုရားဟဲ့၊
 နှိုင်းနပ်ငါတို့ ထွာစွဉ်းရဟန်း၊ (အိတ္တမ္ဗိသကံနံ၊ သပိတပရိက္ခရာ၊
 ထင်ဟားသိမ်း၊ ဖတ်ဟားနေးကမ္မဝါး မွေးတောင်း)။

၁၀၁။ တရာဂါထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ အကျိုးအဲဉ်ထင်း၊ ပွန်ရောင်ငေါင်း၊ မျတ်တင်း ညမ်းငါးသွ။
 ၂။ အကျိုးအင်္ဂါငေါင်း၊ တပွန်ယင်း၊ ညမ်းတင်း မျတ်ငါးသွ။

၁၀၂။ တရာဂါထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

- အကျိုးအဲဉ်ထင်း - ငွါငေါင်းဖျင်းသိုး
 ပွန်ရောင်တဲယင်း - မျတ်တင်းအမျိုး
 အကျိုးအင်္ဂါငေါင်း - ဆွေယင်းဟောင်ပိုး
 တပွန်ဒျား - မျတ်ငါး ဘုရားရိုး ။

ဗဟိယဒါရုစိရိယဝတ္ထု၊ ဓမ္မယိုသွ။

အံ့ဖြားငါငါဗွိန်း

- ၁။ အသူးသေဒွိန်းထာတင် လိုပေး အုံလီထာတွေ့၊
နာအံ့ဖြားနပ်၊ လိုပေးတဲ့နပ်၊ နာတဲ့နပ်၊ ထွာတမ်း
ထမဲ့င်မဲ့င် ။
- ၂။ လိုမူးအွဉ်းလိုအကီးတင် နာလွေထီးတွေ့၊ နာမဉ်း
အံ့ဖြားနပ်၊ ပါမူးနပ်တဲ့နပ်၊ နာတဲ့နပ်၊ ယေန်ဇဲးရေ
ကဲ့င်၊ အကျင်ကဲ့င်၊ သီးလကဲ့င်ချာ၊ ထွာအကုသိုလ်း။
- ၃။ လိုခိုအုံလီထာတင် နာမဉ်းအံ့ဖြားနပ်၊ အထင်းဒါး
အနမ်းရဟန္တာ (နင်းဗာဟိယ-နပ်) ဝွေတဲ့ထာယူး
မား နာတဲ့ထာယူးမား ထာကိုကွယ်မား၊ ထွာဒါး
အကုသိုလ်းသွ။ ။

၃။ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီဝတ္ထု

ရာဇကျိုဟ်ခမ်းကို သဋ္ဌေပိမူတဖြာနောင်၊ အသက်လ၊ တဆီသူ၊ စူလောင်၊တဒူဗ္ဗာလွှား ထွားတရေ၊မွေးစဉ်းထား-တဲ့၊ အရွယ်တို့၊ ပိုမူနံ၊ယို ငမ်းသ၊အီထို၊တွေ၊ပါ၊ခိုတင် အမျိုးအဖါ ထင်းထွဉ်းအံ့စဉ်းဒျား လမ်းနွတ်ထပ်ကို၊ လို၊ခို ဖေးအံ့ညီ၊တမ်း၊ ဖေးအံ့ညီ၊ သွဉ်းမူပေးတဖြာ၊လွမ်း။

တို့၊တလင်းတွေ့၊ ခွန်လို၊ဆွမ်းလ၊စွေ့၊ တခွန်၊တဖြာ၊ စွိုင်တပန်းအစူ၊ စွီးလွေ၊သင်းခင်၊ အီးလွေ၊မာ၊သီ၊ ပေါးတို့၊တဖူ၊ လစ်၊လီးဆွမ်းတင် ခွန်လို၊တွဲးတွမ်းခွဉ်းရေး၊ သဋ္ဌေပိမူနပ်၊ ဟိုန် လို၊ဖုံးငေါင်းတင် “ ငေါင်းယို ပါ၊မဲ့ငေါင်းနဲး ” ရှိ၊နဲင်းနပ်၊တွေ့၊ အဝ်းလမ်းနွတ်ထပ် ပျသာဒီလောင်းထွားလင်၊ သဲစ်ကထီးစွန်သား နပ်၊တဲ့ ဝွေ၊ကျိုက်မွေးမဲ့စဉ်း တလင်းချင်။

လော၊လွေ၊ပင်းထျ၊စဉ်း အနမ်းကူးလောင်း၊ ပျ၊စဉ်းဆန္ဒ အံ့ဒွါမ်အာဟားရ ထမဲ့ငေါင်း၊ အမျိုးလွဉ်ရီ -

“ ပိုမူဗ္ဗာ - လိန်၊ခံးအံ့ဒွါမ် ဒဲဉ်ဟန်းနဲင်းယိုနပ်၊ ကွပ်ပိုး ထမဲ့ငေါင်း ”

“ မဉ်းလ၊ ပါ၊ကဆွမ်းလွေ၊ စွန်သားနပ်၊ဟဉ်းနပ်၊မ၊ ပိုမူယို အီးမွန်နွောင်၊ ပေါးတလ၊တမ်းပါ၊နပ်၊နပ်၊ ပိုမူခံးသီစဉ်း ဗော့ယို ကိုမျိုး ”

“ မာ၊မျိုးနဲင်းနောင်၊ ပိုမူ၊ စွီးခွါ၊လို၊မျို၊ အနေးတဲ့နပ်၊

ရွှင်ခံ၊တခြို့၊ အနေးတဲနဝ်၊ ကဗွန်ပီနီယို လို၊ခိုတဖြာ၊ဖြာ၊ မဲ၊ထုမ်း
ဖေးဒျားနာ၊ ပိုမူး ”

“ တဝ်းမွိုး - လို၊ခိုလင်နဝ်၊ မဉ်လ၊တဝ်းတဖြာ၊ဖြာ၊ မဉ်လ၊
ပါ၊သူ၊လွမ်း၊ ပေါးမဉ်းလ၊တဝ်း ပါ၊သူ၊နဝ်၊ မဲ၊ပိုမူးသီထို၊စွဉ်းကွေး
မွိုး ”

အမွိုးဒေါ၊နဲင်းမဲင်၊ဒေါ၊ လ၊တဝ်းတဝ် အမွိုးလေားလွေ၊ဒေါ၊
နယ်အဖါ၊ အဖါလွဉ် ဒေါ၊နဲင်းမဲင်၊ဒေါ၊တဲ လ၊တဝ်းနေနေ၊ အဖါနဝ်၊
“ အီးမာ၊ဟး နဲင်းမဲင်၊ယို ” သ၊ကိုယူးနဲင်းနဝ်၊ထွူတဝ် ပသာတေ့၊
လွေ၊စွဉ်း ရွဉ်တရေင် ခွန်လို၊ထျ၊ -

“ ထူးရွဉ်တရေင်ယိုထွူတဝ် ပါ၊တခွန်၊နဝ်၊ ဖေးလဲင်းခွေ
နော ” ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊ထွေ့၊ ခွန်လို၊တဲ “ မွေးဒျား ” အားမခံးနဲင်း
နဝ်၊ထွူခါ အွဉ်းစွ၊ချာတေ့၊သင်၊စွန်သား၊ မာ၊သီတေးဒျား ပါ၊
တဖြာ၊ခေါ်။

“ ဩဗွေး ခွန်တန်ဩ - စွန်သားနောင်၊ မာ၊သီထွူလဲင်း
ဗွေးဩ ” သင်၊လောင်းလဲဉ်တော ခွန်နဲင်းနဝ်၊သွူ။

သဋ္ဌေတဲ စွန်သားနဝ်၊ အပ်ဖေးတွမ်းအပိုမူး၊ သဋ္ဌေပိုမူးတဲ
တဲးနဝ်၊မာ၊ငါ “ မာ၊ဖေးနေး ဝါ၊ကနပ်သက်ခွေမ၊ ” အွဉ်းသ၊နဲင်း
နဝ်၊တဝ် ခြိုင်းတရေ၊မွေးစွဉ်းအနမ်း၊ အဝါ၊ဒဲဉ်ဟန်းတဲ ဝွေ၊နမ်း
ဒွိုးသွတ်၊ဖေးဒျားနဝ်၊သွူ။

ပါ၊စွန်သားနဝ်၊ ကထင်းလ၊နီနီ၊ သွံနီ၊တွေ့၊ ယူ၊ဗိုက်စွဉ်း
ထာ၊နိုင်းယို -

“ မာ၊သီသဌေ၊ပိုမူ၊ ထူးအခြိုင်းခြို၊ လွေ၊စာဒေါင်ဆင်း
တဆင်း တဆင်းထွူတင် မိုင်းခါမ၊ အီးအွေ၊ဗားဟင်ဟင် ဒေါင်ယို”
သ၊ကိုယူးတွေ့၊နိုင်းနဝ်၊ ပါ၊စွန်သားနဝ်၊ “ ခွေယူးပေါက်လဲဉ်း
တမျို၊ ” ရှို၊နိုင်းနဝ်၊တွေ့၊ အံးတင်းဒွမ် ဒဲဉ်ဟန်းအားဟာရ၊
လွေ၊ဗေင်းတူမ်တူမ်စွဉ်းထာ၊ အကူးလောင်း၊ အမာသဌေ၊ပိုမူ၊နဝ်၊
သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ လောင်းလွေ၊ရီ -

“ ဝေးခို - နာ၊ထာ၊ဆာ အမျို၊မိုင်းအဝ်း ”

“ ထာ၊ဆာထမိုင်းမိုင်း၊ အဲဉ်ထင်းဖူးမူ ”

“ ပေါးနဝ်၊ဟ - ဖူးမူ၊သီးမိုးဖါ သ၊လျားဝေးခိုနဲ့ ”

“ သ၊လျားတင်း ”

“ ပေါးနဝ်၊ဟ - နီဝေး ထွာထမိုင်းအီ ”

“ ယိုဖူးမူ - ပေါးဝင်းဆွမ်၊လ၊စွန်သားနဝ်၊ ဝင်းလွေ၊လွဉ်းသီ
လင်၊ အွိုးလဲင်းကတူးသူ၊ လူ၊ကပွေး လဲင်းကတူးနဝ်၊အဝ်း၊ ပါ၊
ကဆွမ်၊ခွေတွင်းနဝ်၊ ခွေတိုင်းတဲးလွေ၊လူ၊သူ၊ ‘ခွန်လူ၊မဉ်းမ၊စ၊
ခွေမဉ်းလွမ်လ၊နဝ်၊ မဲ့၊ခွေလောင်၊တင်းနာ၊’ ခွေအားမခံးသေ၊ခါ၊
နိုင်းနဝ်၊ ခွေကလ၊နာ၊ယိုတဲ့ လူ၊လဲင်းကတူးမ၊ဒျားနေနေ ”

“ နန်းမိုးနိုင်းဝေးခို၊ မဲ့၊ဖူးမူ၊ မာ၊ဖေးဒျား၊ လို၊ထမိုင်းထမိုင်း၊
ဒေါ၊ဟိုင်း ”

“ ယိုဝေးခို - တင်းခန်း နာလှူနပ်ဟိုင်း ” ရိုးနင်းနပ်၊ ရိုးသွ။

နိုင်နင်းတို့ ပါ၊စွန်သားနတ်၊ အံ့အားတော့တော့၊ သဌေပိုမူရီ ခိုနင်းယို-

“ ဝေးသို့ - ပွိုးထမဲ့င်၊ မအံ့တော့တော့တို့ထာအီ ”

“ ခွေရေးထင်းတင်းလူ၊ တမွေးတောင်း၊ ခွေလဲဉ်အံ့အား၊
ခွေစွော်စွော် ဟဲ့ထင်းယိုကိုအား ”

“ ပွိုးထမဲ့င် - ဟဲ့ထင်းတို့၊ ယိုကိုအီ ”

“ မာသီနာ၊ ထူးနာတခြါ၊ ခွေမဲဉ်လွင်းထို၊မ၊ ဟဲ့ထင်း
ယိုကို ”

တို့နောင်မ၊ သဌေပိုမူရီတို့ သ၊ဝ၊ တန္တော့တန၊နေးစွဉ်း၊
ငမ်းမွေးငါးထာသီ မဲ့ထီလင်စွဉ်း ရောက်ရောက်ရက်ရက် -

“ ဩဝေးဗွေး - သွဉ်းမူးနမ်းယိုတဲနတ်၊ အခြိုင်းအခြါ၊ဖုံး
ယိုတဲနတ်၊ ထွာအားနီဗွေးထာလွဉ်းလွဉ်း မွေးတင်းနဲဗွေး၊ ပွိုးထမဲ့င်၊
မလဲင်ရီ၊စွဉ်း မာသီခွေသွဉ်းဗွေး၊ မာသီမျှိုနီး ခွေသွဉ်းဗွေး၊ မာ
သီမျှိုနီး ခွေသွဉ်း ဗွေးဩ ”

သဌေပိုမူရီ ဒေါ့၊ပွိုးဒေါ့၊ပွိုး၊ တောင်ပြန်းနင်းမဲ့င်တောင်ပြန်း
တို့ ပါ၊စွန်သားနတ်ရီ၊ -

“ မာသီ၊ နာနတ်၊ ခွေအီးမာသီအားရင်၊ ”

“ ပေါးလ၊သွူ ခွေသွဉ်းတခြါတို့ ခွေသွဉ်းသီထို၊နတ်၊ နီဗွေး
အကျိုထမဲ့င်အင်းဗွေး၊ ထူးငါတခြါငါ၊ ခွေသွဉ်းသက်နတ်၊ ဖေး
ချမ်းသာမဲင်းသော့ဗွေး၊ ခွေသွဉ်းသီထိုလဲဉ်း မတ်သော့နင်းနတ်၊
မွေးတင်းလဲ ခွေသွဉ်းခံ့ထွာဖေးအား နီဗွေးသွဉ်းမူး၊ ဖေးအံ့မဲင်း
ဖေးအံ့အင်းမဲင်း ခွေသွဉ်းလို၊ခမ်းယို ဗွေးဩ ”

“ မဉ်းဖေးအုံနာ၊ လို၊ခမ်းတွဲ နာ၊သမ်းအိသင်၊ဒေါ၊ချာ နာ၊
မ္ဗိုးဖါ၊ နာ၊တဲးတွဲ မာ၊သီဟးဒျားရင်၊ နာ၊ဌိုးတမ္ဗိုးတမာ၊မ္ဗိုးနီးထာ၊”
ဒေါ၊ဆော့၊ကတွဲ၊ချာစဉ်းထာ၊ နှိုင်းနပ်၊သွ။

သဋ္ဌေပိုမူး ယူးယော့တဝစ်၊ဟးထွ။ထာ၊ “ ကိစ္စယိုနောင်၊
အရေ၊တန်မွေးစဉ်းထာ၊ဟေး၊ ထာ၊သေပညားကရို၊နပ်၊ အံးဒွိုးတား
မွေးတဝ်း၊ အမွေးအမဲဉ်းနပ်၊တဲး မဉ်းတို့၊မွေး အရေ၊တန်တန်ကိုနပ်၊
သွံ၊အီ ယံယံတားဒျား ” သဋ္ဌေပိုမူး ထာ၊ယူးဖြောင် (သဘော်၊
ပေါက်)လဲဉ်း နှိုင်းနပ်၊သွ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ သဋ္ဌေပိုမူး ဒေါ၊ရူးတေးနှိုင်းယို -

“ ဝေးခိုဗွေး - (ဖူးမူးနပ်၊ သဲစ်ကထီးဝေးခိုကာ၊ ကျိုက်မွေး
မရေ၊မရာ၊ အုံဒါးဒီးဒွါမ်၊ ကွပ်နပ်၊မ၊) ဝင်၊ကဆွမ်၊လွေ၊ နီဝေးဗွေး
ခါနပ်၊ ဖေးကလ၊ဝေးခိုတင် ရန်၊မွေးမဲဉ်းဟးမ္ဗိုးဖါ၊ မ္ဗိုးဖါသီး စောင်း
တော့၊လာဘ်တရောင် ခွန်လို၊ထျ၊မ၊ လ၊သင်၊နီဝေး၊ ဖေးတေးလမ်း
နီဝေး၊ တဲးစနပ်၊ခါကာ၊ ဝွတ်ပတ်ဝေးဗွေး မာ၊ဖေးအမျိုးမျိုး၊ မာ၊ဟး
သွ။တကားနပ်၊တွဲ လ၊ကွိုး၊သ၊တဝ်းဒွါန်း၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ ဝေးဗွေး
အုံဒင်၊ဖေးသော့ လဲဉ်းကတူးလောင်း၊ အုံတနွောင်းနွောင်းဖေးသော့၊
ဖူးမူးရိုးရိုးသေးသေး အဆိုင်သွတ်၊အနေး ပိုင်၊ခွင်၊ဖေးသော့ ဖူးမူး
ယိုသြ ”

“ မွေးသွ။ဖူးမူး၊ ခွေအုံတသောင်းသောင်း၊ အုံထိုင်၊တနွောင်း
နွောင်းဖေးဒျား၊ ပိုင်၊ကန်းတော့၊သော့ဟိုင်း ”

ရိုးနှင်းနပ်၊ထွေတင် ပါ၊စွန်သားနပ်၊ လွေအုံထိုင်၊ တသွောင်း
သွောင်းဖေ၊ လင်းကတူးမော့တွေ၊ သဌေပိုမူးလွဉ်ဟေ၊ လွဉ်ကန်း
တော့၊ ရိုးရိုးသေးသေးသွံလင်း၊ ဝိုင်းချာဝိုင်းငါ၊ ဒေါ့ပအီးပအောင်း
ပါနင်းယို -

“ ဝေးခိုဗွေ - ဖူးမူးကထီးဟးဝေးခိုတဲ့ ယိုနပ်အဆိုင်၊သွတ်၊
ဝေးခိုကထီးဟးဖူးမူးတဲ့ ယိုနပ်အဆိုင်၊သွတ်၊ တွိုးဆိုင်၊ဆိုင်၊ယို
ဝေးခို အီးထီးဟးဒွမ် ဖူးမူးသနယ်ဝေးခို ”

ဖြောင်းတဲ့ဒေါ့တလွီးလွီး၊ ငွီးတဲ့ ငွီးပါပသားသား၊ ဖြူကီ
ဖြူလချာ ပါ၊စွန်သားနပ်၊တင် ပါ၊စွန်သားနပ်၊ နားကွင်၊ ထင်းချာ
အမွေး၊ သေအွဉ်းသတိ၊ဒွမ် အနမ်း၊ ခံးစာ၊တငွီးချာ အရသား၊
အင်းအုံတငွီးထာ၊ နှင်းနပ်၊တွင်၊ သဌေပိုမူး နေးအားနွန်းစွေ၊တွေ၊
ပါ၊စွန်သားနပ်၊ အင်းလင်းကတူးထဲလင်၊ တလင်းချင်၊ ထွာနီသွံကွီး
နပ်၊သွေ။

တွိုးနပ်၊တင်ခါ လူ၊ကပွေးသေးသေးကောင်နာ လင်းကတူး
နပ်၊ အံးဖြာသဌေပိုမူး နှင်းယို -

န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထိပိ ပဏ္ဍိတော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ ။

“ အရပ်တိုင်း၊ အရပ်တိုင်းနပ်၊ ပညားအင်းချာ လို၊ခိုလွမ်း၊
(‘ပဏ္ဍိတ’ - ချာ လို၊ခိုလွမ်း)မွေးတမ်း၊ အရပ်မိုင်းတဲ့ယင်း လို၊မူးတဲ့
ပညားအင်းချာ (လို၊မူးတဲ့ - ‘ပဏ္ဍိတ’ချာနေနေ) ” လူ၊ကောင်နာ
အံးခြားစွဉ်းချာနှင်းနပ်၊သွေ။

သဌေပိမ္မနံ၊ န္ဓနိယံအဝါ၊ ပါ၊စွနိသားနံ၊ထွတင် ယူး
နင်းယို -

“ ခွေမဉ်းသင်၊ချာလမ်းနံ၊ ‘တိုးနာ၊ဝါ၊ဟာ အင်းမဲ့၊ကို’
ဝင်၊အီးရီနင်းနံ၊ဒျာရင်၊၊ ‘ခွေမာ၊သီထိုလဲဉ်း’ ခွေမဉ်းရီ၊နင်းနံ၊
နံ၊ ‘ဟွ။ - နာ၊ဝါ၊နံ၊ နာ၊ဖြေ၊ဟးနေး တရေင်မွေးတောင်းနဲ့၊
နာ၊မွေ့ မာ၊သီခြင်ဟးချာတိုး’ ပူးရှုဝင်၊အီးဒေါ၊လျား ခွေနင်းနံ၊၊
‘ပါ၊စွနိသားနံ၊ အမဉ်လ၊ခွေတခြါ၊ အရီ၊အအီးမာ၊သီခွေ-တဲ့’
ခွေမဉ်းဒေါ၊နင်းနံ၊တဲ့ ဝင်၊အမျိုးယွမ်းမွေးတင်း၊ သင်၊ချာလမ်းပါးနံ၊
ခွေတား အကျို၊ထမဲ့၊မဲ့၊ အဲဉ်ထင်း ”

ယူးနင်းနံ၊တင် န္ဓိလွေ၊တခြာ၊ လွေ၊ငါငါတွေ့၊ လွေ၊မော့၊
ခန်း “ ပရိပိုဇ်မူး ” သီး ကျောင်၊တကျောင်၊။

“ ဩဗွေမူးဖိုး - ခွေသွဉ်းယို နီဗွေသီး အွဉ်းပိုင်ဗေးသွေ့
စင်၊ဗွေဩ ” လောင်းနင်းနံ၊မ၊ သဌေပိမ္မနံ၊ ပရိပိုဇ်မူးသီး
အွဉ်းပိုင်ဗေးစင်၊နံ၊သွ။

သဌေပိမ္မနံ၊ သဲစ်ကပိုင်စင်၊ထွတဲ ရီစွဉ်းနင်းယို -

“ ဩဗွေမူးဖိုး - ပေါးထွာသွ။စင်၊နံ၊ အီးကျင်၊ဟး အကျင်၊
မျတ်အမျိုးမဲ့၊ ”

“ ဖူးမူးဟွေး -

အားထွတ်ကသိုဏ်း အပါ၊တဆီ ဗေးကလ၊အီစွဉ်းဈာန်နံ၊
တမျိုး၊ သွဉ်ထူးဝါဒ - တရေင်နံ၊တမျိုး၊ ပေါးထွာသွ။ရဟန်းနံ၊
ကျင်၊ဟး ယိုနီမျိုး (တမျိုးမျိုး)သွ။

“ဗွေမှုးသီးဖုံးဟွေး -

ဖေးကလ၊စွဉ်းစွာန်နဝ်၊ ခွေသွဉ်းတကျံးနွောင်၊တဝ်း၊ ဝါဒ-
တရေင်နဝ်တဲး ရသွဉ်နွောင်၊ချာ် ”

လောင်းနိုင်းနဝ်၊တဲင် သဋ္ဌေပိမ္မုနဝ်၊ ပရိပိုဇ်မုးသီး သွဉ်ဖေး
ဝါဒတရေင်၊ ကထင်းဒါး ဝါဒတရေင်တော့၊ ပရိပိုဇ်မုးသီး ဖေးတဖြေ
ပင် တပင်ထွူခါ ဒေါ့၊ပါနိုင်းယို -

“ ဖူးမှုးဟွေး -

နာ၊သွဉ်ထူးပညာ၊ ဒါးလဲဉ်းဝါဒတရေင်၊ လွေ၊ဟိုင်း ဇေမ္မုး
ကျွန်၊ကို တွမ်းဖူးမှုးယို ကခေးပြင်းနွောင်၊ပါ၊နဝ်၊ နာ၊လယ်းထုမ်း
သော့ဟိုင်း၊ မဉ်းမော့၊စော့၊ ပါ၊နွောင်၊သားတဲ ပါ၊ကနွောင်၊နာ၊နဝ်၊
မဉ်းထွာလို၊ခိုတဲ တေားလမ်းသော့ တွမ်းပါ၊နဝ်၊ မဉ်းရဟန်၊တဲ
ပိုင်သော့ရဟန်၊ ဝွေ၊ဗွေထျှန်၊နော ”

ဒေါ့၊သွဉ်သေးခေါင်းသေးချာ် နိုင်းနဝ်၊ထွူမ၊ အွဉ်းစွ၊လွေ၊
နဝ်၊သွူ။

သဋ္ဌေပိမ္မုနဝ်၊ (လွေ၊မိုင်းတဲ အိသေးသေးပါ တဖြေပင်တဲင်)
အမဉ်းတွင်းစွဉ်းချာ် “ ဇေမ္မုပရိပိုဇ်မုး ” နိုင်းနဝ်၊ တဲးစွဉ်းကလွေ၊စ
နဝ်၊ကာ၊ မော့၊ပါ၊မိုင်းမိုင်းတဲ ရီစွဉ်းပျဿနာ၊ ပါ၊ကအိး ခေးပြင်း
နွောင်၊ ဝွေ၊ဝါဒတရေင်၊ ပါ၊ကအိးထောင်နွောင်၊ ဝွေ၊ဝါဒတရေင်၊ဝါဒတဲ
အဲဉ်ထဝ်းတဖြာ၊ဖြာ။

ကွဲညညနဝ်၊ အမဉ်းကွဲတန်ကွဲတန်၊ ပါ၊ကွဲငမ်းကွဲငမ်းတဲင်
ပေါးဟွိုန်ငါ “ ဇေမ္မုပရိပိုဇ်မုး ဖျော်လွဉ်-တဲ ” ပေါးသစ်ကဟွိုန်ငါ

သတင်း နှိုင်းနောင်ပေးငါတဲ့ ခွေဖင်း နာလွင်းထိုးလိုစွဉ်းချားနောင်
သွ။။

ဇမ္ဗုပရိပိုဇ်းမူနဝ်၊ ပေါးအီးနွံတုံ၊သွမ်၊ ဒုံကိုတရိုးတင်း၊ ပေါး
အီးနွံတုံ၊ ဝေင်ကိုတရိုးတင်း ကနွံစဒုံ / ကနွံစ ဝေင်တခါငါနဝ်၊
ဝွေအွဉ်းပွမ်းသုဉ်း၊ သုဉ်းပွမ်းလောင်းနဝ်၊ ဝွေဆို့ခါတဖြေပင်ထွ။
ခါဝွေဒေါသေ၊နှိုင်းယို -

“ ပါမုဉ်မဉ်းခေးပြင်းနွောင်၊ ခွေဝါဒတရောင်တဲ့ တပတ်၊
ကုဉ်ထိုးသွော့ ခွေဇမ္ဗုတဖြေပင်ယိုနော ” ဒေါသေ၊နှိုင်းနဝ်ထွ။မ၊
ကျွ၊လွေ၊ဒုံကို / ဝေင်ကိုတုံ၊သွမ်၊ အရပ်မုဉ်မုဉ်းတဲ့ယင်း ပါကေား
ပတ်ကုဉ်ထိုး ဝွေတဖြေပင်နဝ်၊ အဲဉ်ထင်းနဝ်သွ။။

တနီ၊ထွ။တနီ၊ လွေ၊ငါငါ၊ တလာထွ။တလာ လွေ၊တော
တော၊ တဖြေတပင်မဉ်းနွံ၊ - ဝေါင်းပြား၊ ဗျားဖျင်တပင် အီလွေ၊
နှိုင်းနဝ်အတိုင်၊ တဝေင်၊လွေ၊တဝေင်အုံ၊ တဒုံနွံ၊ တဒုံထန်း၊
တိုးတနီ၊တော့၊ တိုးလွေ၊ ဝေင်သာဝတ္ထိ တခါငါ၊ ပရိပိုဇ်းမူနဝ်၊
ထူးသုဉ်းအွဉ်းပြုံး၊ ဆို့ခါတဖြေပင်၊ ဒေါသေ၊လိုပေးဖုံး ကအင်း
ထွားခူနဝ်ကို -

“ ပါမုဉ် မဉ်းခေးပြင်းနွောင်၊ခွေ ဝါဒတရောင်တဲ့ တပတ်၊
ကုဉ်ထိုးသွော့ ခွေဇမ္ဗုတဖြေပင်ယိုနော ” ဒေါသေ၊လိုပေးဖုံး
နှိုင်းနဝ်ထွ။မ၊ ကျွ၊လွေ၊တုံ၊သွမ်၊ (သာဝတ္ထိ)ဝေင်ကိုနဝ်သွ။။

အရပ်၊နပ်၊ တော၊တန၊စွဉ်းဒျား၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ တွံ၊သွမ်၊
ထွ။ သွံ၊သွမ်၊ထွ။တင် အဝ်းဝေင်၊ကို ကျ၊ထန်းလွဉ်၊ တွံ၊နပ်၊ကို
ထီးလို၊ပေးဖုံး အဝ်းခူပြုံး သိုင်၊ပွမ်းတဖြေပင်နပ်၊တော့၊ စော့၊ရီ
နင်းယို -

“ မာ၊ထမိုင်၊ခရားယို ”

“ ပရိဗိုဇ်မူ၊တပါ၊ ဆွံ၊ခါ၊တဖြေပင်၊ ပါ၊မိုင်၊မဉ်းခေးပြင်း
နောင်၊ဝွေ၊ ဝါဒတရေင်တဲ့ တပတ်၊ကိုင်သော့ တဖြေပင်ယို-တဲ့
ဗွေ၊ဩ ”

“ ပေါးနပ်၊ သီတပတ်၊ကိုင်ဟိုင်း ”

“ တပတ်၊ကိုင်မွိုန်၊တဝ်း၊ ငမ်းငါး ဗွေ၊ဩ ”

“ သီငမ်းမွိုန်၊ ပုဿနာ၊နပ်၊ မဲ့၊ခွေဖြေ (စေ)ဒျား၊ ငမ်းမွိုန်၊
လာ၊လာ၊ မာ၊ကိုင်ထို၊ အတဖြေပင်နပ်၊ဟိုင်း ”

ကထင်းဟွိုန် ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ငေါင်းနပ်၊တင် ငမ်းဒွမ်
တစိ၊စိ၊တော့၊ ပျော့ပျော့သွင်းသွင်း မဲ့၊ငင်းငေါင်းထို၊စွဉ်း တဖြေ
ပင်၊ ပရိဗိုဇ်မူ၊နပ်၊ သမ်းလွဉ်ထီးထွ၊တော့၊ ခွန်းဒေါ၊ လို၊ပေးဖုံး
နင်းယို -

“ နင်းကျွံ၊သီပေးနပ်၊ ခေးပြင်းခရား ပုဿနာ၊ထမိုင်၊မိုင်၊
တအိုင်ထဝ်း၊ ပွီးထမိုင်၊ မမဲ့၊ငေါင်းထို၊ကျွံ၊ ခွေတဖြေပင်ဟောင်း ”

“ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ထွဉ်းနီသွဉ်းသီး မဲ့၊ငေါင်းထို၊ဒျားအော် ”

“ ဩဗွေ - နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ ဝိညာဉ်၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊
ဓမ္မေနေဟောဓိဗ္ဗေသ္မိတံ ”

“ ဖုဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ ဝိညာဉ်၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ ”

“ ပေါဏ္ဍိယံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊
ပုဏ္ဏားသနယ် ဗွေသ္မိတံ ”

“ ဓမ္မေသ္မိတံ၊ မဉ္ဇိပုဏ္ဏားနင်းမင်းရီ၊ ဖြေချာ (စေချာ)လို့
လို့ချာ ” ဗွေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊
နိဗ္ဗေသ္မိတံ။

“ ပရိပိုဏ္ဍိယံ၊ အိဗ္ဗိ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ (အိဗ္ဗိ
စေချာ)တဲ့ ” သတင်၊ ယိုနင်၊ တမ္မုဗ္ဗေသ္မိတံ၊ တိုးတားစွမ်းစစ်၊
လို့စွမ်းစစ်ကို၊ မ္မုဗ္ဗေသ္မိတံ၊ ပရိပိုဏ္ဍိယံ၊ အိဗ္ဗိလို့ကို
ထင်းထေ ဗွေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ။

“ ပညာသားနိပါ၊ အိဗ္ဗိ အိဗ္ဗိလို့လို့-တဲ့ မဉ္ဇိပုဏ္ဏား
နိထင်းနားကမ၊ ” ရိုးနင်းနင်၊ တင် ထင်းလွှပ်၊ ပရိပိုဏ္ဍိယံ၊ ဆချာနင်၊
လို့အာဓမ္မေသ္မိတံ၊ တို့ထင်းကျောင်၊ တကားရိုးဖုံး၊ ဝိုင်းဗွေ
သ္မိတံ၊ ပုဏ္ဏားသနယ်တင် သင်၊ ရာ၊ အရပ် အံလင်၊ ခြပ်ထွေ၊ ပရိပိုဏ္ဍိယံ၊
လောင်းငါလေ့၊ ဗွေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ -

“ ဩဗွေ - နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ နိဗ္ဗေသ္မိတံ၊ (ငါရိုးရီ
ပုဏ္ဏား) ဗွေသ္မိတံ ”

“ ဖူးမှုး - ရီသွော့ဟင်း ”

ဗွေးသာရီပုတ္တရား ဖေးခွင်၊ နှင်းနှင်းတင် ပရိပိုင်မှုးနှင်း ကသွဉ်
ထူးကျကျ ဝါဒတရောင်နှင်း တဟးထွဲတဟး ရီဗွေးသာရီပုတ္တရား၊
ရီတမျိုးတဲ့ဒါး ရီတဟးတဲ့လ၊ ဝါဒတရောင်လို့ထိုးစဉ်း။

“ နာ၊ ပုတ္တရား ပျဿနားနှင်း လို့ဒျားတကားယိုလျှမ်းနဲ့၊ ပုတ္တရား
ပျဿနား အလင်တဲ့ အင်းနေကနဲ့ ”

“ ခွေဒါး အင်းတရောင်ယိုလျှမ်း ဗွေးသြ ”

“ မွေးသွ။ နာ၊ ရီနီနှင်း ပုတ္တရားပျဿနား အာမွေးစဉ်းထား၊
အီးရီချာနာ၊ ပုတ္တရားပျဿနား တဟးငါ၊ နာ၊ အီးဖြေး စေချာနေ
ဟောင်း ”

“ မွေးဒျား ဗွေးသြ၊ ခွေသွဉ်းမဉ်းဒါးတဲ့ စေချာဒျားသြ၊ ရီ
သွော့ ဗွေးသြ ”

“ ကေ နာမ ကီ - ကမဉ်း ‘တဟး’ နှင်း ထမင်းဟောင်း ”

ဗွေးသာရီပုတ္တရားကထင်းရီ နှင်းနှင်းတင် ‘ပုတ္တရားပျဿနား
ယိုနှင်း အီးစေချာဟးနှင်းယို’ တသေဖိုဖိုတွေ့ -

“ သြဗွေး - ပုတ္တရားပျဿနားယိုနှင်း ပါ၊ မှင်၊ ပုတ္တရား ပျဿနား
ဟောင်း ဗွေးသြ ”

“ ဖူးမှုးဟွေး - နီဗွေးဘုရာ၊ ပုတ္တရားပျဿနားဒျားသွ။ ”

“ သြဗွေး - ‘ ပုတ္တရားပျဿနားယို အီးစေချာဟး နှင်းမှင်၊
ကရီ၊ နှင်း သွဉ်ဖေးခွေသွဉ်းမှိုင် ဗွေးသြ ”

“ မဉ်းဗွန်နင်းခွေ၊ မဉ်းဗွင်သင်္ကန်း၊ နင်းခွေနောင်တံး ခွေအီး သွဉ်ဖေးဒျား ”

“ ပေါးနပ်တဲ အွဉ်းဗွင်ဖေးခွေသွဉ်း ရဟန်းဟိုင်းဗွေ ”

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ထွဉ်းရဟန်းမူးသီး အွဉ်းဗွင်ဖေးရဟန်း နောင်သွ။

ကမဉ်း “ ဇမ္ဗူ ” ပရိဗိုဇ်မူးနောင်၊ ကထင်းထွာရဟန်းနောင်၊ မဉ်းတေား “ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ ” ရဟန်းမူး၊ ထွာရဟန်းထွ။ ကထင်းလ၊ နီနီသွဉ်းလွဉ်းနပ်၊ တွမ်းပဋိသမ္ဘိဒါလစ်ပါ၊ ထွာစွဉ်းဒျား ရဟန္တာနပ်သွ။

ရဟန်းသီးဖိုး အုံပြိုးထွ။တင် ဒေါလွနင်းယို -

“ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ ” ရဟန်းမူးနပ်၊ တရာအာအာတဲ တနားဟားတံး၊ သမ်းထွာစွဉ်း ရဟန္တာတန်နဲး၊ တွမ်းအဝါပါ၊ စွန်သားနပ်၊ နက်လိုဝင်၊ တွေ့၊ နောင်စွဉ်းအဝါ-တဲ ”

အင်းဒေါရောင်ရင်နင်းနပ်၊ တွင်၊ နီဗွေဘုရာကျလွဉ် -

“ ရဟန်းသီးဖိုး - သီအုံပြိုးဒေါလွငေါင်း ထမိုင်းဖိုးဟောင်း ”

“ နီသွဉ်းသီး ဒေါလွဒျား ‘ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ ’ ရဟန်းမူး ခရာ၊ ‘ ရဟန်းမူးနပ်၊ တရာအာအာတဲ တနားဟားတံး၊ သမ်းထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊ တွမ်းအဝါ၊ စွန်သား နက်လိုဝင်၊ တွေ့၊ နောင်စွဉ်းအဝါ၊ ’ နီသွဉ်းသီး ဒေါနပ်အခရာ၊ ဗွေသြ ”

“ ရဟန်းသီးဖိုးဟွေး - သီမရိုးတိုးနင်းနပ်၊ ခွေကဟော်ဒါး တရာတေားနပ်၊ အဆေးပေး-အအာတန် သီယူးပွဲနင်းနပ်ဟိုင်း၊

မွေးဒျား တရားဂါးထား အပျဉ်တရောင်ခန်းတဲ့ယင်း ပေါ်ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း
ထားကိုင်ဖွဲ့နပ် အကျိုးဟပ်တလတင်း၊ တမျှတ်တင်း။

ပေါ်ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ထားဟပ်ဖွဲ့နပ် တရားဂါးထား တဂါးထား
ပေးငါတဲ့ယင်း အကျိုးဟပ်လအာ၊ ကွပ်ထွာအီ အကျိုးစီးပွါတင်
ယံဒျားနပ်သွ။ ”

ဗွေးဘုရားမိန်းနင်းနပ်ထွူခါ ဟော်ငါလွေ တရားဂါးထား
နင်းယိုသွ။

၁၀၂။ ယော စ ဂါထာသတံ ဘာသေ၊ အနတ္တပဒသံဟိတာ။

ကေ ဓမ္မပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတ္တာ ဥပသမ္မတိ ။

၁၀၂။ ဂါးထားအနက် -

ယောစ - ပါမဲ့င်တဲ့တရားတင်း၊ အနတ္တပဒသံဟိတာ -
ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း အကျိုးတအေဉ်ထင်း၊ ဂါထာသတံ - ငေါင်းဂါးထား
တရား တရားပဉ်ယို၊ ဘာသေ - ရှိခန်းအရွှစ်ရှိပွိုင်း၊ တဿ-
ပါနပ်အကရွှစ်ဒါ၊ သာဂါထာ - ငေါင်းဂါးထားနပ်နပ်၊ နသေ
ယျော - တမျှတ်တင်းခြာ၊ ယံဓမ္မပဒံ - ငေါင်းတရားယား ဂါးထား
အပျဉ်မဲ့င်တဲ့ယင်း၊ သုတ္တာ - ဟွိုန်ဗားထွူတင်၊ ဥပသမ္မတိ -
ရားဂစဒျား ကိလေးသားခိုးလျား ထိုမားခွလို့၊ တံ ဓမ္မပဒံ -
ငေါင်းတရားယား ဂါးထားအပျဉ်နပ်နပ်၊ ဧကမ္ပိ - တဂါးထားပေး
ငါတဲ့ယင်း၊ သေယျော - မျှတ်ငါးနပ်သွ။

၁၀၃။ ယော သဟဿံ သဟဿေန၊ သင်္ဂါမေ မာနဿ ဇိနေ။
ကေဉ္စ ဇေယျမတ္တာနံ၊ သ ဝေ သင်္ဂါမဇုတ္တမော ။

၁၀၃။ **ဂါထာအနက်** -

ယော - စွဲသားအဖြာမဲ့ငဲ့ရိုးတင်း၊ သင်္ဂါမေ - တို့ကြံ့ခ၊
ရှင်းဟန် စွဲပွယ်တန်ကိုနပ်၊ ဇိနေမာနဿ - တို့ကြံ့ခ၊ နှောင်ထိုး
ပါးလှိုဖုံးယို၊ သဟဿေန သဟဿံ - အလင်းတသဉ်ဗွေဗွေစွဉ်း၊
သ(ဿော) - ကရိုးပါးတဲးဝါး စွဲသားနပ်နပ်၊ သင်္ဂါမဇုတ္တမော
ဝေ - တို့ကြံ့ပွယ်ယံယဲ့ အောင်းစွဲပွယ်တန် လိုးခိုယံမွေးမွေး
နောင်၊ န ဟောတိ - တထွာတင်းခွိုန်းသွ။

ယော - စွဲသားအဖြာမဲ့ငဲ့ရိုးတင်း၊ အတ္တာနံ - သကိုနမ်း
ကိစွဲကိလေးသားတဆီယို၊ ဇေယျံ ကေဉ္စ - နေးတွမ်းဝိပဿနား
ဉာဏ်း တို့ကြံ့ထန်းထိုးနှောင် တလင်းပေးငါတဲ့ယင်း၊ သောစ-
ကိလေးသား တို့ကြံ့ဖေါင်းပါးနပ်နပ်မ၊ သင်္ဂါမဇုတ္တမော - တို့ကြံ့
ပွယ်ယံယဲ့ အောင်းစွဲကိလေးသား ဟဲ့ဗားပိုးတန် လိုးခိုယံနောင်၊
ဟောတိ ဝေ - ထွာမွေးမွေးစွဉ်းသွ။

၁၀၂။ **ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင်** -

ပါမဲ့ငဲ့တဲ့ တရိုးတင်း၊ ပွိုင်းပွို့တွမ်း အကျိုတအိုင်ထင်း
ငေါင်းဂါထာတရာ၊ တရားပညာယို၊ ရိုးခန်း အရွှစ်ရိုးမွှိုင်း၊ ပါနပ်

အကရွှစ်ဒါး ငေါင်းဂါးထားနပ်၊နပ်၊ တမျှတ်တင်းခြာ၊ ငေါင်းတရာ၊
ယား၊ ဂါးထားအပွါဒ်မိုင်၊တွဲယင်း၊ ဟွါန်ဗားထွါတွင် ရားဂစဒျား
ကိလေးသားခိုးလျား ထိုးမားခွ၊လို့၊ ငေါင်းတရာ၊ယား၊ ဂါးထား
အပွါဒ်နပ်၊နပ်၊ တဂါးထားပေးငါတွဲယင်း မျှတ်ငါးနပ်၊သွါ။

၁၀၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ ပြန်၊ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

စွဲ၊သားအဖြာ၊မိုင်၊ရိုးတင်း၊ တွါက်၊ခ၊ရဲင်းဟန် စွဲ၊ပွယ်၊တန်
ကိုနပ်၊ တွါက်၊ခ၊နောင်၊ထိုး ပါ၊လို့၊ဖုံးယို အလဲင်းတသဲဥဗ္ဗေဗ္ဗဉ်း၊
ကရိုး၊ပါ၊တီးဝါး စွဲ၊သားနပ်၊နပ်၊ တွါက်၊ပွယ်၊ယံယဲ့၊ အောင်းစွဲ၊ပွယ်၊
တန် လို့၊ခိုယံမွေးမွေးနပ်၊ တထွာတင်းဒွါန်းသွါ။

စွဲ၊သားအဖြာ၊မိုင်၊တရိုးတင်း သ၊ကိုနမ်းကို စွဲ၊ကိလေးသား
တဆီယို နေးတွမ်းဝိပဿနာ၊ဉာဏ်၊ တွါက်၊ထန်းထိုးနောင်၊တလဲင်း
ပေးငါတွဲယင်း၊ ကိလေးသားတွါက်၊ဖေါင်၊ ပါ၊နပ်၊နပ်၊မ၊ တွါက်၊
ပွယ်၊ယံယဲ့၊ အောင်းစွဲ၊ကိလေးသား၊ ဟဲ့၊ဗားပိုးတန်၊ လို့၊ခိုယံနပ်၊
ထွာမွေးမွေးစွဉ်းသွါ။

၁၀၂။ တရာ၊ဂါးထား၊ အဝိပွါယံ၊အရွါတ် -

အကျါ၊တအဲဥထင်း ငေါင်းရွှစ်ရိုး၊ ငေါင်းဂါးထား၊ တရာ၊ပဉ်နပ်၊
တမျှတ်တင်း၊ အကျါ၊အင်းအင်း ငေါင်းတရာ၊ယား၊ ရွှစ်ဗား တဂါး
ထားပေးငါတွဲ မျှတ်ဒျား။

၁၀၃။ **တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အဇ္ဈတ် -**

ပါ၊အောင်းလို၊စွဲ၊ပွယ်၊ အလင်းတသဉ်ခန်းတဲ့ယင်း ပါ၊နပ်၊
နပ်၊ တထွာတင်း လို၊မျှတ်၊ ပါ၊အောင်းနှောင်၊ ကိလေးသားတလင်း
ငါတဲ့ ပါ၊နပ်၊နပ်၊ ထွာလို၊မျှတ်။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ နားတရာ၊သားလို၊အာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ
”ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နှင်းယို -**

၁။ လွှာက၊မဲ့အလို၊တင် သစ်ကထီးတဲ့ ကျိုက်ထွူစွဉ်းနပ်၊ မား
ယော့ဆွဲ၊ဒါးထား၊ -

၂။ လို၊မြိုက်သီးနပ်၊ အံ့ဗားသွ။ ခင်းလမ်းဟပ်တဲ့ အံ့တင်းဗွီးဗွီး၊
အံ့ဗားသွ။ အီးအီးတဲ့ အံ့တင်းစွူစွူ၊ မဉ်မြိုက်တွူဒျားလီ၊လီ၊-

၃။ လို၊မြိုက်သီးနပ်၊ မာ၊ဟပ်ဟပ်ဖေးခန်းတဲ့ယင်း တသေတောင်း
ကော၊ဇူ -

၄။ ပေါးကျုံးတကိုင်ဝင်နပ်၊ ဟးချာဒါးနမ်း၊ နမ်းမော့ဒါးရီး ထာ၊
ဒိုက္ခ -

၅။ ထီးဖွီလို၊ မူးလးတမ်း၊ လို၊ မူးတဲ့ ထာ၊ ယူးဒါးချာဒါးနေးနေး -

၆။ “ဟံးဟော့ကို - ဗိုတဲ့င်” နပ်၊ အတို့၊ မာ၊ ထာ၊ ကဲ့တဲ့ ထာ
တောထာ၊ ဟပ်တဲ့အမ်း၊ အရိယာဒါးနပ်၊ အမ်းချာဒါး ပုထုဇှ်း
ဘဝထာလွဉ်လွဉ်းလွဉ်း -

၇။ ပညာဒါးမုဉ်းလုမ်းနမ်းနပ်၊ ငမ်းဟးတမ်းပါ၊ - စတင်နဲင်းနပ်၊
သေထွ၊ လးအီသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောပ်မတ်ခရာဒါး အဓိပ္ပါယ်

“ စောရပပါတ ” ကရိ၊ နပ် -

စောရ - စွန်တခွန်၊ ပပါတ - လွဉ်းထဲလင်၊

စောရပပါတ - လွဉ်းထဲလင်၊ စွန်တခွန်၊ အဓိပ္ပါယ် လးနဲင်း

နပ်၊ သွ။

၁၀၂။ တရာ၊ ဂါးထာဒါး ငေါင်းလင်္ကာဒါး

၁။ အကျိုးအဲဉ်ထမ်း ၊ တရာ၊ ငင်း ၊ မျတ်တမ်း ညမ်းငါးသွ။

၂။ အကျိုးအမ်းငါး ၊ တဂါးထာဒါး ၊ မျတ်ချာဒါး ညမ်းတမ်းသွ။

၁၀၃။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ နွှောင်စွဲခြင်ငေါင်း၊ လဲင်းသဲန်ယမ်း၊ မျတ်တင်း ညမ်းငါးသွ။

၂။ နွှောင်ကီလေးသား၊ တလဲင်းဒျား၊ မျတ်ငါး ညမ်းတင်းသွ။

၁၀၂။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

အကျိုးအဉ်ထင်း - ငါ့ငေါင်းဖျင်သို

ရွှစ်တရားယမ်း - မျတ်တင်းအမျိုး

အကျိုးအင်းငေါင်း - ဆွေယမ်းဟောင်းပိုး

တဂါးထား - မျတ်ဒျား ဘုရားရိုး ။

၁၀၃။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

စွဲပွယ်ကတန် - ရှိုင်းဟန်ဟင်ငါး

နွှောင်လဲင်းသဲန်ယမ်း - ယံတင်းလာလာ

နီနမ်းကိုစွဲ - ကဟွဲကီလေးသား

တလဲင်းဒျား - နွှောင်ဟား ယံငါးထား ။

ကုဏ္ဍလကေသီထေရီဝတ္ထု ဖွဲ့ယိုသွ။

မဲ့ - ဒဿန

- ၁။ မဉ္ဇိတိ၊ အတရေ၊ နဝ၊ မဉ္ဇိလ၊
မဉ္ဇိတိ၊ အတကုင်၊ နဝ၊ မဉ္ဇိဆဲမ်းဝ၊ ။
- ၂။ မဉ္ဇိတိ၊ မူနိ၊ နဝ၊ မဉ္ဇိထွား
မဉ္ဇိတိ၊ မွိုးဖြား၊ နဝ၊ မွိုးတရွှါ၊ ။
- ၃။ တွိုးတိ၊ ကိုးရီးယား၊ နဝ၊ မဉ္ဇိထွား၊ စွမ်းနီ၊
တွိုးတိ၊ ပတ်တီ၊ နဝ၊ မဉ္ဇိစိတ်တင်း ။
- ၄။ တွိုးထွား၊ စတိတ်ရိုး၊ နဝ၊ လေတနာ၊
တွိုးဝိုင်း၊ ဘုရား၊ နဝ၊ ၅-မိနစ် ။
- ၅။ တွိုးထွား၊ ဇာတ်၊ နဝ၊ လေတနာ၊
တွိုးအို၊ တရား၊ နဝ၊ ၅-မိနစ် ။

၄။ အနတ္တပုစ္ဆကပြာဟ္မဏဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အဘက်အံ့သတင်သွား၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝုန်းကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း၊ ပုဏ္ဏားတဖြာတင် ဟော်၊ဗား
“ အတ္တာ ဟဝေ ” စတင် တရားယိုသွ။

ပုဏ္ဏားနတ်၊နတ်၊ စဉ်းစားယူနင်းယို -

“ နှိုင်းမိုင်းဟောင်း၊ ‘သဗ္ဗညုဗ္ဗေဒဘုရားနတ်၊ သေဒျားအကျိုး
စီးပွား၊ ကအင်းဖွဲ့လွှမ်းဟောင်း၊ အကျိုးစီးပွား၊ တအံ့ဉ်ထင်းဖွဲ့တဲ့
သေပါကဒွါန်းဟောင်း’ ခွေအီးရီစံက အကျောင်းခရားယိုမ၊ ”
စဉ်းစားယူနင်းနတ်သွ။

ပုဏ္ဏားနတ်၊ လွေထေဗ္ဗေဒဘုရား လောင်းနှိုင်းယို -

“ ဩဗ္ဗေဒ ‘နိဗ္ဗေဒဘုရားနတ်၊ အလွှီးသေဒျား အကျိုးစီးပွား၊
ကအင်းဖွဲ့လွှမ်း’ ခွေသွင်းထင်းနှိုင်းနတ်၊ ‘အကျိုးစီးပွား၊ တအံ့ဉ်ထင်း
ဖွဲ့နတ်တဲ အလွှီးတသေပါတင်းဒွါန်း’ ခွေသွင်းယူနင်းနတ်၊ ဗ္ဗေဒဩ”
လောင်းနှိုင်းနတ် - တဲ့။

နိဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“ ပုဏ္ဏားဖြားဟေး - ‘အကျိုးစီးပွား၊ ကအင်းဖွဲ့တဲ့ သေဒျား’
အကျိုးစီးပွား၊ တအံ့ဉ်ထင်းဖွဲ့တဲ့ သေဒျား ”

“ နိဗ္ဗေဒမင်းသေဒျားနှိုင်းနတ်တဲ့ အကျိုးစီးပွား၊ တအံ့ဉ်ထင်း
ဖွဲ့နတ်၊ အီးမားဟေးနှိုင်းမိုင်းဟောင်းဗ္ဗေဒ၊ ဟော်၊နယ်ဖေးခွေသွင်းမွိုင်”

“ မွေးသွူပုဏ္ဏာ၊ - နာမာသော့ နှိုင်းယိုဟိုင်း -

၁။ ဗေင်းထာ၊ ထိုင်းလေလေသော့၊ မွူးမဉ်းထန်းထွူမ၊
ဗေင်းထာ၊ ကွဲးထိုင်းနော ၊

၂။ မာတင်းထမဲ့င်မဲ့င်၊ လွေမွေးမဲ့င်းသော့ထာနော ၊

၃။ အွဉ်းကျားနမ်း ကိုင်မွိုးမာ၊ ထုမ်းရွှီးသေးသေးသော့
ပါနော ၊

၄။ ခေးလေနီနာ၊ အွေမွိုးမာသော့ ဒေါင်နောင်နော ၊

၅။ သွေပေးမပါ တဖြာငါ (အိအာအာရွှင်ခံ) နွှီးရံတခြာ
လွေငါငါသော့ တဖူးညာနော ၊

၆။ ထွိုးတငါတငါသော့ ပါပိုမူး - ထူးတငါတငါသော့
ပါမာနပ်နော ။

ပုဏ္ဏာဖြား - ယိုသူစားနပ် နာမာစံသော့ဟိုင်း၊ ‘အကျိုး
အဲဉ်ထမ်း’ကရိုးနပ်၊ နာသေဗား သေးချားတိတ်ချ နာမော့ဗား
ထာဒုက္ခသနယ် ”

ကထိုင်းဟွိုန် နီဗွေးဘုရာငေါင်းနပ်တင် ပုဏ္ဏာရိုး -

“ သံဃာဂိုဏ်၊ ကထာဒါး ဗွေးဘုရာ၊ ဗွေးဩ၊ မလဲင်ယံ
ငါးနပ်ဟွေး - ယံမွေးစွဉ်းထာဗွေး၊ နီဗွေးဘုရာနပ်၊ အကျိုးစီးပွား

ကအင်းဖွဲ့တဲ့နတ်၊ အကျိုးစီးပွါး တအံ့ဉ်ထင်းဖွဲ့တဲ့နတ်၊ သေလို့မွေး
စဉ်းထား ”

“ ပုဏ္ဏား - ‘အကျိုးအင်း အကျိုးအံ့ဉ်ထင်း’ လို့ကသေခင်း
ခွေယို လောကကိုအံ့ဉ်ထင်း တဖြာဖြာ ” ပွေးဘုရား ဒေါ့စဉ်းရိုင်း
ရိုင်း ခိုင်းနတ်သွေ။

နတ်ထွေတွေး နီပွေးဘုရား နေးတွမ်းဉာဏ်ထွေး ပုဏ္ဏားဖြား
ထားလို့ (အဇ္ဈာသယ)ထွေတင် ရီခိုင်းယို -

“ ပုဏ္ဏား - နားလွှဲနမ်းတွမ်း ထားမားအမျိုးမိုင်း ”

“ ခွေသွဉ်းလွှဲနမ်းတွမ်း ထားတော့ထားလောင် ပွေးသြ ”

“ ထွာခိုင်းမိုင်းဟောင်း၊ နားနှောင်နဲ့ နားသွမ်းနဲ့ ”

“ ကနှောင်အလဲင်းတဲ့ နှောင်၊ ကသွမ်းအလဲင်းတဲ့ သွမ်း
ပွေးသြ ”

“ ပုဏ္ဏားဖြားဟွေး - ကနှောင်ယိုနှောင်၊ ဆွေးပေးလွှမ်း၊
တော့လောင်ထား နှောင်ပါးခိုင်းယို တမျတ်တင်း၊ နှောင်ကီလေး
သား နှောင်ချာဒုားနမ်းမ၊ မျတ်၊ မဉ်းနှောင်ကီလေးသား၊ မဉ်း
နှောင်ချာဒုားနမ်းနတ်၊ ပါးကေးနှောင်သား အံ့ဉ်ထင်းဒွမ်း ” မိန်း
ခိုင်းနတ်ထွေခါ ဟော်ငါလွေ တရားခိုင်းလယိုသွေ -

၁၀၄။ အတ္တဟဝေ ဇိတံ သေယျော၊ ယာ စာယံ ဣတရာပဇာ။
အတ္တဒန္တဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သညတစာရိနော ။

၁၀၅။ နေဝ ဒေဝေါ န ဂန္ဓဗ္ဗော၊ န မာရော သဟဗြဟ္မာနာ ။
 ဇိတံ အပဇိတံ ကယိရာ၊ တထာဂ္ဂပဿ ဇန္တုနော ။

၁၀၄။ တရာဂါးထားအနက် -

ဇိတံ အတ္တာ - အောင်းနှောင်ချာနမ်းယို၊ သေယျောဟဝေ-
 မျတ်ငါးမွေးမွေး၊ ယာစ ကူတရာ ပဇာ အယံ ဇယော- ကအောင်း
 နှောင်လိုလင်နပ်၊ (နသေယျော - တမျတ်တမ်း)၊ နိစ္စံသညတ-
 စာရိနော - ထိန်ခါသေးသေး နမ်းဖြောင်းသ၊ ပေါသဿ အတ္တ-
 ဒန္တဿ - ပါးဆွဲ၊မချာအနမ်း ။

၁၀၅။ တရာဂါးထားအနက် -

တထာဂ္ဂပဿ ဇန္တုနော ဇိတံ - လိုနိုင်းနပ်၊ အထားအောင်း
 နှောင်ယို၊ အပဇိတံ - ဖေးကသျှမ်းထိုးချာနပ်၊ ဒေဝေါ - လူနပ်၊
 နေဝကယိရာ - တမာနှောင်တမ်းလာလာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော - လူဂန္ဓဗ္ဗ
 နပ်၊ နကယိရာ - တမာနှောင်တမ်း၊ ဗြဟ္မာနာသဟ - ဗျဟ္မာ
 တွမ်း၊ မာရော - မာရ်နတ်(ခွန်သုံ)နပ်၊ နကယိရာ - တမာ
 နှောင်တမ်းသွ။

၁၀၄။ တရာဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

အောင်းနှောင်ချာနမ်းယို မျတ်ငါးမွေးမွေး၊ ကအောင်းနှောင်
 လိုလင်နပ်၊ တမျတ်တမ်း၊ ထိန်ခါသေးသေး နမ်းဖြောင်းသ၊
 ပါးဆွဲ၊မချာအနမ်း။

၁၀၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

လိုနင်းနပ်၊ အထားအောင်းယို၊ ဖေးနေးကသွမ်းထိုးချာနပ်၊
လူနပ်၊ တမားနွှောင်တင်းလာလာ၊ လူဂန္ထဗ္ဗနပ်၊ တမားနွှောင်
တောင်း၊ ဗျဟ္ဗာဒွမ်းမာန်နတ်(ခွန်သုံ)နပ်၊ တမားနွှောင်တင်းသွ။

၁၀၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

အောင်းချာနမ်း နပ်၊မျတ်၊ အောင်းပါ၊နပ်၊ မျတ်တောင်း၊
ထိန်ခါနမ်းဖြောင်းသ၊ ဆွဲ၊မ၊ချာနမ်း။

၁၀၇။ တရာ၊ဂါးထား၊အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

လိုနင်းနပ်၊ အထားအောင်းနွှောင်ယို၊ ဖေးနေးကသွမ်း
ထိုးချာနပ်၊ လူဗျဟ္ဗာဒသီးခန်းတဲ့ တမားနွှောင်တင်းသွ။

နာမာတရာယိုအကျို

တရာယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ နာမာတရာသား လိုအာ
လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နိုင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “အနတ္တပုစ္ဆကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု”
ယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နိုင်းယို -

၁။ ဗွေဘုရား နမ်းတန်သွဉ်မဉ်းတဲ့ ပါ၊ထင်းဖွိသားအဝ်း -

၂။ ထားမား (ထားဒေါ၊ ထားယူရ) နောင်၊
 “ ထားမားဟောင် ” (ထွာအိအကျို၊စီ၊ပွါ) ၊
 “ ထားမားကိုင် ” (ထွာအိတင်း အကျို၊စီ၊ပွါ)
 ပက်ခေါ် (ခွယ်၊ချာ)ဒါးဗား၊ သေဗားနိုင်းနပ် -

၃။ ပေါးမား ထားမားဟောင်တဲ့ ထွာအကျို၊စီ၊ပွါ၊ ပေါးမား
 ထားမားကိုင်တဲ့ ထွာတင်းအကျို၊စီ၊ပွါ - စတင်နိုင်းနပ်၊
 သေထွေ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွဉ်။

ဟောင်မတ်ခရာ အဓိပ္ပါယ်

“ အနတ္တ ပုစ္ဆက ဗြာဟ္မဏ ”

(အနတ္တ - အကျို၊တအိုင်ထင်း၊ ပုစ္ဆက - ရီဒါး၊ ဗြာဟ္မဏ-
 ပုဏ္ဏား) ပုဏ္ဏားရီဒါး အကျို၊တအိုင်ထောင်း အဓိပ္ပါယ် လ၊နိုင်း
 နပ်၊သွဉ်။

၁၀၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ -

- ၁။ နွှောင်၊ကီလေးသား၊ အောင်းနမ်းတား၊ ယံငါး မျတ်မွေးသွ။
- ၂။ တေားလောင်၊တန်ဒျား၊ နွှောင်၊နပ်တား၊ ညံးဒျား မျတ်တင်းသွ။

၁၀၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ -

- ၁။ နွှောင်၊ကီလေးသား၊ အောင်းနမ်းတား၊ အောင်းငါး မွေးမွေးသွ။
- ၂။ ထာ၊အောင်းနပ်တား၊ လူ၊ဗျဟ္တာ၊ ယားချား လ၊တင်းသွ။

၁၀၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- ထာ၊နွှောင်၊အောင်းမျိုး - ကရိုးအာငါး
- အောင်းကီလေးသား - မျတ်ငါးလွှဲပါ၊
- တေားလောင်၊နွှောင်၊ပါ၊ - အောင်းထာ၊နပ်တား
- တမျတ်တင်း - ဗွေစမ်း ဟော်၊နယ်ခါ၊ ။

၁၀၇။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- အောင်းနွှောင်၊အမျိုး - ကရိုးကီလေးသား
- အောင်းမွေးနပ်စား - တဲးဝါးလွှဲပါ၊
- ယံနွှောင်၊ဝွေသူ၊ - ခွန်လူ၊ဗျဟ္တာ
- မာ၊မဒါး - ယားချား လ၊တင်းခြာ ။

အနတ္တပုစ္ဆက ဗြာဟ္မဏဝတ္ထု၊ ဓမ္မပဒ၊

နွောင်၊စဲစ်

- ၁။ နေးတွမ်းဂူခွမ်လက်နက်တင် အံးနွောင်၊ဝင်၊
(နွောင်၊ဝင်၊) နပ်၊ ဟဲ့၊ “ လို၊မိုက်ထားနွောင်၊ ”။
- ၂။ နေးတွမ်းမေတ္တာ၊ နေးတွမ်းထားတရာ၊ရာ၊တင်
ကနွောင်၊ဝင်၊နပ်၊ ဟဲ့၊ “ လို၊ဟောင်ထားနွောင်၊ ”။
- ၃။ နေးတွမ်း ဝိပဿနာ၊ဉာဏ်၊တင် ကနွောင်၊ဒါ၊ ကိလေး၊
သားနမ်းကိုနပ်၊ ဟဲ့၊ “ လို၊မျတ်ထားနွောင်၊ ” လို၊မျတ်
ထားနွောင်၊နပ်၊မ၊ ထွာနွောင်၊အစဲစ်အမဲဉ်းနပ်၊သွ။ ။

ကွို၊ဂူခွမ် အဉ်းမေးမိုန်းနမ်း နာ၊ငမ်းဟးရာထွီး

- ၁။ ထွီးထီးကုင် ကလွင်းနာ၊နပ်၊ ငမ်းနာ၊မွေးတမ်း၊
အငမ်းနာ၊ ဂူခွမ်လက်နက်ဒျာ၊ ။
- ၂။ ထွီးထီးကုင် မဉ်းလေးနာ၊၊ နာ၊ဂူခွမ်လက်နက် မဉ်း
တပါတမ်းနပ်၊ နာ၊လွင်းဟးဒျာ၊ ထွီးထီးကုင်နပ်၊ကွေး။

၅။ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ မြိုးဖူးရိပုတ္တော၊ ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံသတင်သွား ရာဇဂြိုဟ်ခမ်း ကျောင်း၊
ဓမ္မဥဂ္ဂန်းကိုအတွင်း ပြိုင်းပွိုလ်တွင်း ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ မြိုးဖူးရိပုတ္တော၊
ယိုတွော့၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားဟော်ဟား “ မာသေ မာသေ သဟဿေန ”
စတင်တရားယိုသွား။

ဗွေသာရိပုတ္တရာနဝ်၊ ကျွဲလွေထေ့ မြိုးဖူးရိပုတ္တော၊ ထူးတင်
ရီနိုင်းယို -

“ တကာပုတ္တော - နိုင်းမိုင်းဟောင်း၊ မာနေကုသိုလ်း
တမျိုးမျိုးဟောင်း ”

“ ဩဗွေ - မာဒျား ဗွေဩ ”

“ မာကုသိုလ်းထမိုင်း ”

“ စွမ်းလာစွမ်းလာ လူးထားလူး တရောင်တရောင်ဗွေဩ ”

“ လူးပါ၊ မိုင်းဟောင်း ”

“ လူး ‘ နိဂဏ္ဌာ - တက္ကတွဉ်း ’ ဗွေဩ ”

“ ရေးအမျိုးမိုင်းတင် လူးဟောင်း ”

“ ရေး ဖေးကတိုး ပျဟွားခမ်းတင် လူးဗွေဩ ”

“ တကာပုတ္တော - လူးထားနိုင်းယိုနဝ်၊ အီးတိုးပျဟွားခမ်း
မွေးနေဟောင်း ”

“ ဩဗွေ - လူးထားနိုင်းယိုနဝ်၊ တိုးထင်းပျဟွားခမ်း
မွေးဒျား ဗွေဩ ”

“ ပါ၊မုင်၊ ဟော်၊နင်းနပ်၊ဟောင်း ”

“ ခွေသွဉ်းဆရာဖုံး ဟော်၊နင်းနပ်၊ ပွေးဩ ”

“ အကျင်၊ဟောင်းဒါ၊ ကအီးတို့၊ဗျဟွားနပ်၊ တကားတဲ့ တသေတမ်း၊ တကားသီးဆရာတဲ့ တသေတမ်း၊ ကသေနောင်၊ အင်းဒျား ဘုရာ၊တဆူးလွမ်း၊ လွဉ်ယိုဟိုင်းတကား - အကျင်၊ ဟပ်ဒါ၊ကတို့၊အီဗျဟွားနပ်၊ မဲ့၊ပွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ဖေး ကွေး”ဒေါ၊ဖေးနင်းနပ်၊ထွေတင် ဟဲ့၊လွေ၊ နီပွေးဘုရာ၊ထျ၊ တို့၊နီပွေး ဘုရာ၊ထျ၊တွေ့၊ လောင်းဒေါ၊နင်းယို -

“ ဩပွေး - ပုဏ္ဏာ၊ယိုနပ်၊ ဖေးကတို့၊ဗျဟွား၊ နားအဆရာ၊ တက္ကတွဉ်၊ငေါင်း၊ လူးထာ၊တလာ တရောင်-တဲ့ ပွေးဩ၊ အကျင်၊ ဟပ်ဒါ၊ ကတို့၊အီဗျဟွားနပ်၊ ဆရာ၊ပွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ဖေးသွေ့ ပုဏ္ဏာ၊ယို ပွေးဩ ”

“ ပုဏ္ဏာ၊တန်ဟွေး - သာရိပုတ္တရာ၊ ကလောင်းဒါ၊အတို့၊ နပ်၊ မွေးနေဟောင်း ”

“ ဩပွေးဂေါတမ - မွေးပွေးဩ ”

“ ပုဏ္ဏာ၊တန်ဟွေး - နေးတွမ်းသ၊ကေးညို၊ နာ၊မဉ်းရိုးသေး ဝိုင်းဗား ခွေတပဲ့၊ရဟန်၊သံဃား တဆင်းပေးငါတဲ့နပ်၊ နာ၊မဉ်းလူး ဗား ခွေတပဲ့၊ရဟန်၊သံဃား သွမ်းတစေးပေးငါတဲ့နပ်၊ အကျို၊တန် လဲဉ်းက နာ၊လူးထာ၊ တလာတရောင်တရောင်နင်းယို အနင်းတရား နပ်၊သွေ။ ”

မိန်းနင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ငါလွေ၊တရာ၊လယိုသွ။

၁၀၆။ မာသေ မာသေ သဟဿေန၊ ယော ယဇေထ သတံ သမံ။

ကေဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မဟုတ္တမိ ပူဇယေ ။

သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊ ယဇေ ဝဿသတံ ဟုတံ ။

၁၀၆။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

ယော - ပါ၊မဲ့ငါ့၊တောင်း၊ သတံသမံ - အနင်းတရာ၊ဗွေ
ဗွေ၊ မာသေ မာသေ - စွမ်းလာစွမ်းလာ၊ သဟဿေန - ခံး
လို့ခြင်ခြင် ရွှံတရောင်တွေ့၊ ယဇေထ - လူးပူးဇေးလို့လမ်း
တက္ကတွဉ်းဖုံးသွ။

ယော - ပါ၊မဲ့ငါ့၊တောင်း၊ ဘာဝိတတ္တာနံ - ပွါ၊များကမ္မဋ္ဌာန်၊
ရဟန်းသံဃားဖုံးယို၊ ကေဉ္စ - လူးဗားတလဲင်းငါတဲ့ယင်း၊ မဟုတ္တ
မိ ပူဇေ - ပူဇေးဗား တဆင်းပေးငါတဲ့ယောင်း၊ တေသံ -
ကလူးပူးဇေးဒါး တကာဝင်၊နီကိုနပ်၊ သာယေဝ ပူဇနာ - ကလူး
သံဃားကပူးဇေးဒါးရဟန်းနပ်၊ သေယျော - မျတ်ဟပ်ငါးသွ။
ဝဿသတံ ဟုတံ - ကလူးကပူးဇေးထို၊ လို့တက္ကတွဉ်း အနင်း
တရာ၊နပ်၊ ယဇေ သေယျော - မျတ်တင်းလာ၊လာသွ။

၁၀၆။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါ၊မဲ့ငါ့၊တောင်း၊ အနင်းတရာ၊ဗွေဗွေ၊ စွမ်းလာစွမ်းလာ၊
ခံးလို့ခြင်ခြင် ရွှံတရောင်တွေ့၊ လူးပူးဇေးဗား လို့လမ်း တက္က
တွဉ်းဖုံးသွ။

ပါ၊မဲ့ငါ့ရိုးတံ၊ ပွါ၊မျာ၊ကမ္မဋ္ဌာန်၊ ရဟန်းသံဃာဖုံးယို လူ
ဟားတလဲင်းငါတဲယံ၊ ပူးဇေးဟား တဆင်းပေးငါတဲယံ၊ ကလူး
ပူးဇေးဒါ၊ တကာဝင်၊နီကိုနပ်၊ ကလူးသံဃာ၊ ကပူးဇေးဒါ၊
ရဟန်းနောင်၊ မျတ်ဟပ်ငါးသွ။ ကလူး ကပူးဇေးထို၊ လို၊တက္က
တွဉ်၊အနောင်းတချာနပ်၊ မျတ်တံးလာ၊လာသွ။

၁၀၆။ **တရာ၊ဂါးထာ၊ အဝိပ္ပါယ်၊အရွတ် -**

လူးရဟန်းတလဲင်း၊ ပူးဇေးသံဃာ၊ တဆင်းပေးနပ်၊ မျတ်
ဒျာ၊ လူးထို၊ လို၊တက္ကတွဉ်၊ အနောင်းတချာနပ်၊ မျတ်တံး။

နားဟားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ပုဏ္ဏားနပ်၊ လ၊သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်၊ လွှဲပုဏ္ဏား၊ လို၊လင်ဖုံးနပ်၊ လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်- စတင်
နင်းနပ်၊ဖုံးသွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဟား သာရိပုတ္တရာ၊ ဖြိုးဖူးရိပုတ္တရာ၊
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နင်းယို -**

၁။ ကို၊ကွယ်၊ဆရာမား၊ ယွမ်းဆရာမားငေါင်းနပ်၊ အကျို၊
အဲဉ်ထောင်း၊ မျတ်တောင်း -

- ၂။ ယျမ်းချားဘုရားငြိမ်းနင်းမ၊ မားဒါးတင်း၊ အကျိုးအင်း၊
မျတ် -
- ၃။ လူ၊ လို၊တက္ကတွင်း၊ အနင်းတချာနင်း၊ မျတ်တင်း၊ လူ၊
ရဟန်းတလင်း၊ ပူးဇေးသံဃာ၊ တဆင်းပေးနင်း၊ မျတ်ငါး-
စတင် နှင်းနင်းသေထွ၊ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောဝိမတ်ခရားအိပ္ပါယ်

“ နိကဏ္ဍ - တက္ကတွင်း ” ကရိုးနောင်၊ နေးထူးတင်း
ဘုရားဝါဒ၊ ရိုးချားအနမ်းကျ၊ ထွာဘုရား၊ ရဟန္တာနင်းသွ။

၁၀၆။ တရားဂါးထား ငြိမ်းလင်္ကာ

- ၁။ နှင်းတချာတေင်၊ လာ-လူ၊ရေင်-လို့၊ ထူးခြင်
တမျတ်တင်း။
- ၂။ ဗွေသံဃာတေး၊ လူ၊ပူးဇေး၊ မျတ်ဗေး တည်းတင်း။

၁၀၆။ တရားဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

- လူ၊တက္ကတွင်း - လို့လွှဲအာငါး
နှင်းတချာယင်း - မျတ်တင်းလာလာ၊
ပူးဇေးလူကပ် - ဗွေမျတ်သံဃာ၊
တလင်းချား - မျတ်ငါး ကျိုးတန်အာ ။

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဓိုးဖူးရီ ပုတ္တာဝတ္ထ၊ ဝှုယိုသွ။

လူ၊ ပူဇော်ငါးစုံနိဗ္ဗာန်

- ၁။ ထူးဖွဲ့ဆား ထုမ်းဆောင်တသံ၊ထီ အရောင်၊
တရားနပ်၊ အိပ်လေ၊ထီ တကားမဲ့၊ ?
- ၂။ ထီနောင်ကို / ထီခြောင်ယို ထူးပုံ၊တပုံ၊ တွောင်
တလင်းငါ ထီပါသော့ပုံကို တကားမဲ့၊ ?
- ၃။ ဥပမာ၊ နီမျိုးနီလို၊သီး ယူးဒီးဒီး၊ လူးဒျားသွေ့
သံဃာ၊နော ။
- ၄။ သံဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ - လူးသံဃာ၊မျိုး၊
အကျိုးတန် ။

၆။ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ မြိုးဖူးခိုပို ပုဏ္ဏာ၊ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာအံသတင်သည့်၊ ရာဇဂြိုဟ်ခမ်း ကျောင်း၊
ဝွေဗြုဂ်ကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ မြိုးဖူးခိုပို
ပုဏ္ဏာ၊တွေ့၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား ဟော်၊ဗား “ ယော စ ဝဿသတံ
ဇန္တု ” စတင်တရားယိုသွ။

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ နှစ်၊ လွေထေ့ မြိုးဖူးခိုပို ပုဏ္ဏာ၊ထူးတင်
ရီနှင်းယို -

“ မောင်းပုဏ္ဏာ - မားဗားနေ ကုသိုလ်းဟောင်း ”

“ ဩဗွေ - မားဗားဗား ဗွေဩ ”

“ မားကုသိုလ်းထမိုင်၊ ”

“ စွမ်းလာစွမ်းလာ မားသီထားသား တဗားတဗားတင်
လွှား ပူးဇေးမေး ဗွေဩ ”

“ ရေးအမျိုးမိုင်တင် လွှား ပူးဇေးမေးဟောင်း ”

“ လွှား ပူးဇေးမေးနှင်းယိုနှစ်၊ တွိုးထင်းအိဒါ၊ ဗျဟ္မာခမ်း
တဲ့ ဗွေဩ ”

“ ပါးမိုင်ဟော်နှင်းနှစ်ဟောင်း ”

“ ခွေသွဉ်းဆရာဖုံး ဟော်နှင်းနှစ်၊ ဗွေဩ ”

“ အကျင်ဟင်ဒါ၊ ကအီးတွိုးအိ ဗျဟ္မာခမ်းနှစ်၊ နားတဲ့
တသေတင်း၊ နားဆရာဖုံးတဲ့ တသေတင်း၊ လွေ - လွေထေ့
ဗွေဘုရားထူးသူ၊ ”

ရိုးနှင်းနပ်၊ထွူတင် အမျိုးမျိုးခိုပိုနပ်၊ ဟဲ့လွေ့နီဗွေးဘုရားထူး၊ တွိုး
နီဗွေးဘုရားထူးတွေ့၊ လောင်းဒေါ့နှင်းယို -

“ ဩဗွေး - ခွေသွင်းမျိုးမျိုးခိုပို မောင်းပုဏ္ဏားယိုနပ်၊ ဝွေရေ
ဖေးကတိုးပျဟွားခမ်းတင် နားအဆရာငါး၊ စွမ်းလာစွမ်းလာ
မာသီထာသား တဟားတဟားတွေ့၊ လွှား ပူးဇေးမေး-တဲ့ဗွေးဩ၊
အကျင်ဟပ်ဒါ၊ ကတိုးအိ ပျဟွားခမ်းနပ်၊ ဆရာဗွေးဘုရား ဟော်၊
ဖေးသွေး၊ မောင်းပုဏ္ဏားယို ဗွေးဩ ”

“ မောင်းပုဏ္ဏားဟေး - သာရိပုတ္တရာ ကလင်းဒါ၊ အတိုင်း
နပ်၊ မွေးနေဟောင်း ”

“ ဩဗွေးဂေါတမ - နပ်အတိုင်း၊ မွေးဒျား ဗွေးဩ ”

“ မောင်းပုဏ္ဏားဟေး - နားလွှား ပူးဇေးမေး အနင်း
တရားနပ်၊ တထွေတင်း နားပူးဇေး ခွေတပဲ့သံဃာ၊ တလဲင်းတား
နပ်၊သွေ ”

မိန်းနှင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ငါလွေ့ တရားလယိုသွေ။

၁၀၇။ ယောစ ဝဿသတံ ဇန္တု၊ အဂ္ဂိ ပရိစရေ ဝနေ ။

ကေဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မုဟုတ္တမိ ပူဇယေ ။

သာယေဝ ပူဇော သေယျော၊ ယဉ္ဇေ ဝဿသတံ ဟုတံ။

၁၀၇။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယောစ ဇန္တု - ပါ၊မဲ့ငါးရိုးတင်း၊ ပရိစရေ အင်္ဂါ- ပူးဇော့မေး
ယို၊ ဝနေ - တခြာကို၊ ဝဿသတံ - အနေင်းတချာ၊ဗွေဗွေ၊
ယောစ - ပါ၊မဲ့ငါးရိုးတင်း၊ ဘာဝိတတ္တာနံ - ပွါ၊မျာ၊ကမ္မဋ္ဌာန်၊
ရဟန်၊ဖုံးယို၊ ဧကဉ္စ - လူးဗားတလဲင်းငါတွဲယင်း၊ မဟုတ္တမပိ
ပူဇယေ - ပူးဇော့ဗားတဆင်းပေးငါတွဲယင်း၊ တေသု - ပူးဇော့
မေးတွမ်း ပူးဇော့သံဃာ၊ နီဗားကိုနောင်၊ သာယေဝ ပူဇော -
ကလူးဗားသံဃာ၊ ကပူးဇော့ဒါ၊ ရဟန်၊နပ်၊ သေယျော - မျတ်
ဟောင်ငါးသွ။ ဝဿသတံ ဟုတံ - တလာတဗား ကမာ၊သီဒါ၊
ထားသား ကပူးဇော့မေးအနေင်းတချာ၊နပ်၊ ယဉ္ဇေသေယျော-
မျတ်တင်းလာ၊လာ၊သွ။

၁၀၇။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

ပါ၊မဲ့ငါးရိုးတောင်း ပူးဇော့မေးယို တခြာကို အနေင်းတချာ၊
ဗွေဗွေ၊ ပါ၊မဲ့ငါးရိုးတောင်း ပွါ၊မျာ၊ကမ္မဋ္ဌာန်၊ ရဟန်၊ဖုံးယို လူးဗား
တလဲင်းငါတွဲယင်း၊ ပူးဇော့ဗား တဆင်းပေးငါတွဲယင်း၊ ပူးဇော့
မေးတွမ်း ပူးဇော့သံဃာ၊ နီဗားကိုနောင်၊ ကလူးဗားသံဃာ၊
ကပူးဇော့ဒါ၊ ရဟန်၊နပ်၊ မျတ်ဟင်ငါးနောင်၊သွ။ တလာတဗား
ကမာ၊သီဒါ၊ ထားသား ကပူးဇော့ဒါ၊မေး အနေင်းတချာ၊နောင်၊
မျတ်တင်းလာ၊လာ၊နပ်၊သွ။

၁၀၇။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွှ်တံ -

ကလူ၊ ပူ၊ဇောဒါ၊ သံဃာတလဲင်းလွှမ်း၊နောင်၊ မျတ်၊
ကပူ၊ဇောဒါ၊ အနောင်တချာပဉ်နံ၊ မျတ်တင်း။

နာမာတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်၊နံ၊ ပုဏ္ဏာ၊နံ၊ လ၊သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်၊ လှိုပုဏ္ဏာ၊လှို၊လင်ဖုံးနံ၊ လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ် - စတင်
နင်းနံ၊ဖုံးသွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား သာရိပုတ္တရာ၊ မျိုးဖူးဆိုဝိဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နင်းယို -**

၁။ ကို၊ကွယ်၊ဆရာမား၊ ယွမ်းဆရာမား၊ငေါင်းနံ၊ အကျို၊
အဲဉ်ထင်း၊ မျတ်တင်း -

၂။ ယွမ်းဒျားဘုရာ၊ငင်းနံ၊မ၊ မားဒါးတင်း၊ အကျို၊အင်း၊ မျတ်-

၃။ မာ၊သီထာ၊သား တလာတဗား ကပူ၊ဇောဒါ၊မေး အနောင်
တချာပဉ်နံ၊ မျတ်တင်း၊ လူ၊ဗားရဟန်း တလဲင်းလွှမ်း၊
ပူ၊ဇောသံဃာ၊ တဆင်းပေးလွှမ်း၊နံ၊ မျတ်ငါး - စတင်
နင်းနံ၊ သေထွ၊ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောဝိမတ်ခရာ အဓိပ္ပါယ်

“ လွှဲ - ပူးစော့မေး ” ကရိုန့်၊ တံ၊ လေသေးသေးမေး
နီ၊ နီ၊ နာ၊ နာ၊ မာ၊ နိုင်းနိုင်းသွ။

၁၀၇။ တရာ၊ ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ နေင်းတရားတော်၊ သားသီရင်၊ လွှဲခြင် မေးမျှတ်တမ်း။
၂။ ဗွေသံဃာမျှတ်၊ ပူးစော့ကပ်၊ ဟပ်မျှတ် အညွှန်းထမ်း။

၁၀၈။ တရာ၊ ဂါးထား၊ လင်္ကာကဗျာ

- မာ၊ သီလွှဲမေး - တံ၊ သေးအာငါး
နေင်းတရားယင်း - မျှတ်တံ၊ လာ၊ လာ၊
ပူးစော့လူကပ် - ဗွေမျှတ်သံဃာ
တလဲင်းဒု၊ - မျှတ်ငါး ကျို၊ တန်အာ ။

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဓိုးဖူးရိပို ပုတ္တ၊ ဝတ္ထု၊ ယှဉ်သွ။

မေးအဓိပ္ပာယ်၊ တွမ်း၊ အားရဲင်၊

- ၁။ မေးနပ်၊ အခိုးဒါး (ခိုးကိုင်ဒါး)
 ယိန်းသဲင် - ယိန်းခိုး၊ ယိန်းငိုး - ယိန်းခြွေ၊
 ကွဲးတွေ့၊ - မေးအာ - မေးနှောင်၊
 ထီအာ - ထီနှောင်။ ။
- ၂။ မေးနပ်၊ အလျားဒါး -
 ယိန်းဟေ့ - ယိန်းလျား၊ ယိန်းဆား - ယိန်းပြွေ၊
 ကွဲးတွေ့၊ - အလျားအာ - အလျားနှောင်၊
 အခွဲအာ - အခွဲနှောင်။ ။
- ၃။ မေးနပ်၊ အလေဒါး -
 ယိန်းအာ - ယိန်းတင်၊ ယိန်းဒင် - ယိန်းလေ၊
 ကွဲးတွေ့၊ - အလေအာ - အလေနှောင်၊
 အခွဲအာ - အခွဲနှောင်။ ။
- ၄။ လောကကိုယို အကိုင်အာ - အဟင်ဆွေ၊
 အလျားအာ - အခွဲဆွေ၊
 အခွဲအာ - အလေဆွေ။ ။

၇။ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ သွ၊ပေးပုဏ္ဏာ၊ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိသတင်သည့်၊ ရာဂေျိဟ်းခမ်း ကျောင်း၊
ဓမ္မဗျူဟ်ကိုအတွင်း ပျိုင်းပျိုင်းတမ်း ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ သွ၊ပေးပုဏ္ဏာ၊
တော့၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားဟော်ဗား “ ယံကိဗ္ဗိ ယိဋ္ဌံ ” စတင် တရား
ယိုသွ။

ဗွေသာရိပုတ္တရာနဝ်၊ ကျွဲလွေ့ထေ့ သွ၊ပေးပုဏ္ဏာ၊ထျှင်
ရီခင်းယို -

“ ပုဏ္ဏာ - နိုင်းမိုင်းဟောင်း၊ မာ၊နေးကုသိုလ်း တမျိုးမျိုး
ဟောင်း ”

“ ဩဗွေ - မာ၊ဒျား ဗွေဩ ”

“ မာ၊ကုသိုလ်းထမိုင်း ”

“ ပူဇော် ယဇ်အတန်စား ဗွေဩ ”

(အတွင်းနဝ်၊ ပူဇော်ယဇ်အတန်စားနဝ်၊ လို့အာနားရွှင်တဲ့)

“ ရေးအမျိုးမိုင်းတင် ပူဇော်ဟောင်း ”

“ ရေးဖေးကတို့ထင်း ဗျဟ္ဓားခမ်းတင် ပူဇော် ဗွေဩ ”

“ ပုဏ္ဏာ - ပူဇော်ယဇ်ခင်းယိုနဝ်၊ အီးတို့ဗျဟ္ဓားခမ်း
မွေးနေဟောင်း ”

“ ဩဗွေ - ပူဇော်ယဇ်ခင်းယိုနဝ်၊ တို့ထင်းဗျဟ္ဓားခမ်း
မွေးဒျား ဗွေဩ ”

“ ပါ၊မဲ့င်၊ဟော်၊ နှိုင်းနှောင်၊ဟောင်း ”

“ ခွေသွဉ်းဆရာသီးဖုံး ဟော်၊နှိုင်းနှင်၊ ပွေးဩ ”

“ အကျင်၊ဟောင်းဒါ၊ ကအီးတို့၊ဗျဟ္မာ၊ခမ်းနှင်၊ နာ၊နမ်းတဲ့ တသေတမ်း၊ နာ၊ဆရာတဲ့ တသေတမ်း၊ ကသေနှင်၊ အင်းဒျာ၊ ဘုရာ၊တဆူးလွှမ်း၊ လွဉ်ယိုဟဲ့င်း၊ လွေ၊ထေ့ဘုရာ၊ထျ၊သူ၊ အကျို၊ ဟင်ဒါ၊ ကတို့၊အီ ဗျဟ္မာ၊ခမ်းနှင်၊ မဲ့၊ပွေးဘုရာ၊ ဟော်၊နယ်ဖေးနာ၊ ”
ရိုးနှိုင်းနှင်၊ထွူတင် ဟဲ့၊လွေ၊ နီပွေးဘုရာ၊ထျ၊ တို့၊နီပွေးဘုရာ၊ ထျ၊တွေ့၊ လောင်းဒေါ၊နှိုင်းယို -

“ ဩပွေး - ပုဏ္ဏာ၊ယိုနှင်၊ ဖေးကတို့၊ဗျဟ္မာ၊ခမ်းတင် နားအဆရာ၊ငေါင်း၊ ပူးဇေး၊ ယဇ်အတန်စားပွေးဩ၊ အကျင်၊ ဟင်ဒါ၊ ကတို့၊အီ ဗျဟ္မာ၊ခမ်းနှင်၊ ဆရာ၊ပွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊ဖေး သွေ့ပုဏ္ဏာ၊ယို ပွေးဩ ”

“ ပုဏ္ဏာ၊ဟေး - သာရီပုတ္တရာ၊ ကလောင်းဒါ၊အတိုင်၊နှင်၊ မွေးနေဟောင်း ”

“ ဩပွေးဂေါတမ - မွေးပွေးဩ ”

“ ပုဏ္ဏာ၊ဟေး - နာ၊ကပူးဇေး၊ယဇ်တန် နာ၊ကလွှမ်းဒါ၊ လို၊လမ်း တနှိုင်းလှမ်းလှမ်းနှောင်၊ တထွေတမ်း ပါ၊ကကေးညို၊ ရိုးသေးခွေတပဲ့၊ အရိယာ၊သာဝက ကုသိုလ်၊စေးတနား လစ်၊ပွန်း တပွန်း၊ လစ်၊ပွန်းတပွန်းငါတဲ့ တတန်းတမ်း ” ပွေးစောင်းဘုရာ၊ မိန်းနှိုင်းနှင်၊ထွူခါ ဟော်၊ငါလွေ၊ တရာ၊လယိုသွူ။

၁၀၈။ ယံ ကိစ္ဆိ ယိဋ္ဌံ ဝ ဟုတံ ဝ လောကေ ၊
 သံဝစ္ဆရံ ယဇေထ ပုညပေက္ခော ။
 သဗ္ဗမ္ဘိ တံ န စတုဘာဂမေတိ ၊
 အဘိဝါဒနာ ဥဇ္ဈဂတေသု သေယျော ။

၁၀၈။ **တရာဂါးထားအနက် -**

လောကေ - လောကကို၊ ပုညပေက္ခော - မဉ္ဇိလ၊ ကုသိုလ်းတင်၊ ယံကိစ္ဆိ - ကားကအင်းလို့လို့၊ ယိဋ္ဌံဝ - လူးအာရုံဦးဟန် ပူးဇောယဇ်တန်တဲ့နင်၊ ဟုတံဝ - လွှဲဆွေသေးသေး ပူးဇောယဇ်ပေးတဲ့နင်၊ သံဝစ္ဆရံ - တနင်းလှမ်းလှမ်း၊ ယဇေထ မဟာနေဿဝိ - လူးပူးဇောခန်း လိုလမ်းပေါင်အာတဲ့ယင်း၊ တံ သဗ္ဗမ္ဘိ - ကား ကအင်းနင်တဲ့၊ န ဇေတိ - တထွေခွောင်တင်း၊ အဘိဝါဒနာ (အဘိဝါဒနာယ) ဥဇ္ဈဂတေသု - ရိုးသေးဝိုင်းဗား အရိယားကျင်၊ မျတ်သီးတင် ကလေးဒါးကုသိုလ်း၊ စတုဘာဂံ - လစ်ပွန်းတပွန်းနင်၊ သွ။ (တသွာ - ကွပ်ပိုးနောင်မ)၊ အဘိဝါဒန မေဝ ဥဇ္ဈဂတေသု - ရိုးသေးဝိုင်းဗား အရိယားကျင်၊ မျတ်သီးနောင်မ၊ သေယျော - မျတ်ငါးနင်၊ သွ။

၁၀၈။ **တရာဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

လောကကို မဉ္ဇိလ၊ ကုသိုလ်းတင် ကားကအင်းလို့လို့၊ လွှဲအာရုံဦးဟန် ပူးဇောယဇ်တန်တဲ့နင်၊ လွှဲဆွေသေးသေး ပူးဇော

ယဇ်ပေးတဲ့နပ်၊ တနောင်းလုမ်းလုမ်း လွှဲပူးဖေးခန်း လိုလမ်း
ပေါင်းအာတဲ့ယင်း၊ ကားကအင်းနပ်တဲ့ တထွေနှောင်းတင်း ရိုးသေး
ဝိုင်းဟး အရိယားကျင်းမျတ်သီးတင် ကလ၊ဒါးကုသိုလ်း လစ်ပွန်း
တပွန်းနပ်သွ။ ကွပ်ပိုးနပ်မ၊ ရိုးသေးဝိုင်းဟး အရိယားကျင်းမျတ်
သီးနပ်မ၊ မျတ်ငါးနပ်သွ။

၁၀၈။ တရာ၊ဂါးထား အဝိပ္ပါယ်အရွတ် -

လွှဲပူးဖေးလိုလမ်း အာတဲ့နပ်၊ ဆွေတဲ့နပ်၊ တထွေတင်း
ရိုးသေးဝိုင်းဟး အရိယားသီး လစ်ပွန်းတပွန်းနပ်သွ။

နားဟးတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ ပုဏ္ဏားနပ်၊ လ၊သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်း၊ လွှဲပုဏ္ဏားလိုလင်ဖုံးနပ်၊ လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်း - စတင်
နင်းနပ်ဖုံးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟး သာရိပုတ္တရာသွပေးပုဏ္ဏား

ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နင်းယို -

၁။ ကို၊ကွယ်ဆရာမား ယွမ်းဆရာမားငေါင်းနပ်၊ အကျို၊
အေဉ်ထင်း၊ မျတ်တင်း -

၂။ ယွမ်းဒျားဘုရာငေါင်းနပ်မ၊ မားဒါးတင်း၊ အကျို၊အင်း၊
မျတ် -

၃။ လွှဲပူးဖော့ လိုလမ်းအာဖြာခန်းတဲ့ယောင်း တထွေတောင်း
ရိုးသေးဝိုင်းဟး အရိယာသံဃာ - စတင် နှိုင်းနပ်၊ သေထွေ
လသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောဝ်မတ်ခရာအဓိပ္ပါယ်

ယိဋ္ဌ - ပူးဖော့ယဇ်တန်၊ လွှဲပူးဖော့အာလို၊ ။

ဟုတ - ပူးဖော့ယဇ်ပေး၊ လွှဲပူးဖော့ဆွေလို၊ ။

၁၀၈။ တရာဂါးထာ ငေါဝ်းလင်္ကာ

၁။ ယဇ်တန်မာသမ်း၊ လွှဲလိုလမ်း၊ ဓမ္မခန်း တနောင်းယင်း။

၂။ ရိုးသေးသံဃာ၊ လစ်ပွန်းတာ၊ တဟး တထွေတင်း။

၁၀၉။ တရာဂါးထာ လင်္ကာကဗျာ

ပူးဖော့ယဇ်ရိုး - ဖစ်လိုအာငါး

ပဉ်နောင်းတဲ့ယင်း - ထွေတင်းလာလာ၊

ရိုးသေးလူကပ် - ဓမ္မမျှတ်သံဃာ

လစ်ပွန်းတာ - တဟး ထွေတင်းခြာ ။

သာရိပုတ္တရာ သွပေးပုတ္တာဝတ္ထု ထွယိုသွ

“ မွေးနေ့ ” မွေးတမ်း “ ခွေးနေ့ ” ချားတဲ့

- ၁။ နှေးတွမ်း ထားတရာတမ်းတင် နားမားတွေ့၊ နားလားအာ
တွေ့ရွှင်၊ မျိုးသွဉ်ဖေးနား ထွဉ်းမားမွေးနေ့ - တဲ့ ။
- ၂။ မွေးနေ့မျိုးရပ်၊ အဟာနပ်၊ ဖြေဒေါက်၊ ဖြေဘီယာ၊ မူးမူး
ခိုခို ခွေအွေနားအွေ၊ ကမ်းသားအွေ၊ တလွေတလွေ၊ အဝံးလို
အဝံးလာ၊ ထီးဖိုထီးဖိုတမ်း ။
- ၃။ သချင်ငေါင်း ခုံးတိန်း၊ ဝင်းခိန်းဗင်းမသေ၊ ရောင်မွေးစွဉ်း
ထား၊ လေထံစွဉ်းတနား ။
- ၄။ ဟန်းအိုအတာ၊ ဖေးသေးနေးချားအော်ဒါ၊ မားသီထော့၊
မားသီချာ၊ ထော့ယားချာယား၊ ဟန်းအိုအိုးငါး-တဲ့။
- ၅။ ပင်ရဟန်း၊ ချ-ပါ၊ ကပ်တပါ၊ သွံရောင်၊ တရာအောင်းဆက်
နီရောင်၊ ယပ်နမ်းချာထီ တရောင်၊ စုခြဉ်းသံဃားဒါးန-
တသောင်းသွစ်ရောင် ။
- ၆။ ပွယ်ထွေဟာနပ်၊ အွေဖျင်မွန်ဖျင်၊ ရွှေလို့ဝင်း၊ တွေးလို့ဝင်း၊
ပါမွေးနေ့သားနပ်၊ စူလို့၊ ကတူးသွီး ။
- ၇။ ပွယ်မွေးနေ့ထွေနပ်၊ လို့သိန်းတဆီ-တဲ့၊ လို့ခြင်လို့ပျင်း၊
လို့သင်းလော့သွီး၊ မဉ်တအိုးတောင်းတွေ့၊ ဝင်းဒေါလွ
နင်းယို - “ မွေးနေ့ ” မွေးတမ်း “ ခွေးနေ့ ” ချားတဲ့။

၈။ အာယုဝဇ္ဇန ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွံ၊ ဝေင်ဒီဃလင်္ကီကာ၊
“အရညကုဋ် - ကျောင်တောရ၊” ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုတွမ်း ပါပေး
“ ဒီဃာယု ” ယိုတွေ့၊ ဟော်ဗား “ အဘိဝါဒန သီလိဿ ”
စတင် တရားယိုသွ။

ဝေင်ဒီဃလင်္ကီကာကို ကအင်းအံ့ဒါး ပုဏ္ဏားဝင်၊ နီဖုံးနောင်၊
မားနမ်းရသွေ့တင် ၄၈-နောင်းဗွေဗွေ ကံကျင်လွေ့ သားသနားပ
ရသွေ့သီးအကျင်၊ “ တပစရဏ ” ကျင်နယ်နပ် - တဲ့။

နပ်နီဖြာအကို ခုတဖြာနပ် -

“မဲ့ခွေပွိုးခွါထိုမား၊ ထွက်သင်ကလမ်းမ” သယူးနင်းနပ်၊
တင် ဝွေကကျင်ဒါးအကျင်(ကလကုသိုလ်း)နပ်၊ စာဖေးပါတွေ့၊
လစွဉ်းရှင်တစွဲ၊ ဖိုးတရား၊ မာတဖြာနပ်မ၊ လမ်းအွေလမ်းအံး
ထွေစွဉ်းနပ်သွ။

အမာနပ်လွှဲခန်း ပိုခိုတဖြာ၊ ပုဏ္ဏားသွေ့ရသွေ့နပ်၊ လွေ့
ရပ်လင် ကတိန်းဖျော်ချာ ဝေင်ဒီဃလင်္ကီကာတင် ပွေ့တွမ်းအပို
ဟဲ့တွမ်းအမာ လွေ့ကန်းတော့ အသွေ့ရသွေ့နပ်သွ။

ကထိုင်းတို့လွေ့ ရသွေ့ထျတင် အပိုပေးနပ်၊ ဖေးအမာ
ပွေ့၊ ဝွေပိုင်းရီးရီး နောင်ထွေတွေ့ အပိုပေးနောင် အမာဖေး
အဝါပွေ့၊ အမာပိုင်းတော၊ ရသွေ့ဆုတောင်းဖေး (ကွီဖေးဆု)

“ဒီဃာယုကာ ဟောထ - သီတမာဝါ၊ သက်ဆွာလွသော့နော”
ဆုတောင်းဖေးနင်းနပ်။

အဖါ ချွမ်အပိုဇူနီပင် အွဉ်းဝိုင်းရသော့၊ ရသော့အံ့တော့တော့
ဒျားထာ၊ (ဆုတောင်းဖေးတင်းထမိုင်းမိုင်း)၊ တွိုးနပ်၊ခါ အဖါရီ
ရသော့နင်းယို -

“ ဩဗွေ - တွိုးနီသွဉ်းသီး တမာဝါ၊ကဝိုင်းနောင်၊ နီဗွေ
ဆုတောင်းဖေး - “သီတမာဝါ၊ သက်ဆွာလွသော့နော” နင်းနပ်၊
တွိုးပိုပေးယို ကထင်းဝိုင်းနပ်၊ နီဗွေမဆုတောင်းဖေးတင်း ထမိုင်း
မိုင်းအီ၊ နီသွဉ်းသီး ပိုပေးယိုနောင်၊ အန္တရာယ်တစွိုးတမျိုးအပ်နဲ့
ဗွေဩ ”

“ မွေးတကာ - နာပိုမောင်းပေးယို အန္တရာယ်တစွိုးတမျိုး
အပ် ”

“ ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းပိုယို သက်အီးထို တကားမိုင်းဗွေဩ ”

“ မောင်းပေးယို သက်အီးထိုထင်း နှုတ်၊နီ၊လွမ်းတကာ ”

“ ဩဗွေ - ကအီးရဲးနွောင်၊ အသက်အန္တရာယ်ယို အနယ်၊
အပ်နောောင်း ဗွေဩ ”

“ တကာ - ကအီးရဲးနွောင်၊ အသက်အန္တရာယ်ယိုနပ်၊-
ခွေတဲး တသေတင်း ”

“ နပ်၊ဟ - ပါ၊မိုင်း အီးသေနွောင်၊အီဗွေ ”

“ ရဟန်းဂေါတမနဝ်၊ အလျှိုးသေဇ္ဇာင်ဟာ၊ လွေ့ထေ့
ရဟန်းဂေါတမထျှ၊ သူတင် ခိုစံသော့ဟုင်း ”

“ မဉ်းလွေ့၊ နီဗွေးဘုရားထျှ၊ သူနောင်၊ ငမ်းသ၊ နီသွဉ်းသီး
ကကျင်၊ သွံ၊ (အထွံ၊) ကိုင်ထို၊ ဗွေးသြ ”

“ နာမဉ်းရက်မွေး နာပိုတဲ့ ကကျင်၊ သွံ၊ (အထွံ၊) ကိုင်ထို၊
နဝ်၊ ယူးယားမွိုန်းဒွမ်၊ လွေ့ထေ့ ရဟန်းဂေါတမထျှ၊ သူ၊ လွေ့ရီ
သော့ဟုင်း ”

ပုဏ္ဏားသီးတမာဝါနဝ်၊ ပေ့ဟပါတွမ်းအပို လွေ့ထေ့ဗွေးဘုရား
ထျှ၊ အဝါ၊ ဝိုင်းရီးတင် ဗွေးမျတ်ဘုရား ဆုတောင်းဖေး “ ဒီဃာယု
ကော ဟောဟိ - နာသက်ဖေးကဆွာသော့နော ”၊ အမာဝိုင်းတဲ့
“ နာသက် ဖေးကဆွာသော့နော ” ဆုတောင်းဖေးနိုင်းနောင်၊
အဖါကထွိုင်း အွဉ်းဝိုင်းအပိုတော့၊ ဗွေးဘုရားအံတော့တော့ချားထား၊
(ဆုတောင်းဖေးတဝ်း တဂ္ဂါဂ္ဂါ)။

ပုဏ္ဏားလောင်းရီ နီဗွေးဘုရားနိုင်းယို -

“ သြဗွေး - ခွေသွဉ်းဝိုင်းတဲ့ ‘နာသက်ဖေးကဆွာသော့နော’၊
ခွေသွဉ်းမာဝိုင်းတဲ့ ‘နာသက်ဖေးကဆွာသော့နော’ ဆုတောင်းဖေး
နိုင်းနဝ်၊ တွိုင်းခွေသွဉ်းပိုပေး ရိုးသေးဝိုင်းမွေ့ နီဗွေးမွေ့ ဆုတောင်း
ဖေးတဝ်း ငေါင်းတဂ္ဂါဂ္ဂါ၊ မအံတော့တော့ချားထား အီဗွေး ”၊ နီသွဉ်းသီး
ပိုပေးယိုနဝ်၊ အသက်အန္တရာယ်၊ တစွိုးတမျိုးအဝ်းနဲ့ ဗွေးသြ ”

“ မွေးတကား- တကားသီးပို မောင်းပေးယို အန္တရာယ်၊
တစိုးတမျိုးအောင် ”

“ ဩဗ္ဗေ - ခွေသွင်းပိုယို သက်အီးထို တကားမင်း၊ ဗ္ဗေဩ ”

“ မောင်းပေးယို သက်အီးထို နှုတ်၊ နီ၊ လွှမ်း ”

ပုဏ္ဏားနပ်၊ နပ်၊ “ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တေား ” နပ်၊ နှိုင်းမင်း၊
ကရိုးနပ်၊ ဝှေ့တသေဖြည့်တင်း၊ ကွဲးတွော့၊ နေးတွမ်းဝှေ့၊ ပညားမန္တန်း
တင် “ ဗ္ဗေဘုရာ၊ လ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ” နောင်၊ တေး သေဒျား၊ ကွဲး
တွော့၊ ကအီးရဲးနှောင်၊ အသက်အန္တရာယ်ယို အနယ်၊ နောင်၊ ဝှေ့
သေတင်း-တဲ။

ကွပ်နပ်၊ မ၊ ပုဏ္ဏားနပ်၊ လောင်းရီဗ္ဗေဘုရာ၊ နှိုင်းယို-

“ ဩဗ္ဗေ - ကအီးရဲးနှောင်၊ အသက်အန္တရာယ်ယို အနယ်၊
အင်းနေဟောင်း ဗ္ဗေဩ ”

“ ပုဏ္ဏား၊ ဖြားဗ္ဗေ - ရထွာနှောင်၊ ဒျားသနယ် ”

“ မာ၊ ဗားနှိုင်းမင်း၊ မ၊ ရထွာနှောင်၊ ဟောင်း ဗ္ဗေဩ ”

“ နာ၊ လမ်းတခုံငါဆင်၊ နပ်၊ မာ၊ သွော့မဏ္ဍပ်၊ မဏ္ဍပ်ထဝကို
နပ်၊ ဟော့၊ သွော့ထာ၊ ထိုး၊ ထာ၊ ထိုးအသောင်နောင်၊ မာ၊ ခူသွော့
ခင်းလမ်း သွပ်၊ ထောင်းတရိုးတင်း၊ တဆီသူထောင်းတရိုးတောင်း
ခင်းလမ်းနပ်၊ ဒါခါ၊ ဟင်း၊ နာ၊ ပိုပေးနပ်၊ အွဉ်းဗေင်းဒင်း ထာ၊ ထိုး
အထဝကိုနပ်၊ ခင်းလမ်းအသောင်ကိုနပ်၊ ပင်၊ သော့၊ ခွေတပဲ့၊
ရဟန်းဖုံးဟင်း။

နွှတ်၊နီ၊လုမ်းလုမ်း ခွေတပွဲ၊ရဟန်းဖုံး ခွေ၊လေနီ၊နာ၊ မဉ်း
အောင်းရွှစ်ခါ၊ဖေး ပရိတ်နောင်၊တဲး မောင်းပေးအသက်အန္တရာယ်၊နဝ်
ရဲးနွောင်၊ဖွောင်၊တဲးဝါးတဲင် အလွိုးထိုးမားဒုး ”

ဗွေးဘုရာ၊ ကထွိုင်းမိန်းဒေါ၊ဖေးနဲင်းနဝ်၊တဲင် -

“ ဩဗွေးဂေါတမ - မဏ္ဍပ်စတဲင် နဲင်းနဝ်၊တဲး ခွေသွဉ်းမာ၊
ဖေးဒါးဒုး၊ နီဗွေးတပွဲ၊ ရဟန်းသံဃားနဝ်၊ အီးလ၊နွောင်၊မဲင်၊ကို
အီဗွေး ”

“ တောငါ နာ၊မာ၊မဏ္ဍပ်နဝ်၊ငါ၊ ခွေတပွဲ၊ရဟန်းဖုံးနဝ်၊ မဲ၊
ခွေအွဉ်းစွ၊လွဉ်ဒုး ”

“ ဩဗွေးဂေါတမ - မွေးငါးလဲဉ်းသွ။ ဗွေးဩ ” သ၊ရောင်း
သ၊ရေ၊ ပုဏ္ဏာ၊အားမခံးလွေ၊ နဲင်းနဝ်၊သွ။

ပုဏ္ဏာ၊နဝ်၊ အလမ်းတခုံငါဆငါ မာ၊မဏ္ဍပ်၊ မာ၊ခင်းလမ်း၊
ဒါထားဒါ၊ ကားကအံး ကထွိုင်းထွ။တဲင် လွေ၊လမ်းနီဗွေးဘုရာ၊
နီဗွေးဘုရာ၊ အွဉ်းစွ၊သဲင်၊ရဟန်း (၈-ပါး)၊ မောင်းပေးနဝ်၊ အွဉ်းပေင်း
အထဝ ထာ၊ထွိုးလောင်း၊ ရဟန်းသီးဖုံးနဝ်၊ အုံခူခါ၊မောင်၊ပေးနဝ်၊
ထွ။တဲင် ခွေ၊လေနီ၊နာ၊ ရွှစ်ဖေးပရိတ်နဝ်၊သွ။

နွှတ်၊နီ၊နွှတ်၊နာ၊ အွဉ်းခွိုးတရတ်တဝ်၊ ကထင်းထွိုးနွှတ်၊နီ၊
ကို မွူးခွယ်တန်ခိန်းနဝ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ကျွ၊လွဉ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ကထွိုင်း
ကျွ၊လွဉ်တဲင် စကျားဝဠားကို ကအံးအုံဒါး လူ၊သီးကားကအံးတဲ
လွဉ်အောင်းဗူးလို့နဝ်၊ကိုသွ။

ဘီလူးကမည်၊ဒါး “အဝရုဒ္ဓက” နှစ်၊ အမာ၊ဖေး ဝေဿဝဏ်း လူ့တန်ခွတ်ပတ် တဆီနီနောင်းတင် အလ၊ “ အံးခွင်၊ ” ဆုတော့၊ “တဲးဟန်းနီ၊ယို နှုတ်၊နီ၊အကို နာ၊ထူး(အံး)သော့ ပါ၊ပေးယိုနော” လ၊ခါ၊ဆု၊နင်းနှစ်၊ အဝရုဒ္ဓကဘီလူးတဲ့ လွှဲအုံ(ထွိုင်း)နင်းနင်းသွ။

နီဗွေးဘုရာ၊ကထွိုင်းကျွတ်င် လူ့တံခို၊တန်တန်ဖုံးကျွ၊ ကွပ် လူ့တန်ခို၊ တန်တန်ဖုံးကျွ၊တော့၊ လူ့တံခို၊ ပေးပေးပါးပါးဖုံးနှစ်၊ ဆွတ်၊ချာဖေးဟး၊ ကွေးဆွတ်၊ချာဆွတ်၊ချာနှစ်၊ ညာ၊ထို၊စွဉ်းတဆီနီ ယူးဇာ၊ အဝရုဒ္ဓကဘီလူးတဲ့ လွေ့အမ်းထို၊စွဉ်းချာ တဆီနီယူးဇာ၊ ကိုသူ၊သွ။

နီဗွေးဘုရာ၊တဲ့ ရွှပ်ပရိတ် လေထံစွဉ်းတနာ၊ ရေးဖွိုင်းခါ၊ဖေး (မောင်းပေး)နင်းနှစ်၊ ပေါးလဲဉ်းထို၊နှုတ်၊နီ၊နှစ်၊ အဝရုဒ္ဓကထူး (အံး) ခွင်၊တလ၊တောင်းဒွါမ်၊ ကွပ်နှစ်၊မ၊ နင်းမွူးရောင်၊ သွမ်းနီ၊ကို သဲစ် အားရွှာဏ်းကထန်းတဲ့ ပေ့ဟောင်းပေး ထွဉ်းရိုးသေးဝဲး၊ နီဗွေးဘုရာ၊ နီဗွေးဘုရာ၊နောင်၊ -

“ ဒီဃာယုကော ဟောဟိ - နာ၊သက်ဆွာ၊သော့နော ” ဆုတောင်းဖေးစွဉ်းနင်းနှစ်၊ တလဲင်းချင်၊ အဖါနောင်၊ သ၊ရောင်း သ၊ရေ၊ ရီနီဗွေးဘုရာ၊နင်းယို -

“ ဗွေးဂေါတမ ဗွေးဩ - ခွေသွဉ်းပို မောင်းပေးယိုနောင်၊ အီးအုံဟးက အသက်အီးဆွာ၊ည တကားမိုင်း၊ ဗွေးဩ ”

“ ပုဂ္ဂဟာ၊ ဖြားပေး- မောင်းပေးယို အသက်အီးဆွာ၊ တရား၊ နီဆီ ” မိန်းနင်းနောင်၊ ထွေတင် မောင်းပေးနပ်၊ တဲ့ ဖန်ဖေးအမည်၊

“ အာယုဝဇန ” နင်းနပ်၊ သွေ။

“ အာယုဝဇန ” ကထိုင်း အသက်ကထင်းတန်နပ်၊ ဟဲ့၊ တွမ်းအသွေ၊ ငတ်၊ ရှာ၊ မာ၊ ကုသိုလ်၊ အွဉ်ဆောက်တယ်၊ အင်းလယ်၊ ချာငါထာ၊ တင် တွိုးတနီး၊ တွေ့၊ ရဟန်း၊ သီးဖုံး၊ အုံပြုံးဒေါ့၊ လွှဲနင်းယို-

“ ဗွေသီးဖုံး - ထီးလွနေဟောင်း (အာယုဝဇန) သူ၊ အာယု ဝဇနနပ်၊ မဉ်းလ၊ နှုတ်၊ နီ၊ နပ်၊ အီးသီဗားထာ၊ - တဲ့၊ ကွဲတွေ့၊ ယိုမာ၊ ငါ အာယုဝဇနနပ်၊ အသက်အီးဆွာ၊ တရား၊ နီဆီတင် တွမ်း အသွေ၊ ငတ်၊ ရှာ၊ လယ်၊ ဗားဟပ်မွေးစွဉ်းထာ၊ သူ၊ ပေး၊ ထောက်ထွား အာယုဝဇနယိုတင် ‘ အသက်ဖေးကဆွာ၊ အကျောင်၊ တရာ၊ အင်း ဗား’ အယူးလွဒျား နင်းနပ်၊ ဖုံးဟောင်း ”

ခွေတဖြောင်းနာ၊ တဖြေ၊ အင်းဒေါ့၊ လွေ၊ နင်းနပ်၊ တွင်း နီဗွေ၊ ဘုရားကျွေလွဉ် -

“ ရဟန်း၊ သီးဖုံးပေး - သီအုံပြုံး ဒေါ့၊ လွငေါင်းထမဲ့၊ ဖုံး ဟောင်း ”

“ နီသွဉ်းသီး အွဉ်းဒေါ့၊ လွဒျား တကာ၊ ‘အာယုဝဇန’ ခရား ဗွေဩ ”

“ ရဟန်း၊ သီးဖုံးပေး - အသက်ဖေးကဆွာ၊ နပ်၊ အကျောင်၊ တရာ၊ အင်းတပါ၊ လွှမ်း၊ မွေးတင်း၊ လို၊ (သတ္တဝါး) သီးဖုံးနောင်၊

အမည်းဝိုင်း (ရိုးသေး)ဒါး အသက် သိက္ခာ၊ ဂ္ဂုဏ်းဝါးကတန်ပုဂ္ဂိုလ်း
 ဖုံးယိုနပ်ရား လစ်ပါးအကျိုး ယိုးယိုးလား၊ လွှမ်းခြားဘေးရန်၊
 အံ့ဗွေနှောင်စွဉ်း သက်တန်းအတိုင်းသွ။ ” မိန်းထွူနင်းနောင်၊ခါ
 ဟော်၊ငါလွေ၊ တရားဂါးထားနင်းယိုသွ။

၁၀၉။ အဘိဝါဒနသီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဇာပစာယိနော ။
 စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝုဇန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ ။

၁၀၉။ တရားဂါးထားအနက် -

အဘိဝါဒနသီလိဿ - ကအင်းဝိုင်းကျင်းဒါး၊ နိစ္စံ- သေးသေး
 နားနား၊ ဝုဇာပစာယိနော - အသက်ဂ္ဂုဏ်း သိက္ခာ၊ ကတန်လွှဲ
 ပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးယို ကအင်းရိုးသေးကျင်းသားတား၊ အာယု - အသက်
 တန်းတွဲနပ်၊ ဝဏ္ဏော - သွီးယားယောင်ဆင်တွဲနပ်၊ သုခံ -
 ထားချမ်းသားတွဲနပ်၊ ဗလံ - အားရဲင်တွဲနပ်၊ ဓမ္မာ စတ္တာရော-
 တရားလစ်ပါးဖုံးနောင်၊ ဝုဇန္တိ - တိုးပွားလွှဲစွဉ်းသွ။

၁၀၉။ တရားဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ကအင်းဝိုင်းကျင်းဒါး သေးသေးနားနား၊ အသက် ဂ္ဂုဏ်း
 သိက္ခာ၊ ကတန်လွှဲပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးယို ကအင်းရိုးသေးကျင်းသားတား၊
 အသက်တန်းတွဲနပ်၊ သွီးယားယောင်ဆင်တွဲနပ်၊ ထားချမ်းသား
 တွဲနပ်၊ အားရဲင်တွဲနပ်၊ တရားလစ်ပါးဖုံးနပ်၊ တိုးပွားလွှဲစွဉ်းသွ။

၁၀၉။ **တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွယ် -**

မင်းဝိုင်းသေးသေး ပုဂ္ဂိုလ် အသက်ဂ္ဂုဏ်းသိက္ခာ ကတန်လို့
လဲဦးနီနပ်၊ အသက် , ယောင်ဆင် , ချမ်းသာ , အားရင် -
ယိုလစ်မျိုး တို့ပါးလွှဲစဉ်းသွ။

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ အာယုဝဓုနတွမ်းအသွ၊
ဥပါသကာငတ်၊ရာ၊ လ၊တရာ၊ တမင်တဖိုလ် (ထွာသေးတားပန်း
ပုဂ္ဂိုလ်း)ဖုံးသွ။ လိုလင်ဖုံးတဲ့ လ၊တမင်တဖိုလ် - စတင် နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား အာယုဝဓုနဝတ္ထုယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ စိုးခွိုးလိုမျိုး ဖေးကထိုးမားမွှန်းနပ်၊ ပွေးထိန်၊ခါးဗား -

၂။ ကဝိုင်းရိုးသေး ပုဂ္ဂိုလ်းတန်နပ်၊ လ၊အိအကျိုးတရာ၊
လစ်ပါး -

၃။ ပုထုဇဉ်းသီးနောင်၊ အသက်အန္တရာယ်၊ အောင်း /
အဲဉ်ထောင်း သေတင်း -

- ၄။ အသက်အန္တရာယ်၊ အီးကာကွယ်၊ (ရဲဖွေင်)ဗား
 နှင်းမဲ့င်၊ နှ်၊ နီဗွေးဘုရားမ၊ သေ -
- ၅။ ပရိတ်တံ၊ နီ၊ နောင်၊ ရဲဖွေင်၊ ကားကွယ်၊ အီဇောင်၊ ဘော၊
 အန္တရာယ်၊ - စတင် နှင်းနောင်၊ သေထွ၊ လ၊ အီသတိ၊
 အာတန်သွ။

ဟောဝ်မတ်ခရာ၊ အမိပ္ပါယ်၊

“ အာယုဝဇန ” ကရိုးနောင်၊
 အာယု - အသက်၊ ဝဇန - ထိုဆွာ၊ ၊
 အာယုဝဇန - “ အသက်ထိုဆွာ ” အမိပ္ပါယ်၊ လ၊ နှင်းနှ်၊
 သွ။

တောင်၊ ခါ -

အဘိဝါဒနသီလိဿ - ဂါးထားကိုနှ်၊ “ ဝဇနိ ” ငေါင်းယို
 တငါပါ၊ မဉ်းရွှစ် “ ဝဇနိ ” ယိုအတိုင်းနှ်၊ ကပိုင်းရိုးသေးသားနှ်၊
 “ အသက် , ယောင်ဆင် , ချမ်းသာ , အားရဲင် - အကျိုးတရာ၊
 ယိုလစ်ပါ၊ တိုပါ ” ရိုးနှ်၊ တင် ထွာနှ်၊ ခြိုင်းနယ်ဖေး ဟော်၊ နယ်
 ဖေး ကပိုင်းရိုးသေးဗား အကျိုးနှ်၊ သွ။

မဉ်းရွှစ်တော “ ဝဇနိ ” နှ်၊ အမိပ္ပါယ်ထန်းတော နှင်းမဲ့င်၊ နှ်တင်
 “ ဝဇနိ - တိုပါ၊ လွသော့နော ” ရိုးတောနှ်၊ နှ်၊ တော့ “ ကပိုင်း

ကရိုးသေးသားအတားနပ်၊ အသက်၊ ယောင်ဆင်၊ ချမ်းသာ၊
အားရဲင် - တရားယိုလစ်ပါ၊ တိုးပွားလွှဲသွားနော ” ထွာတော
ငေါင်းဆုတောင်းနင်းနပ်သွ။ ကွပ်နပ်မ၊ ရွပ် “ ဝဗ္ဗန္တိ ” တဲ့
ဟပ်သားရ၊ ရွပ် “ ဝဗ္ဗန္တိ ” တဲ့ ဟော်သားရေချာနပ်သွ။

၁၀၉။ တရားဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ အသက်ဂွဏ်းဝါး၊ တန်သိက္ခာ၊ ဝိုင်းဟး သေးသေးသွ။

၂။ သက်ယောင်ချမ်းသာ၊ ကျိုးရဲင်အား၊ လေးဟး လစ်ပါးသွ။

၁၀၉။ တရားဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ရွမ်းနှီနှီ - ဝိုင်းလွကျင်ဒါး

ဂွဏ်းသက်တန်ဗွေ - ရိုးသေးနပ်ရား

အာယုဝဏ္ဏ - သုခရဲင်အား

ယိုလစ်ဟး - သေးချား ယိန်းတိုးပွား ။

အာယုဝဏ္ဏ ဝတ္ထုထွေယိုသွ။

ဝိုင်း , လူ , ဆိုင်းယူ - မဲ့ထီဟူး

- ၁။ မွိုးကလွူးသီ အွိုးပေးခါ၊ ဖါကလွူးသီ အွိုးပေးတွင်၊
ကားတင် ဝိုင်းဟေ့မွိုး စွမ်းဟာဟာ၊ ရိုးသေးဟေ့ဖါ
စွမ်းနီနီနောင်၊ အကျိုးလစ်ပါ၊ လနောင်ချား ။
- ၂။ ဆန်အွိုးမဲ့တဲ - လော၊ ကျောအွိုးမဲ့လွေ၊ ပါအွိုး
မဲ့၊ ပါနိုင်းမဲ့တဲ သေထျသေနာတောင်း၊ ခံလွတ်
ထားမာ၊ ခံလိုရွှင်၊ အွဉ်လိုဝင်၊ လွေဝိုင်း၊ သွဉ်လိုဝင်၊
လွေလူနပ်၊ “ယူးယူးမဲ့ - မဲ့ထီဟူးဟူး၊ မားယော့ဆိုင်၊
ဒါးထားကွေးနော” ။
- ၃။ ဘုရာပွဲတေးကို ယူးသော့၊ ဘုရာရွာဏ်းတေးတင်
မဉ်းဝိုင်းဘုရာနပ်၊ အကျိုးလအာလဲဉ်းချား ဝိုင်းဟူး
မွိုးဖါ၊ မဉ်းဝိုင်းမွိုးဖါနောင်၊ အကျိုးလအာလဲဉ်းက
ကလွေဝိုင်း ပါကျောလွင်နပ်သွ။ ။

၉။ သံကိစ္စ သားမဏောဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာသတင်းသွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေယျဝန်ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ သံကိစ္စ သားမဏော ” တွေ့
ဟော်၊ဟား “ ယောဝ ဝဿသတံ ဇီဝေ ” စတင် တရားယိုသွယ်။

သာဝတ္ထိခမ်းကို ကအဝိဇ္ဇာအံ့ဒါ၊ တကားအဖြာသွံဆီဖုံးနောင်၊
နားဟားနီဗ္ဗေဒဘုရား တရားတင် သက်လူးသားသနား ထင်းပိုင်စွဉ်း
ချားရဟန်း၊ ကထင်းလင်းငတ်ငါးတွေ့၊ လွေ့ထွေ့နီဗ္ဗေဒဘုရား၊
နီဗ္ဗေဒဘုရား ဟော်၊နယ်ဖေး ရဟန်းသီးထားမာ “ ဂန္ထဓုရ တွင်း
ဝိပဿနာဓုရ ” နီမျိုး၊ ရဟန်းဖုံးနပ်ရိုး -

“ နီသွဉ်းသီးနပ်၊ ဖြားမပိုင်ရဟန်းတင် “ သွဉ်လိတ် ” ကရိုးဒါး
“ ဂန္ထဓုရ ” နပ်၊ ကျိုစားနောင်တင်းတွေ့၊ မည်ကျိုးစားချား ဝိပဿနာ
ဓုရ၊ ကွပ်နောင်မ၊ ထွဉ်း (တောင်ပြန်း) နီဗ္ဗေဒဘုရားဟော်၊ဖေး
အားထွတ် (အံ့) တရားနယ်၊ တယ်အထူး ဗုဒ္ဓကထာရဟန္တာ
မာ၊ဟားခင်းမိုင်၊ကရိုးနပ်၊ ထွဉ်းဟော်၊ထွတ်တင် -

“ ဩဗ္ဗေ - နီသွဉ်းသီး မည်လွေ့ငါးကျောင်း (တောရ)၊
တခြာကို ဗ္ဗေဩ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - သီအီးလွေ့အရပ်မိုင် ”

“ နီသွဉ်းသီး မည်လွေ့အရပ်ယို ဗ္ဗေဩ ”

“ အရပ်နပ်၊နောင်၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ပါးအံ့ဒဲဉ်ချ၊အိုကင်တင် အီးထွာဘော့ရန်၊ သံကိစ္စသားမဏော့ မဉ်းပါလွေ့နပ်၊ ဘော့ရန်၊ နပ်၊ အီးဖေင်မံ၊နောင်၊ တွိုးနပ်၊ခါ ရဟန်းသီးဖုံးအတာ၊ ရဟန်းကိစ္စ အီးထွူလွ ” ဗွေဘုရား ထီးရီးခါ၊ နှိုင်းနပ်၊သွ။

“သံကိစ္စသားမဏော့” နပ်၊ သက်တော့စလ၊ နွတ်၊နောင်းချား ထွာဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ တပဲ့၊ပေးတပါးသွ။ သံကိစ္စသားမဏော့ တကားမမျိုးနပ်၊ သာဝတ္ထိခမ်း သဋ္ဌေတန်တဖြာ၊ပိုမူး - တဲ့။

သံကိစ္စသားမဏော့ တကားမျိုးနပ်၊ အမ်းနမ်းလောင်းတွင်း မော့ရော့ဂါးတင် သီစွော့ထိုးခန်းချားထား၊ ကထိုင်းလွေ့လဲ့၊ အမျိုးနပ်၊ “ သန္တေ - လိုပေးလမ်း ” နပ်၊ မေးခိုးတမ်း၊ လှိုနပ်၊အမျိုး နမ်းတဗားလုမ်း မေးခိုးလိုချား။

“သန္တေ - လိုပေးလမ်း ” နပ်၊ တွမ်းဝါ ဒဲ(တံ၊စို)ထောင်းထဲ့ လင်၊ထွူတင် ထောင်းတိုနီသွံထောင်းထွူခါ ကော့၊သော့ချာယင်း မေးပြီးကို၊ တွမ်းမေးအူဒို့၊တဗစ်၊ခါ၊ထွူကော့၊ သင်၊ထိုးလိုခန်းချား။

နှိုင်းမျိုးရောင်ကော့၊ “လွေ့ဆူဖေကမေး” ရေးနှိုင်းနပ်၊တင် ကတိန်းလွေ့ထွားနပ်၊ လိုပေးလမ်းနပ်၊ မေးခိုးလို၊ တွိုးပါ၊ပေးနပ်၊ အမ်းပေင်ဒဲဒဲချား မေးအူ၊ နှိုင်းစဉ်းကအမ်းပေင်ဒဲဒဲ ပိုတိုင်လောင်း နောင်၊သွ။

ကထိုင်းထွားကော့၊ ကထင်းထီးစွော့နပ်၊ ဆန်၊ငါးမရမက အံ့ဖြားတလိုလနောင်၊ခွမ်တင် ပေဟ္မသင်လမ်း (အွဉ်းလူးထီ၊ လွမ်

တွမ်းဗိတ္တူ) လွေ့ထေ့ ပေးတင်းဆရာ၊ လွေ့ထေ့ လို၊ကသေဒါး
လက္ခဏာ၊ လွေ့ထေ့ လို၊ကဟော်၊ဒါး အကျောင်းအကျိုးဖုံးနပ်၊
တွေ့ရ ရီခိုင်းယို -

“ သိုးလိုပဉ်တခင်၊ တွိုးအလင်နပ်၊ ခိုးလို၊ ပါ၊ပေးယိုနပ်၊
မေးမခိုးတင်းတွိုး ကွပ်ပွိုးအကျောင်းခိုင်းမဲ့င်၊ အအီး ထွာဒါးခိုင်း
မဲ့င် ”

ဆရာ၊ကဟော်၊ဒါးဖုံးနပ်၊ရိုး -

“ ပါ၊ပေးယို အမဉ်းအုံလမ်းနပ်၊ ဖူးဝေးယားယား အီးကေနံ၊
ဒုက္ခဗား ဗုစ္စဉ်းနွတ်၊သွပ်သူ၊ အမဉ်းအုံကျောင်း အမဉ်းပိုင်သျှင်း
အမဉ်းခုံးစင်၊နပ်၊ အအီးအွဉ်နွဉ်းစွဉ်း ရဟန်းငတ်၊ရု၊ (အီးကျား
ထင်းသျှား)တန်ကွေး ” ဟော်၊လွနိုင်းနပ်၊ဖုံးသွ။

အဖူးအဝေးဖုံးနပ်၊ရိုး -

“ နီအီးလွူးတန်၊ ပိုင်သျှင်းမဉ်းလ၊မဲ့၊ နီအီးထင်းအပ်ဒျား
နီဗွေးဆရာ၊ သာရိပုတ္တရာ၊ထျှ၊ ” ရေးမိုးလွနိုင်းနပ်၊ ပါ၊ပေးနပ်၊
နပ်၊ ဝါးဈူထောင်းကံင်ဗား အမဲ့စင်းတံင် ဖန်ဖေးအမဉ်း“သံကိစ္စ”
ခိုင်းနပ်၊သွ။

ပါ၊ပေးနပ်၊ သက်ကထင်းလ၊ နွတ်၊နောင်းတံင် အဖူးအဝေး
သီး ခြိုင်းနယ်ဖေးခိုင်းယို -

“ ပိုခိုရက်ဟွေး - သီမိုးသီထိုး နာ၊ကအင်းနမ်းလောင်းနပ်၊
ကာ၊ ထူးသိုးယွားဝင်၊ခင်၊ ဝင်၊ကထိုင်းလဲ့ပုံ သီမိုးနပ်၊ မေးခိုး

ကျွမ်းကျင်သူ၊ သီလ္လိလူ၊ ပိုမိုနက်၊ မေးခိုးတောင်း ”

သံကိစ္စကတိန်းဟို၊ အဖူးအဝေး ငေါင်းနှင်းနက်တင် -

“ ခွေနှင်းဟွေး - အင်းဒင်းသွေ၊ ဖေးပြုံးဆက်ကိစ္စ လွှဲလှေ့စွဲစွဲ
ထာ၊ သီ - တဲ့၊ (ထာ၊ ဆားသီယိုနက်၊ လွှဲလှေ့စွဲစွဲရိုးကိစ္စ ထာ၊ ဖြား
သီသူ၊ နက်၊ တလွှဲလှေ့စွဲစွဲ၊ တင်း) ခွေယို အုံစွဲစွဲလမ်းတဲ့ ခရားကား
ထမဲ့၊ ခွေပဲ့ဒုးဒုးသျှင်း ခံးဒုးစင်မ၊ ” သ၊ ယိုယူးနှင်းနက်၊ အွဲစွဲ
ဒေါ့ထန်းနယ်ပါ အဖူးအဝေးဖုံး၊ အဖူးအဝေးဖုံးရိုး -

“ ပိုမိုရက်ဟွေး - ယံငါးလဲစွဲသွေ ” ဖြမ်းထွေ၊ နှင်းနက်တော့၊
ထင်းလောင်းဒေါ့စွဲဒုးဒုး ပွေးသာရိပုတ္တရာနှင်းယို -

“ ဩဗွေး - နီသွဲစွဲသီးပိုပေးယို အွဲစွဲပဲ့ဖေးသွေသျှင်း
ပွေးဩ ”

ထင်းအပ်လောင်းနှင်းနက်တင် ပွေးသာရိပုတ္တရာနောင်၊
အင်းကြော့အကတူးတွင်း သွဲစွဲဖေးပါ “ တစပဉ္စက - ကမ္မဋ္ဌာန် ”
တော့၊ သစ်ကြော့ကတူးထွေခါ ထွာစွဲစွဲရဟန္တာ၊ လ၊ ပါစွဲစွဲဒုးဒုး
“ ပဋိသမ္ဘိဒါး လစ်ပါ၊ ” နက်သွေ။

ကမ္မဋ္ဌာန် “ သံကိစ္စ ” နက်၊ သားမဏေးယိုသွေ။ ရဟန်းအပါ၊
သွံဆီ ကအီးလွေ့အုံဒါး တခြာကိုသူ၊ နက်၊ သံကိစ္စသားမဏေးယို
မင်းပါလွေ့နက်မ၊ ဘောရန်အီးဖေငိမ်းနောင်၊ တွိုးနက်ခါ ရဟန်း
သီးဖုံးအတာ၊ ရဟန်းကိစ္စအီးထွေလွှဲ (အီးထွာလွှဲရဟန္တာ) ပွေး
ဘုရားထီးရီးခါ၊ နှင်းနက်တော့၊ ဒေါ့ဖေးရဟန်းသီးဖုံးနှင်းယို -

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လွေကန်းတော့၊ သာရိပုတ္တရာ၊
ထွမ၊ ကွဲးကျွလွေသော့နော ”

“ မွေးငါးသွမ္ပ ဗွေးဩ ”

ရဟန်းသီးဖုံး ဖျော်ပြုံးလွေစော့၊ သာရိပုတ္တရာ၊ ထင်
မွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ရီဆွမ်းစွဉ်းဒျားနဲင်းယို -

“ ဩဗွေး - နီဗွေးသီး ကျွလွဉ်ယို အကျောင်၊ အင်းနဲင်းမိုင်၊
ဟောင်း ”

“ ဩဗွေး - နီသွဉ်းသီး ကွီကမ္မဋ္ဌာန်၊ (အားထွတ်)နယ်၊
နီဗွေးဘုရာ၊ ထွမ၊ အီးလွေတခြာကိုအတာ၊ ကွီအခွင်၊ ဆရာ၊
ဗွေးဘုရာ၊ ထွမ၊ ဗွေးဘုရာ၊ ရီ၊ ‘လွေကန်းတော့၊ သာရိပုတ္တရာ၊
ထွမ၊ ကွဲးကျွလွေသော့နော’ မိန်းနဲင်းနောင်၊ တော့၊ နီသွဉ်းသီး
လွဉ်ကန်းတော့၊ နီဗွေးနဲင်းယိုဒျား ဗွေးဩ ”

ဗွေးသာရိပုတ္တရာနပ်၊ စဉ်၊ စာ၊ -

“ ဗွေးဘုရာ၊ ထီးအကျောင်၊ တစွိုးစွိုးမ၊ အွဉ်းစွ၊ လွဉ်ခွေထွ၊
ယိုသနယ်၊ အကျောင်၊ ထမိုင်၊ နဲး ” နေးတွမ်းဉာဏ်၊ ကထင်း၊
ဆင်းချင်းနပ်၊ ထီးသေခန်း အကျောင်၊ ခရာ၊ ကွပ်နောင်၊ မ၊ ရီနဲင်း
ယို -

“ နီဗွေးသီးတာ၊ သားမဏေး အင်းနေဟောင်း ”

“ အဲဉ်ထင်း ဗွေးဩ ”

“ မဉ်းအဲဉ်ထင်းတဲ၊ ဟဲ့လွေသံကိစ္စ သားမဏေးယိုဟဲ့င်း ”

“ တလိုဒ်တဝ်း သျှင်ပေးဗွေး၊ နီသွဉ်းသီး အီးလွေ့အံ့ချား တခြာကို၊ ကွပ်သျှင်ပေးယိုတင် မဲ့နီသွဉ်းသီး ယပ်လွဉ်ဟားလွှမ်း၊ နီသွဉ်းသီး အံ့ချားတခြာကို သျှင်ပေးယို မားအီကဲးထမဲ့င်ဗွေး ”

“ ယိုဗွေးဖုံး - သားမဏေးယို အီးမားယပ်၊ နီဗွေးသီး မွေး တောင်း၊ နီဗွေးသီး အီးမားယပ်၊ သားမဏေးယိုချား၊ နီဗွေးဘုရား ထီးနင်းနောင်မ၊ အွဉ်းစွဲလွဉ် နီဗွေးသီးယိုကို၊ ဟဲ့လွေ့ သံကိစ္စ သားမဏေးယိုဟဲ့င်း ”

တို့နုတ်မ၊ ရဟန်းသီးဖုံးတဲ့ -

“ မွေးချားဗွေး ” ဖြမ်းယင်းနင်းနပ်တင် ရဟန်းသွံဆီဖုံးနပ် ကန်းတော့ရိုးသေး ကိစ္စခွင်၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရာထွူခါ ဟဲ့လွေ့ပါ သျှင်သံကိစ္စ၊ ကျွဲလွေ့ငါငါ ထွာစွဉ်းတဖူးညား၊ တို့လွေ့ခန်း ခုံတန်တခုံ၊ လမ်းငင်း အဝ်းတရောင်၊ ခုံသားကထွိုင်းထီး ဝွေဗွေးသီး တင် သရောင်းသရေ၊ လွေ့ဝိုင်းလူးကပ်ထွူခါ လမ်းပါနင်းယို-

“ ဩဗွေး - နီဗွေးသီး အီးကျွဲလွေ့မဲ့င်ကို ဗွေးဩ ”

“ တကားသီးဖုံးဟွေး - အီးကျွဲလွေ့ ချမ်းသားရား(အဆင်း ပြေးရား) အရပ်သူသွူ ”

“ ဩဗွေး - ဝါးတွင်သွံလာ နီဗွေးသီး မဉ်းဆိုဝါးယိုကိုနပ်၊ နီသွဉ်းသီးခံးထူးဟား သီးလင်တ်ငါ၊ ဆောက်တဲးဟားပါတာ၊ သနယ် ဗွေးဩ ”

တကားဖုံး ကထိုင်းလင်းနင်းနပ်တင် ဝေ့ဗွေသီး ဂူခန်း
 ချားတကား၊ တကားသီးဖုံးတဲ့ ရဟန်းဗွေသီးအုံ မွူးဟာခိုးတာ၊
 မွူးယာခိုးတာ၊ ထောင်တဖူးတာ၊ ဆိုလူးစဉ်းချား စရွပ်တန်တဖြိုး
 ထွဲ့တင် “ ဟန်းနီ၊ နီကပ်သွမ်း၊ မွူးရပ်၊ သီကပ်သွမ်း ” စီးစဉ်း
 လွေပါနင်းနပ်သွ။

အီးဆိုဝါးနီနောင်၊ ဝေ့ဗွေသီးအားမခံလို့ဝင်၊ အွဉ်းခါ၊
 “ကတိကဝတ်” နှင်ယို -

၁။ နီထူးလွဉ်ထွဲ့လဲဉ်း ကမ္မဋ္ဌာန်၊ (အုံတရာနယ်) သက်တော၊
 ထင်းညာ၊ ဗွေဘုရားထူး၊ ပေါးလွှဲအကျင်မျှတ်နပ်၊ တမာ၊
 သ၊ရေခွောင်တောင်း နီဗွေဘုရား၊ ထဲ့ခွောင်ဒါးအပါယ်၊
 လစ်ခမ်း ။

၂။ ကွပ်နပ်မ၊ “တုံသွမ်းခိန်းတွမ်း ခံထူးဩဝါဒခိန်း” ပေါးလွှဲ
 တင်ယိုခိန်းနပ်၊ နီပါငါတဲ့ အုံထွေလို့ဝင်လတ်း ။

၃။ မဉ်းအုံဟောင်တင်းနပ်၊ ထောင်းဟးဟိန်း၊ ပေါးဟွန်ဟိန်း
 ငေါင်းနပ်၊ လွေထွေဟးလို့ဆာ၊ လွမ်းလာဟးလို့ဆာ။

၄။ “တုံသွမ်း၊ ခံထူးဩဝါဒ၊ လွမ်းလာလို့ဆာ” ပေါးလွှဲတင်
 ယိုသွံခိန်းနပ်၊ မွူးယာယာ , မွူးဟာဟာ အုံတသေးသေး
 ဟးတရာ (အားထွတ်သေးသေးဟး) ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်၊
 ထို့ခါစီကန်၊ အားမခံလို့ဝင်၊ “ ကတိကဝတ် ”၄-

ချက်နင်းနပ်သွ။

ရဟန်းသီးဖုံး အဝံးသောင်းသာ စွမ်းနီ၊စွမ်းဟာနွဲ့နောင်းနောင်၊
တွင်း ပါးလို၊ခြောတဖြာနပ်၊ အားကျိုးကျိုးအပိုမှု၊ အံ့မထားတင်
အီးလွေ့ထွေ အပိုမှုတဖြာခေါ်ထူး၊ ဖျော်ဗလွှဲရီး ရဟန်းသီးငါ
ရဟန်းသီးတဲ့ တွံ၊သွမ်းသင်၊ သင်၊သပ္ပယ်မောင်ထီ ထီခြောင်
ထူး၊ သပ္ပယ်ထီထွေ ပက်ပွမ်းသွင်း၊ အံ့ဒင်းသွင်းပွမ်းလောင်း၊
သွံ၊လွသွမ်းဖုံး၊ ပါးခြောနောင်တဲ့ အဝံးအံ့လင်၊ဗော့ ရဟန်းသီးဖုံး
ထူးနောင်သွေ။

ရဟန်းသီးဖုံး ထီးတကာနပ်၊ သညင်၊ငါးတင် ရီနွဲ့ယို-

“ နာအီးလွေ့မိုင်ကိုတကာ ”

“ ခွေသွင်းအံ့မငါးထား၊ အီးလွေ့ပိုမှု တဖြာထူး ပွေးသြ ”

“ တကာ - ထွားနာနပ်၊ အလျိုးဟိုးခိုးမွေးစွင်းဒွဲ၊ လွေ့
ဟိုင်း၊ လွေ့ကင်းလွှဲ သောင်းလားဟိုင်း၊ နီဖေးမင်းနာ တပါးသွမ်း
တဆုတ်တဆုတ်ယို ”

“ တကာတဲ့ သရောင်းသရေ၊ လွေ့ကင်းလွှဲသောင်းလား၊
ရဟန်းသီးတဲ့ ကသွံ၊ဗားအတွိုင်၊ ဗွမ်းဖေးဒွဲသွမ်း တပါးတဆုတ်၊
တဆုတ်၊ ပါးနောင်အံ့ဒွဲ ကတိန်းထွေတင် လင်းရီရဟန်းသီး
နွဲ့ယို -

“ သြပွေး - ဟန်းနီတကာတဖြာ ကပ်နီပွေးသီးသွမ်း
အဝံးနဲ့ ပွေးသြ ”

“ အဲဒ်ထဝ်းတကာ၊ လိုဖုံး အဝံးလူးနွဲ့ယို စွမ်းနီနီ ”

ပါ၊တကာနဝ်၊ ယူတေ့နဲင်းယို -

“ တို့နီနဝ်၊ ကျို၊စာ၊ခွမ်၊မာ၊သေးသေးသွၼ်တဲ အံးအိးဟး တဝ်းနဲင်းယို၊ ခွေလွေ့အလင်နဝ်၊ ခရားကဲးဒွမ်ထမဲ့င်၊ ခွေအံ အံးဟေ့၊ ရဟန်၊သီးထျ၊ယို မွေးထင်း ”

ယူနဲင်းနဝ်၊ထွၼ်တဲင် လဝ်းရဟန်၊သီးနဲင်းယို -

“ ခွေသွဉ်း မဉ်အံနီဗွေးသီးထျ၊ မဉ်မာ၊ဖေးငါး နီဗွေးသီး ဝတ်ပတ် ဗွေးဩ ”

“ လ၊ဒျား - တကာ ”

ဗွေးရဟန်၊သီး ဖေးခွင်၊နဲင်းနဝ်၊ သဲင်၊လွဉ်းရဟန်၊သီး၊ သဲင်၊ မာ၊ကေးကေးဖေး ဗွေးရဟန်၊သီးဝတ်ပတ်၊ ကထင်းလ၊ နီလာ တေ့၊ သေနန်းစေ့၊ အပိုမူ၊ မဉ်းရီဇေးအခွင်၊တဲ ငမ်းရဟန်၊သီး အဉ်းစွ၊တဝ်းတဲင် လွေ့၊တခွန်၊ဇေးစွဉ်းသွၼ်၊ ရီတဝ်းရဟန်၊သီးအခွင်၊ ကလွေ့၊တခွန်၊ထာ၊ယိုနဝ်၊ ဝေ့၊အတာ၊ မားမွေးစွဉ်းဒျားထာ၊-တဲ။

ပါ၊ကေန်၊ခြော ကလွေ့၊ဒါးတမူ၊နဝ်၊ တခြာတန်အဝ်း၊ တခြာ တန်ကို စွန်သားငတ်၊ရျာ၊ အဝ်းအံနီးသော့၊ ဝေ့၊သီးဒေါ့၊တိုင်းတဲးခါ၊ လူ၊နဲင်းယို -

“ လို၊ကန္တိ၊လွဉ်ဒါး တခြာကိုယိုနဝ်၊ နီမာ၊သီထွၼ်တဲင် ထူး ပါ၊နဝ်၊ အယားအသွီး အိးတင်းအိးအိးဒျားလူ၊ ” အားမခံခါ၊ လူ၊တခြာတန်နဲင်းနဝ်၊နဝ်၊ လ၊သွၼ်၊နွတ်၊နီ၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ နွတ်၊နီ၊ ဗွေနီ၊ယိုနဝ်၊ စွန်ကဲးတဖြာ၊ ထင်းအံသောင်းမွူးလောင်း ထွားလိုလွဉ်၊

ထီးခန်းပါ၊ ကေန်၊ ခြော နို့လွှဲတခြာတန်ကို၊ စွန်ကဲးနပ်၊ အဝ်း
သောင်းမွူးလောင်း ဖေးလင်းစွန်ဖုံးအချက်၊ ပါ၊ ကေန်၊ ခြော ကထွိုင်း
တို့းလွေ၊ တခြာတန်အထဝရပ်နပ်၊ စွန်သားလေားဟုံ၊ ပါ၊ ဆွမ်းလ၊
ကျ၊ တဉ်းတွော့တွမ်းတဖြီ။

စွန်သားဖုံးနပ်၊ တောပြုံးသို၊ အူမေး၊ ပျောက်၊ စူသောင်းပင်၊
ပါ၊ ကေန်၊ ခြောထီး စွန်သားမားနင်းနပ်၊ ဖုံးတွော့၊ ရီတွော့နင်းယို -

“ ဩဗွေဖုံးဟေး - ယိုကိုနောင်၊ ထော့တဲ့တထီးတဝ်း၊
ထာသားချို့၊ ခီ အသီတဟးဟးတဲ့ ထီးတဝ်း၊ နင်းစွဉ်း နီဗွေသီး
အီးဖို့၊ ထာသား၊ ပျောက်၊ ခွဉ်းစူ။ မအူတင်းမွေးစွဉ်း မေးတန်အီ”

“ နီအီးမားသီနာ၊ ပင်းနာယား၊ ထူးနာသွီး နီအီးတင်း
အီးအီးလူ ”

“ ကတိန်းဟိုန်ငေါင်းနပ်၊ တင် ပါ၊ ကေန်၊ ခြောနပ်၊ ငမ်းမွေး
စွဉ်းထာသီ၊ လွစ်ငါထာသီငါ၊ မဉ်ထွာနင်းမိုင်ထွာ၊ ရဟန်းသီး
ကေ၊ ဇူတရာဖုံးနပ်၊ စဉ်းစာယူးယူးဒွမ်တွော့၊ ဒေါ့စွဉ်းနင်းယို-

“ ဩဗွေဖုံးဟေး - ခွေသွဉ်းနပ်၊ အံးလယ်းကျွံ၊ ဒဲဉ်ဈာ
ဟန်းကင်၊ တန်အီလယ်းကျွံ၊ တွမ်းဝင်ဒဲဉ်ဈာဟန်းကင်၊ အံးလယ်း
ကျွံဝင်ဒဲဉ်ဈာဟန်းကင် လိုနင်းခွေသွဉ်းယိုနပ်၊ ယှုတ်ညးမွေးစွဉ်း
ထာမွေး၊ ရဟန်းဗွေမျတ်သီးနပ်၊ ထွာခွန်ဂျီ၊ အဝ်းအွိုးနပ်၊ အွိုး
နပ်၊ ထင်းမိုင်ရဟန်းဖုံး၊ အဝ်းအံ့ပြုံးထာ၊ သွံဆီပိုင်တပါပဉ်၊ အဝ်း
အွိုးအရပ်သူ၊ မာသီရဟန်းဖုံးနပ်၊ တင် မဉ်းပင်းရဟန်းသီးယား၊

မဉ်းတင်းဟး၊ ရဟန်းသီးသွီးနဝ်၊ ယိန်းအွီးအွီးတော့၊ နီဗ္ဗေသီး
လူတခြာ ယိန်းနစ်သက်အာမွေးစွဉ်း ထာသနယ်ဗ္ဗေသြ ”

“ ပါယိုကဒေါနောင်၊ မွေးတန်ဒျား၊ လိုကေန်၊ ခြောခင်း
ဝွေယားနဝ်၊ မင်္ဂလာကျက်သရေး အဲဉ်ထဝ်း၊ လောင်တင်းတွမ်း
ဝွေယားနဝ်၊ ခရားကဲးထမဲ့၊ အဝ်းခွန်မျိုထွာစင်၊ - အဝ်းမင်္ဂလာ
ထွာသျှင်း၊ လောင်တင်းအိတွမ်း ဝွေသီးယား ဝွေသီးသွီးမ၊ ယိန်း
အွီးသနယ်၊ လွေပါနဝ်၊ ရဟန်းဖုံးအဝ်းမဲ့ကို အွဉ်လွေ၊ နီယို
ဟဲ့င်း ”

ထွဉ်းပါကေန်၊ ခြောနဝ်၊ အွဉ်လွေ၊ ကထင်းတို့လွေ၊ ရဟန်း
သီး ကအဝ်းအရပ်ယိုကျောင်ကိုနဝ်၊ ထီးတဝ်းရဟန်းတပါပါတင်-

“ ရဟန်းဖုံးအဝ်းမဲ့ကို ” ရီခင်းနဝ်၊ ပါကေန်၊ ခြောနဝ်၊ အံ့ဟး
ဖိုနဝ်ကိုခြာ နီလာပဉ်နဝ်မ၊ အဝ်းသေထွေရဟန်းသီး “ ကထိကဝတ် ”
စီကန်တော့၊ ဒေါနယ်စွန်ကဲးခင်းယို -

“ ရဟန်းသီးဖုံး လွေအံ့ဒျား ပငါပရာ၊ ထောင်းဟိန်းယို
ဟဲ့င်း၊ ဟွိုန်ဟိန်းငေါင်းမဲ့၊ အကျွလွဉ်လွဒျား ” ကတိန်းရိုးခင်းနဝ်၊
ထွဉ်ခါ စွန်ကဲးလွေငါ ထောင်းစွဉ်းဟိန်းနဝ်သွဉ်။

ရဟန်းသီးဖုံး ကတိန်းဟွိုန် ဟိန်းငေါင်းနဝ်၊ -

“ အချိန်းအခါးတဲ့ တမွေးတဝ်း ဟိန်းငေါင်းမသင်းတို့ထာ
နဲး၊ တပါပါ၊ အလျိုးဆာထာဟး၊ အမော့ရောဂါးကွေး ” ယူး
စွေးခင်းနဝ်တင် ကျွလွဉ်၊ လွဉ်အံ့လင်၊ အခင်းလမ်း ပငါပရာ၊

အတန်တပါးနပ်၊ ထွားလွေ့စွန်သား၊ ရီစွန်သားနင်းယို -

“ တကာသီးဖုံးဟွေး - ပါ၊မိုင်၊ထောင်းဟိန်းယိုဟွင်း ”

စွန်ကဲ၊ လောင်းချာနင်းယို -

“ ဩဗွေး - ခွေသွင်းထောင်း ဗွေးဩ ”

“ ပျိုးထမိုင်၊ ထောင်းဟးဟိန်းဟောင်း ”

“ ဩဗွေး - နီသွင်းသီး အားမခံတောင်းပြန်းတိုင်းခါ၊ လူတခြာတဖြာအပ်၊ အီးလောင်တင်း လူပေါတခြာနပ်၊ အတား မဉ်ဆွမ်းလွေ့ငါး ရဟန်းတပါး ဗွေးဩ ”

ကတိန်းဟိုန်ငမ်းနပ်တင် ရဟန်းအတန်သွတ်တပါးနပ်ရိုး-

“ ဗွေးသီးဖုံးဟွေး - ဖူးပေးသီးကိစ္စမဉ်းတိုင်းလွဉ် ကရိုးနပ်၊ ကထာဝေတန် တွေးတရန်မာဖေးဟး၊ ခွေသက်ယို ခွေလူးဖေး သီတာ၊ ခွေအီးလွေ့လွဉ်ချာ၊ စွန်သားယို၊ ဖေးကထာဟးမွှိုန်းတင်း နီဗွေးသီးကားကအပ်၊ အန္တရာယ်၊ နီဗွေးသီး အုံတငွိမ္မိုန်းထာ၊ ကျိုးစာအားထွတ်ခြင်းခြင်းလွသွော့ ရဟန်းတရာ၊ နောင်၊ နော ဗွေးသီးဩ ” လောင်းနင်းနပ်။

နပ်ထွေတော့၊ ဒုတိယတပါးနပ်၊ လောင်းနင်းယို -

“ ဩဗွေး - ဝေတန်သီး တားဝွန်းကရိုးနပ်၊ ကထာဒါးဖူးပေး တွေးတရန်ဖေးဟး၊ ခွေသွင်း အီးလွေ့လွဉ်ချာဗွေး၊ နီဗွေးသီး အုံတငွိမ္မိုန်းထာ၊ ကျိုးစာအားထွတ်လွသွော့ ရဟန်းတရာ၊ နပ်၊ နော ဗွေးသီးဩ ” လောင်းနင်းနပ်။

တတိယတပါးတဲ့ “ ခွေသွဉ်း လွေ့လွဉ်းချားဗွေ ”
စတုတ္ထတပါးတဲ့ “ ခွေသွဉ်း လွေ့လွဉ်းချားဗွေ ”
လောင်းနှင်းနပ်၊ တပါးထွေတပါးတွေ့၊ ရဟန်းအပါးသွံဆီ
လို့ထိုးစွဉ်းချားသွ။

ရဟန်းအပါးသွံဆီဖုံးနပ်၊ တမျိုးချင်းတဲ့ တမွေးတမ်း၊ တဖါ
ချင်းတဲ့ တမွေးတမ်း၊ ရဟန္တာဖုံးတဲ့ တမွေးတမ်းခြိုန်း၊ တမွေးတမ်း
စွဉ်းတဲ့ ခံလူးစွဉ်းအသက်၊ ရက်မွေးစွဉ်းအသွ၊ ဖုံး၊ ရဟန်းဖုံးနပ်၊
အကို “ နာ၊ လွေ့လွဉ်းချားဟဲ့င်း ” အီးနှိုင်းလို့ဝင်နှင်းနပ်၊ တပါး
ပါ၊ အဲဉ်ထင်းသွ။

သံကိစ္စသားမဏေးနပ်၊ ကတိန်းဟိုန် ရဟန်းသီးဖုံးငေါင်းနပ်၊
တင် လောင်းနှင်းယို -

“ ဩဗွေဖုံး - နီဗွေသီး အံ့စွဲစွဲလွသွေ့ဩ၊ နီဗွေသီး
အတွက် ခွေသွဉ်းစွဉ်းသက်လူး၊ ခွေသွဉ်း အီးလွေ့လွဉ်းချား ဗွေဩ”

“ ဗွေသျှင်းပေးဟွေ - နီရဟန်းအပါးသွံဆီယို မာသီလို့
ခန်းတဲ့ယင်း နာ၊ တပါးနပ်၊ တဲးတဲ့ နီတအွဉ်းစွ၊ လွေ့၊ နွေင်၊ တင်း”

“ ပွိုးအကျောင်ထမဲ့င်အီဗွေ ”

“ ဗွေသျှင်းနာ၊ နပ်၊ ‘ ဓမ္မသေနာပတိ - တရာ၊ စွဲ၊ ပိုးတန်
ကထာဒါ၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဗွေသျှင်းချား၊ နာ၊ နပ်၊ နီမဉ်းအွဉ်စွ၊
လွေ့၊ မွိုင်ဟ - ‘ဟဲ့၊ လွေ့သွ။ ခွေသျှင်းပေးတဲ့ ဖေးအပ်တောချား
စွန်သား’ ပူးရှူးကား ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ အီးပဲစ်တင်း အီးသဲ့၊ သွမ်၊ နီ

နင်းနပ်၊သနယံ ငေါင်းသွဲ၊သွမ်၊နင်းနပ်၊ တလွမ်တဝင်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊
နီတအွဉ်းစွ၊နောင်၊တဝင်း ”

“ မွေးတဝင်းမွေး - နီမွေးသီးနပ်၊ နီမွေးဘုရာ၊ ကထွဉ်းလွေ၊
ထေရ်၊ ခွေသွဉ်းဥပဇ္ဈာယ်၊ဆရာ၊ (မွေးသာရီပုတ္တရာ၊)ထျ၊တဲနပ်၊၊
ခွေသွဉ်းဥပဇ္ဈာယ်၊ဆရာ၊ ကထွဉ်းဟဲ့၊လွေ၊ပါ ခွေသွဉ်းတဲနပ်၊ ကွပ်
ပျိုးထီးရီး အကျောင်၊တရာ၊ယိုမ၊ အွဉ်းစွ၊လွေ၊ ခွေသွဉ်းယိုသွ။
မွေးသြ၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ နီမွေးသီး အံ့စွ။စွ။ဟေ့၊ယို ခွေသွဉ်းလွေ၊လွဉ်း
ဒျာ၊ မွေးသြ ”

မွေးသျဉ်း ကထွဉ်းလောင်းနင်းနပ်၊တင် ရဟန်း၊သီးဖုံးတဲ
တစင်းဒေါ့၊ဒွါမ်၊ သံကိစ္စသာ၊မဏေ၊ ပိုင်းရိုးသေးရဟန်း၊သီးထွ။ခါ
လောင်းပါနင်းယို -

“ သြမွေး - ခွေသွဉ်းကပဲစ်မားဒါ၊ အပဲစ်ပေးတန်ဖုံး မဉ်း
အောင်တဲ သယ်၊ခံးလွသွော့ မွေးသြ ” လောင်းနင်းနပ်၊ထွ။ခါ
ထွဉ်းလွေ၊ငါမွေးစွဉ်းနပ်၊သွ။။

တျိုးနောင်၊တော့၊ ရဟန်း၊သီးဖုံး ငမ်းမွေးသ၊ဝ၊ လ၊မွေးစွဉ်း
သံးဝွေးဂ၊ မဲ့ထီယျိုင်းယင်းစွော့၊ သ၊တနွော့၊တန၊လွစွဉ်းသွ။၊ မ
ထေရ်၊တန်တပါ၊နပ်၊ ထွန်းလွေ၊စွန်သားနင်းယို -

“ တကာ၊သီးဖုံးဟေး - သျဉ်းပေးယို အသက်စလ၊ နှုတ်၊
နောင်းဒျာ၊၊ အဝ်းပေးငါးနေဒွါန်း၊ အမဉ်းထီး တကာ၊သီး ပျောက်၊
ခွဉ်း၊ အူမေး၊ ဒါသောင်းလာ၊ဖုံးနပ်၊ မဲ့၊အငမ်းသ၊ဝ၊ကျေး၊ ကွပ်နပ်၊မ၊

သျှင်းပေးယို လွှေအွဉ်းပဉ်းပဉ်း တထွောင်းထွောင်းထွူမ၊ သွ၊
သီခွဉ်းဈူ။ အူသီမေးဖုံးနပ်၊ နော ” ထွန်းလွေ့စွန်သားနဲင်းနောင်၊
စွန်သားဖုံးတဲ့ (ဗွေးမထေရ်၊ ကထွန်းအတိုင်း) ဟဲ့လွေ့သျှင်းပေး၊
အွဉ်းပဉ်းပဉ်းဒျား တထွောင်းကိုထွူမ၊ သွ၊ခွဉ်းဈူ။ အူမေး-စတင်
ကလိုမေးဖုံးနပ်၊ မေးစွဉ်းနပ်၊သွ။

ထာ၊မေးကားကအပ်၊ ကထင်းထွူလိုတင် စွန်ကဲနပ်၊ ဗွဲန၊
ဆင် လွေ့ထေ့ သျှင်းပေးထျ၊ သျှင်းပေးနပ်၊တဲး အပ်းအုံလင်၊
အုံဒျားတရာ၊ အပ်းဝင်းစာ၊ဒျား ဈာန်နပ်၊သွ။

စွန်ကဲနပ်၊ နေးအားဒိုင် အန၊ဆင် ဖဲလင်၊ သျှင်းပေးဌဉ်းထျ၊
န၊လင်၊ဟး သျှင်းပေးပြေင်၊ န၊နပ်၊ပတုပ်၊ အသိုရုပ်၊ တကောင်း
ထို၊စွဉ်း၊ န၊သိုခွေင်းတောစွဉ်းလို့ဝင်၊ စွန်ကဲနပ်၊ရို၊ “ ခွေဗက်၊
သစ်ထို၊လဲဉ်းဟယို ” သ၊ကိုယူနဲင်းနပ်၊တင် ဗျင်းစွဉ်းယင်းအန၊
မေးဟပ်ယင်းအန၊သို၊ နေးအားဗက်၊လင်၊ယင်း တလဲင်း၊ န၊နပ်၊
နဲင်းတောစွဉ်းထန်၊လာ၊ ပနဲဉ်းဖဲ၊ အပ်းတုပ်၊ချာသင်၊တောဒျား
အထိုးထျ၊ ကထွိုင်းထိုးသျှင်းပေး တံ၊ရို၊နဲင်းနပ်၊မ၊ စွန်ကဲသ၊ကို
ယူလ၊နဲင်းယို -

“ ပွိုင်းလဲင်း ခွေန၊ယိုနပ်၊ ဗက်ခန်းလုံးထွန်းတဲ့နပ်၊ ဗက်၊
သောင်းကဲဉ်ဆွေ့၊ဆွေ့တဲ့နပ်၊ နဲင်းစွဉ်းကဗက်၊ဗိုထောင်၊ သောင်း
တပစ်၊နောင်၊ဒျား၊ တွိုးယို ဗက်၊ပထမတလဲင်း န၊တုပ်၊ အသိုရုပ်၊
ထို၊စွဉ်း၊ တွိုးဒုတိယအလဲင်းနပ်၊ နဲင်းတောစွဉ်းထန်၊လာ၊ အပ်းတုပ်၊

ချာစွဉ်း အထိုးထျ၊ နယိုနောင်၊ အသုတအေဉ်ထင်းမဉ်းတဲ့ သေ
သျှင်းပေး၊ ဂ္ဍုဏ်းကော၊ ဂ္ဍုဏ်းကော၊ တွိုးခွေတန်နပ်၊ ပွေး သုအောင်သွေတဲ့
သေတင်းသျှင်းပေး၊ ဂ္ဍုဏ်းကော၊ တန်ပွေး ” ယူဇွေးသုဝ၊ အနု
နပ်၊ ထျ၊ လင်းဟံးလောင်းထွေခါ သျှင်းပေးငါအံ့အွပ်၊ ခေါက်၊ ဝဲင်း
ရိုးသေး၊ ရီသျှင်းပေးနဲင်းယို -

“ ဩဗွေး - နီသွဉ်းသီးနပ်၊ ကွပ်မဉ်လ၊ တဒြို၊ ဥစွာတင်
လွဉ်ခိုးဗား တဒြာကိုယို၊ လို၊ ခိုအရေင်တန်ခန်းတဲ့ယင်း ပေါးထီး
ညာ၊ နီသွဉ်းသီးနပ်၊ ပါ၊ ငမ်းလွဉ်းလွဉ်း၊ ပေါးနီဖြာ၊ သွံဖြာ၊ ထင်းလွမ်း၊
နပ်၊ ငမ်းလွဉ်းလန်၊ ထာ၊ တွေ့၊ ဒေါ၊ ငါထာ၊ တဲ့ တထန်းတင်းဒွမ်း၊
တွိုးနီဗွေးနပ်၊ (ပေးတဲ့ကပေး၊ တပါ၊ တဲ့ တပါ၊ ပေးချာ၊ မဲ့ငါငါတဲ့
တကြာ၊ စံ၊ တင်း) သုဝ၊ ငမ်းတင်း တစိ၊ စိ၊ ဗွန်စွဉ်းခံ၊ ဝင်၊ ကသာစ
ထွေ၊ နဲင်းစွဉ်း () ကောင်းကစတိုင်နောင်၊ ပွေး၊ သပ္ပိယံးမွေး
လောင်းလွိုး၊ ပွိုးထမဲ့၊ နပ်၊ ဗွေး ”

“ တကားစွန်ကဲးပွေး - ရဟန္တာသီး နမ်းခန္ဓာယိုနောင်၊
သု၊ ကိုမတ်ချာ၊ ဗွန်စွဉ်းတဒြို၊ ထွေ၊ ကအင်းဒင်းကတူ၊ တကားသီး
ထူးခန်းခန္ဓာ၊ တဒြို၊ ထွေ၊ ယိုတဲ့ယင်း၊ မာ၊ ကိုင်ထိုးခန်း ခန္ဓာတဒြို၊
ထွေ၊ ယိုတဲ့ယင်း တငမ်းတင်းနပ်၊ သွေ ”

စွန်ကဲးနပ်၊ ကထင်းဟိုန်ဗား သျှင်းပေး၊ ငေါင်းတရာယားနပ်၊
ထွားချာစွဉ်းချာ၊ အလို၊ ဖုံးတွေ့၊ ရီစွေ၊ စွဉ်းနဲင်းယို -

“ သီ - အီးမာ၊ နဲင်းမဲ့၊ ”

“ ဆရာ၊ - ဆရာဟာ အိမ္မာ၊ နှင်းမိုင်အိ ”

“ ခွေထီးမာ၊ ကေးညှိုးခရာ၊ နှင်းယိုတင် ခွေမည်သင်တမ်း
ဒွါလမ်း၊ ခွေအိမိုင်ချားသျှင်း / အိမ္မာ၊ ချားစင်၊ သျှင်းပေးထူးယို ”

“ နီသွဉ်းသီးတဲ့ အိမ္မာ၊ နှင်းနှင်း ”

“ မွေးသွေ - တပဲ့၊ ဖုံး ”

စွန်သားအဖြာ၊ ငတ်၊ ရှာ၊ လို၊ စွဉ်း ကွပ်ငဲ့သျှင်း သျှင်းပေးထူး၊
နှင်တင် သျှင်းပေးနှင်၊ ထူးတွမ်းငွေသီး နှင်သန်လျက်နှင်၊ တွေ့၊
ကြော၊ ဖေးအကတူး၊ ထူးတွမ်းနှင်၊ ထွဉ်းသွဉ်း၊ လို၊ ခွမ်၊ လာ၊ ဖုတ်၊
ထွဉ်းစုမ်းတွမ်း၊ ဟံးတချားချား၊ မာ၊ သင်္ကန်း၊ အွဉ်းပိုင်ထွေ၊ ခါ ဖေးပါ
သီးလ အပါ၊ တဆီ၊ နှင်ထွေ၊ တွေ့၊ ဟဲ့သင်၊ ငွေသီး အပါ၊ ငတ်၊
ရှာ၊ တဖူးလောင်းနှင်၊ ဗွေသျှင်းသံကိစ္စ ယူးနှင်းယို -

“ ခွေမည်တသင်၊ ထေ့တောင်း ရဟန်း၊ ဖုံးနှင်၊ ငွေ၊ ဗွေသီး
အားထွတ်ရဟန်းတရာ၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းတရာ) အလွှားတထွာတောင်း၊
စွန်သား ကဆွမ်းလွေ့စခွေနှင်၊ မဲ့ထိယွဉ်းတင်း တပါ၊ ပါ၊ အညီထင်း၊
‘သျှင်းပေးနှင်၊ မာ၊ သီလဲဉ်းဟောင်း / မာ၊ သီတင်းဒွါန်းဟောင်း’
ယူးမွှိုင်းချားနှင်မ၊ အလွှားအသ၊ တတို့တင်းကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ကွပ်နှင်မ၊
ငွေ၊ ဗွေသီး သ၊ ဖေးကခွေ၊ သင်၊ ကန်းတော့၊ ရိုးရိုးက ငွေ၊ ဗွေသီး
နှင်မ၊ ” ယူးလ၊ နှင်းနှင်သွေ။

သံကိစ္စသားမဏေးနှင်၊ အွဉ်သင်၊ ရဟန်း၊ (လောင်း)အပါ၊
ငတ်၊ ရှာ၊ ကထွဉ်းတို့နှင်ကို ရဟန်းသီးကထင်းထီး သျှင်းပေးနှင်၊
တွေ့၊ သ၊ ရောင်းသ၊ ရေ၊ လော၊ လွေ့၊ ရီနှင်းယို -

“ သပ္ပုရိသ သံကိစ္စ - သူတော့ကောင်းပေးသံကိစ္စ၊
လဒ္ဒံ တေ ဇီဝိတံ - နာမ္မနံဒျား၊ နာသီတင်းနော့”

“အာမ ဘန္တေ - မွေးဗွေ့ဩ ၊

ငွေသီးဖုံးယိုနပ်၊ အကျုံးမာသီခွေသွင်း၊ မာသီလတင်းတင်
သေခွေသွင်းတံ၊ နိုး ကေးညိုးထိုးလို့ခွေသွင်း၊ နားဟာ ခွေသွင်းတရာ၊
တော့၊ ဗိုင်လို့စဉ်းသျှင်း၊ ယိုနပ်၊ ခွေသွင်း လွဉ်ကန်းတော့၊ နီဗွေ့
သီးဩ၊ နီဗွေ့သီး အဉ်းသ၊ ခွေခွေ၊ ကျိုးစာလွေသွေတရာ၊ ခွေသွင်း
အီးလွေက ဆရာထူး၊ ဗွေ့ဩ ”

လင်းခင်းနပ်၊ ထွေခါ ဟဲ့၊ ပါရဟန်း၊ (လောင်း) ငတ်ချာ၊ ဖျော်
လွေ၊ သာရိပုတ္တရာထူး -

“ တပဲ့၊ ပေး - သံကိစ္စ၊ နာလ၊ ပါစဉ်း၊ နာတပဲ့၊ ဖုံးနဲ့ ”

“မွေး - ဗွေ့ဩ” လင်းခင်းနပ်၊ ထွေခါ ခြိုင်းနယ်ပါ အခရာ
စွမ်း။

“ တပဲ့၊ သံကိစ္စ - လွေဟဲ့င်း လွေ၊ ဝိုင်းခွိုင်းက ဗွေ့ဘုရာ၊
ဟဲ့င်း ”

“ မွေးသွေ့ဗွေ့ဩ ”

“ လောင်းချာခင်းနပ်၊ ထွေခါ ဟဲ့၊ ပါတွမ်း အတပဲ့၊ ရဟန်း၊
(လောင်း) ငတ်ချာ၊ လွေထေ့ဗွေ့ဘုရာ၊ ဗွေ့ဘုရာတဲ့ရီဆွမ်း-

“ တပဲ့၊ ပေး - သံကိစ္စ၊ နာလ၊ ပါစဉ်း၊ နာတပဲ့၊ ဖုံးနဲ့ ”

“ မွေးဗွေ့ဩ ” လင်းခင်းနပ်၊ ထွေခါ ခြိုင်းနယ်ပါ အခရာ
စွမ်း။

နိဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“ ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခဝေ -

ဘိက္ခဝေ - ရဟန်း၊ နိဗ္ဗေဒ - ဧဝံ - ကလောင်းနတ်အတိုင်း၊

သစ္စကိရ - မွေးနေဟောင်း ”

“ အာမာန္တေ- မွေးချားပွားသြ ”

“ ရဟန်းသီးဗ္ဗိဟေ - သီလဝိသုဒ္ဓိအားထား၊ သီးလကဲ့သို့။ အံတွမ်း
သီးလကဲ့သို့ကဲ့သို့ သက်မွန်ကိ အနောင်းတရားခန်းတွဲ ၊ တထွေတမ်း
အံတွမ်းသီးလ နှင်းယိုခါ တနီပေးငါနတ်သွ။ ”

နိဗ္ဗေဒဘုရား မိန်းနှင်းနတ်ထွေခါ ဟော်ငါလွေတရားနှင်းယို-

၁၁၀။ ယောဝ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ဒုဿီလော အသမာဟိတော။

ဧကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ သီလဝန္တဿ ဈာယိနော။

၁၁၀။ တရားဂါးထားအနက် -

ယောဝ - ပါမဲ့တရားတမ်း၊ ဒုဿီလော - သီးလအံတွမ်း၊
အသမာဟိတော - သမားမိအံတွမ်း၊ ဇီဝေ - အသက်ထိုခွား၊
ဝဿသတံ - အနောင်းတရား၊ သီလဝန္တဿ - လိုသီးလကအား
ဒါး၊ ဈာယိနော - အောင်းအံကျိုးစား သမထဝိပဿ ပုဂ္ဂိုလ်များ
အတား၊ ဇီဝိတံ - အသက်အံတွား၊ ဧကောဟံ - တနီချားတွဲ၊
တတောသေယျော - မျတ်လဲဦးက လိုသီးသက်ခွား နှင်းတရား
နတ်သွ။

၁၁၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါ၊မဲ့၊ရိုးတင်း သီးလအေဉ်ထင်း သမားမိအေဉ်ထင်း အသက်
ထိုဆွာ၊ နေင်းတချာ၊ လို၊သီးလကအောင်းဒါ၊ အင်းအုံကျို၊စာ၊
သမထဝိပသ် ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်အတာ၊ အသက်အုံဟး တနီ၊ဇျားတဲ့
မျတ်လဲဉ်းက လို၊ညးသက်ဆွာ၊ နေင်းတချာ၊နဝ်းသွ။

၁၁၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

လို၊သီးလ သမားမိအေဉ်ထင်း အုံဟးသက်တချာ၊တဲ့ယောင်း
တထွ၊တင်း လို၊သီးလသားကအုံ သမထဝိပဿနာ၊ သက်တနီ၊
တားနဝ်းသွ။

နားဟးတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ ရဟန်၊ (ကထာဖိုစွန်သား)
အပါ၊ငတ်၊ချာ၊ဖုံးနဝ်းတွမ်း လ၊ပါစွဉ်း ပဋိသမ္ဘိဒါလစ်၊ပါ၊ ထွာလို၊
စွဉ်းဇျား ရဟန္တာ၊ဖုံးနဝ်းသွ။ ကတိုးလွဉ်ဒါ၊ လို၊လင်အတာ၊တဲ့
ထွာစွဉ်းဇျား အကျို၊အင်းငါး တရာ၊ဒေးသနားနဝ်းသွ။

အဓိမုတ္တသာမဏေ၊ သျှင်းပေးသစ္စာသား

အိုးခ၊တလဲင်း ဗွေသံကိစ္စထွာစင်၊ ကထင်းလ၊ ဝါးတော၊
တဆီနဝ်း လက်ခံးအွဉ်ဗိုင်းခန်း အဖူးမူးပိုသျှင်း အမည်၊ဟဲ့ -

“ အဓိမုတ္တသားမဏော ”။ သျှင်းပေးနပ်၊ သက်နီဆီ ကထင်းဗွေတင်
ဗွေသံကိစ္စရိုး -

“ ခွေအီးအွဉ်းပိုင်နာ၊ဗွေစင်၊ သင်၊ဟုင်း၊ သင်၊ရီစင်းစင်း
နာ၊သက် ဖူးဝေးထျှာသူ၊ ” ထွဉ်းသင်၊နင်းနပ်။

အဓိမုတ္တသားမဏော ကထိုင်းသင်၊နပ်၊ တဖူးလောင်း လွေ့ခွဲ
စွဉ်းစွန်သားငတ်၊ရျာ၊ စွန်သားဆွမ်း၊ အီးမာ၊သီ၊ ကျုံးတင်းလူ၊
သျှင်းပေးဟော်၊ဖေးတရာ၊ ကေးညှိုးနပ်သက်ငါးတင် အွဉ်းစွေချာ
လောင်းပါနင်းယို -

“ နီသွဉ်းသီးအင်းယို ဗွေသျှင်းဒေါ၊နယ်မ္မိန်း ပါ၊မဲ့၊မဲ့၊
နော ” လောင်းပါနင်းနပ်။

မတော်မကာ စထန်းတခြာနပ်၊လွမ်း၊ ခွဲဆွမ်းအမွိုးအဖါလွဉ်၊
“ စွန်သားအင်းတခြာကိုယို ” မဉ်းဒေါ၊နယ်နင်းနပ်၊တဲ့ ကအားမခံး
ခါ၊ဒါ၊ ငေါင်းသစွာသံးအီးကဲ့င်၊ ငမ်းသစွာကဲ့င်တွေ့၊ ဒေါ၊နယ်
တင်း အမွိုးအဖါ -

“ သစ်ကန္တ၊ငါလွေ့ တခြာကိုတဲ့ စွန်သားဆွမ်းစွဉ်း အမွိုးဖါ၊
အမွိုးဖါဂွိုးဒေါ၊နင်းယို -

“ နီပိုဗွေသျှင်း အဓိမုတ္တနပ်၊ တွမ်းစွန်သားဖုံးယို အလွီး
တစွါ၊ချင်း၊ စွန်သားအင်းတခြာကိုယိုနပ်၊ မွိုးဒျားသွ။ ဖါဒျားသွ။တဲ့
ခံးဒေါ၊နယ်တင်း နီနပ်၊ဟွေ ” ဒေါ၊ဂွိုးဒေါ၊ဂွိုးနင်းနပ်။

စွန့်သားဖုံးကတိန်းဟိုန် အမျိုးပါငေါင်းနဝ်တင် ယိန်းကေးညှိုး
စွဉ်းချား ပွေးသျှင်းပေး၊ အွဉ်းစွချာယင်း အမျိုးအပါ၊ လွေးထေ
ပွေးသျှင်း၊ ကွီပိုင်သျှင်း၊ ကြေးကတူးပိုင်သျှင်း၊ ဟဲ့သင်၊ ပွေးစင်၊
သံကိစ္စထူး၊ လွေးထေဘုရား၊ ဘုရားဟော်၊ ဖေး တရားနင်းအရီးစွိုး
နဝ်အတိုင်း၊ ထွာလိုရဟန္တာနဝ်သွ။

ဟော်ထွားသွဉ်းဗား သံကိစ္စသားမထေး ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နင်းယို -

- ၁။ “ပစ္ဆိမဘဝိက” ပုဂ္ဂိုလ်၊ လိုအီးထွာရဟန္တာ၊ ဘဝအဆိုင်၊
သွတ်ယို မာ၊နင်းမိုင်၊မိုင်၊ခန်းတွဲယဝ်၊ မဉ်မာ၊သီနင်းမိုင်၊
မာ၊သီတွဲယဝ် အတသီနွောင်တဝ် -
- ၂။ ဆရာဟပ် ဆရာမျတ်သီးကရို၊နဝ်၊ ထွားဖေးပါဗား တပဲ့၊
သီးအနားဂတ် ဆိုင်ချာတာယင် -
- ၃။ သျှင်းပေးရဟန္တာတွဲယဝ် ရိုးသေးဝိုင်းဗား ပုထုဇဉ်းရဟန်၊
(ရဟန္တာဝါးပေးနဝ်၊ ရိုးသေးဝိုင်းဗား ပုထုဇဉ်းရဟန်၊ဝါးတန်)-
- ၄။ စွန့်သားခန်းတွဲယဝ် မဉ်းနားဗားတရား၊ သဒ္ဓါးတရား မဉ်း
အဝ်းနဝ်၊ ထွာနွောင်ချား ရဟန္တာ -

၅။ အံ့မြိုက်ထား၊ အနှောင်းတချာ၊ နှစ်၊ ထွေတင်းအံ့မျှတ်ထားတနီ၊
အကျောင်း - စတင်နှိုင်းနှစ်၊ သေထွေ၊ လူအိသတိ၊ အာတန်
သွ။

တောင်၊ ခါ -

သံကိစ္စသားမထေး၊ ကအွဉ်းပိုင်ဖေးသျှင်း၊ စွန်သားငတ်ချာ၊
နှစ်၊ အအီးထွာလို့၊ စင်၊ ချားရင်၊ ရင်၊ တင် ဟဲ့၊ ရီးစွဉ်း “ ရဟန်း-
ရဟန်း ” နှိုင်းနှစ် - တဲ့။

၁၁၀။ **တရာ၊ ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊**

၁။ လို့မြိုက်ထားမာ၊ သက်တချာ၊ လာ၊ လာ၊ မျှတ်တင်းမွေး။
၂။ လို့မျှတ်မာ၊ ဒါ၊ တနီ၊ တား၊ မျှတ်ငါး လို့နှစ်၊ ကွေး။

၁၁၀။ **တရာ၊ ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ ကဗျာ**

လို့မြိုက်ကမာ - နှောင်းတချာ၊ အံ့ဟး
အံ့ဟးတဲ့ယင်း - မျှတ်တင်းလာ၊ လာ၊
ကျို၊ စာ၊ ဟပ်မျှတ် - ဝိပဿနာ၊
တနီ၊ တား - မျှတ်ငါး လို့နှစ်၊ အာ ။

သံကိစ္စသားမထေးဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွ။

လိုဘဝ-ကောင်တန်

- ၁။ လိုဘဝယိုနပ်၊ ဗွန်ပီနဲ့ ကောင်တန်
- ၂။ လိုဘဝကိုနပ်၊ ကုသိုလ်းတဲ့အပ်၊ အကုသိုလ်းတဲ့
အပ်၊
- ၃။ ကောင်တန်ကိုနပ်၊ ပတ္တများတဲ့အပ်၊ လုံးခြက်တဲ့
အပ်၊
- ၄။ နာ၊တို့၊သွ။ကောင်တန်လောင်းယို ယူးဟပ်ဟပ်ဟဲ့င်း
- ၅။ နာ၊အီးထုမ်းရှု၊ ထုမ်းထူး ပတ္တများနဲ့
- ၆။ နာ၊အီးတွမ် အီးရွမ်ချာ၊ လုံးခြက်နဲ့
- ၇။ နာ၊မဉ်းရှုထူး ပတ္တများနပ်၊ နာ၊အီးထွာ
“လို၊ခြေ”တဖြာ၊
- ၈။ နာ၊မဉ်းတွမ်ရွမ်ချာ၊ လုံးခြက်နပ်၊ နာ၊အီးထွာ
“လို၊တဖြွက်ယဲ့က်”
- ၉။ ကုသိုလ်းနပ်၊ ပတ္တများချာ၊ အကုသိုလ်းနပ်၊
လုံးခြက်
- ၁၀။ ထွားယဲ့က်စဲင်းစဲင်း ယူး၊ တွမ်ထူးဒါးဒါးသွာ
- ၁၁။ အကုသိုလ်း လုံးခြက်တူးနပ်၊ ရွမ်ပူးမားမားမွော့နော။

၁၀။ ကောဏ္ဍည မထေရ်းဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အဝိသုဒ္ဓိသတင်းသို့၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေတဝန်ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ကောဏ္ဍညမထေရ်းယိုတွေး
ဟော်ဟား “ ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ ” စတင် တရားယိုသွ။

ဗွေကောဏ္ဍညမထေရ်းနတ်၊ သွဉ်ထူးကမ္မဋ္ဌာန်၊ ဗွေဘုရား
ထူးထွေတင် လွေအားထွတ်တရား အိုးတခြာ၊ ထွာရဟန္တာတွေ့
‘သင်၊လောင်းဒေါ၊ကဘုရားမ၊’ ချသေ့ထွေခါ သင်၊ချာအတွင်း ရှိုး
ပင်းပန်ငါး အံသားကတဆင်း အံဒင်းလုံးစံးပျားလောင်း ဝင်၊စာ၊
ဆောင်းပါစုန်း-တဲ့။

အဟာနတ်၊ စွန်သားတခွန်ထာ၊ ဒုံတဒုံကိုထွေတင် စွန်သား
ငတ်၊ချာဖုံးနတ်၊ အားပငါပရာ၊ ကန္ဓောင်ရား မာ၊နေးအပုံးထွေ
တွေ့၊ ထေးကတူ ထူးအီလွင်း ပငါပရာ၊ ကထွိုင်းလည်းညာတင်
“ အဝိအိုးအညာသူ၊ နှစ်လွဉ်ဟ ရှိုးငါး အံပဆားတဆင်းငါ ”
ရိုးနိုင်းနောင်တွေ့၊ ထန်းတဖူးသောင်၊ လွေမော့ခန်း လုံးစံးပျား၊
ထာ၊ခွေ၊ ထီးစင်းတဝ်းနတ်၊မ၊ ထီးမထေရ်းနတ်၊ ထင်းချား သောင်းမွှေး
တန်တနို့၊ အပုံးနတ်၊ အွဉ်းဒင်းမထေရ်းမုနီ (ကတူး)လောင်း၊ ခ၊
တဖြာတဲ့ အွဉ်းဒင်းဖျင်၊ စွန်သားငတ်၊ချာ၊ တခြိုးပုံးဖုံးနတ်၊ အဝိ
ပြုံးပြင်း ခူခါစွဉ်းချား မထေရ်းထူး၊ အဗွေနမ်းဖုံးတဲ့ ဗေင်းပြား
ဗေင်းပြုံးစွဉ်းချား ဗော့နတ်ကိုဖုံးသွ။

အားရွှာဏ်းထန်းထားလေ မဲ့သေ ကထွိုင်းထူးတခြို့ပုံးတွေ့၊
ထီးရွှေ့မထေရ်နဝ် ထင်း“ဘီလူ” နဝ်မ၊ ကျဲလွင်းလွပငါပရာ-

“ တကားသီးဖုံး - တွမ်းငမ်းမွိုန်းခွေဟဲ့င်း၊ ခွေယိုနဝ်၊
ရဟန်၊ဒျား”

တို့၊နဝ်မ၊ စွန်သားဖုံး အွဉ်းချလင်၊ အတခြို့ပုံး လွဉ်ပြုံး
မထေရ်းထူးထွါခါ လောင်းတောင်ပြန်းပါနိုင်းယို -

“ ဩဗွေ - သယ်ခံးသွေဗွေ၊ နီဗွေနောင်၊ နီသွဉ်းသီး
ထင်းဒျား ‘ သောင်းတနို့ ’ ဗွေဩ ”

လောင်းတောင်ပြန်းနိုင်းနဝ်ထွါခါ ကထွာစွန်ကဲးနဝ်ရိုး-

“ ခွေသွဉ်းနဝ်တဲး အီးပိုင်ဒျားရဟန်၊ နီဗွေထူး ဗွေဩ”

“ နီသွဉ်းသီးယင်ကယ်၊ အီးပိုင်ဗွေဩ ”

ကားကအဝ်းဆန္တ ဗွန်လွလို့ဝင်တင် ကြွေကတူး၊ စုမ်း
ခွမ်းလာ၊ (မာဗွန်နိုင်း သံကိစ္စသားမဏေးနဝ်အတိုင်း) အွဉ်းပိုင်
ဖေးလို့စွဉ်း စွန်သားကားကအဝ်း၊ ကအွဉ်းပိုင်ဖေးသား ဝွေဗွေ
နဝ် အမဉ်းတွင်းတောစွဉ်း “ ခါဏုက ကောဏ္ဍည”(သောင်းတနို့
ကောဏ္ဍည) နိုင်းနဝ်သွ။

ဝွေဗွေနဝ်၊ ဟဲ့တွမ်းရဟန်ငတ်ချာ၊ သင်ထေ နီဗွေဘုရာ၊
ထူး နီဗွေဘုရာရီဆွမ်း -

“တပဲ့ကောဏ္ဍည - နာလသင်စွဉ်း တပဲ့ခင်းထူးဖုံးနဲ့ယို”

“ မွေ မွေဩ ”

လောင်းနှင်းနပ်၊ထွူခါ ခြိုင်းနယ်ပါ အခရားစွမ်း၊ နီဗွေး
ဘုရားရိုး -

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ကောဏ္ဍညကလင်းနယ်အတွိုင်နပ်၊
မွေးမဲဉ်းနေဟောင်း ”

“ မွေးမဲဉ်းဒျား ဗွေးဩ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းအလင် တံ၊ခို၊ကအီးတန်
နှင်းဂွေဗွေးယို နီသွဉ်းသီး ထီးဖိုဖိုတင်းနပ်၊မ၊ နီသွဉ်းသီး ပိုင်ရဟန်း၊
ဂွေဗွေးထျးသွ။ ဗွေးဩ ”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ထာ၊သေပညား တအဲဉ်ထောင်း
လာ၊လာနပ်၊ အံဗားခန်း အသက်တရားတဲယင်း (တမျှတ်တင်း)၊
နေးတွမ်းထာ၊သေပညားနှင်းသီ အံဗားတနီ၊ငါတဲ ယံမျှတ်လဲဉ်းက
နပ်၊သွ။ ”

နီဗွေးဘုရား မိန်းနှင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ငါတရားနှင်းယို-

၁၁၁။ ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ဒုပ္ပညော အသမာဟိတော။

ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပညာဝန္တဿ ဈာယိနော။

၁၁၁။ **တရားဂါးထားအနက် -**

ယောစ - ပါ၊မိုင်၊တရိုးတင်း၊ ဒုပ္ပညော - ထာ၊သေပညား၊
အဲဉ်ထင်း၊ အသမာဟိတော - သမားမိအဲဉ်ထင်း၊ ဇီဝေ- အသက်
ထိုဆွား၊ ဝဿသတံ - အနှင်းတရား၊ ပညာဝန္တဿ - လို၊
ထာ၊သေပညားကအင်းဒါး၊ ဈာယိနော - အံအင်းကျိုးစာ၊ သမထ

ဝိပဿ်ပုဂ္ဂိုလ်းမျှတ်အတား၊ ဇီဝိတံ - အသက်အံ့ဟား၊ ကောဟံ - တနီ၊ ချားတဲ့၊ တတောသေယျော - မျတ်လဲဉ်းက လို၊ ပညားအဲဉ် ထင်းလာ၊ လာ၊ ကအံ့ဟား နေင်းတချာ၊ နဝ်၊ သွ။ ။

၁၁၁။ **တရာ၊ ဂါးထား၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

ပါ၊ မဲ့င်၊ တရိုးတောင်း ထာ၊ သေပညားအဲဉ်ထောင်း၊ သမားမိ အဲဉ်ထင်း၊ အသက်ထိုဆွာ၊ အနေင်းတချာ၊ လို၊ ထာ၊ သေပညား ကအင်းဒါး အံ့အင်းကျိ၊ စာ၊ သမထဝိပဿ်ပုဂ္ဂိုလ်းမျှတ်အတား အသက်အံ့ဟား တနီ၊ ချားတဲ့ မျတ်လဲဉ်းက လို၊ ပညားအဲဉ်ထောင်း လာ၊ လာ၊ ကအံ့ဟားနေင်းတချာ၊ နဝ်၊ သွ။ ။

၁၁၁။ **တရာ၊ ဂါးထား၊ အဝိပ္ပါယ်အချွတ် -**

လို၊ ပညား သမားမိအဲဉ်ထင်းနဝ်၊ အံ့ဟားသက်တချာ၊ တဲယင်း တထွ၊ တင်း လို၊ ပညားအင်း ကအံ့သမထဝိပဿနား သက်တနီ၊ တားနဝ်၊ သွ။ ။

နာ၊ ဟားတရာ၊ ယိုအကျိ၊

တရာ၊ ယို ကထင်းသွတ်၊ နဝ်၊ ရဟန်၊ ငတ်၊ ရှာ၊ ဖုံးနောင်၊ တဲ လ၊ ပါစွဉ်း ပဋိသန္တိဒါလစ်၊ ပါ၊ ထွာလိုစွဉ်းချား ရဟန္တားဖုံးနောင်၊ သွ။ ။ ကတိုးလွဉ်ဒါး လို၊ လင်ဖုံးအတားတဲ ထွာစွဉ်းချား အကျိ၊ အင်းငါး တရာ၊ ဒေးသနားနဝ်၊ သွ။ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ ကောဏ္ဍညမထေရ်း ” ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊အိသတိ၊နဲ့င်းယို -**

- ၁။ မဉ်းအားထွတ်မွေးတရာ၊နဝ်၊ ထွာနွောင်၊ဒျာ၊ ရဟန္တာ၊-
၂။ စွန်သားခန်းတဲ့ယဝ်း မဉ်းနားဗားတရာ၊နဝ်၊ သဒ္ဓါ၊တရာ၊မဉ်း
အဝ်းနဝ်၊ ထွာနွောင်၊ဒျာ၊ ရဟန္တာ၊ -
၃။ အုံသူ၊အုံနွေးထာ၊ အနောင်းတရား၊နဝ်၊ ထွာတဝ်း အုံတွမ်း
ထာ၊သေတရာ၊တနီ၊ - အကျောင်း စတင်နိုင်းနဝ်၊ သေထွာ၊
လ၊အိသတိ၊အာတန်သွ။

၁၁၁။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ အုံသူ၊နွေးထာ၊ သက်တရား၊ လာ၊လာ၊ မျတ်တဝ်းမွေး။
၂။ တရာ၊သေနား၊ တနီ၊တား၊ မျတ်ငါး လွှဲနဝ်၊ကွေး။

၁၁၁။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- သူ၊သေတဝ်းထာ၊ - နောင်းတရား၊အုံဗား
အုံဗားတဲ့ယဝ်း - မျတ်တဝ်းလာ၊လာ၊
ဝိပဿ်ကျိ၊စာ၊ - တရာ၊သေနား
တနီ၊တား - မျတ်ငါး လွှဲနဝ်၊အာ ။

ကောဏ္ဍညမထေရ်းဝတ္ထု ထွ၊ယိုသွ။

လိုဘဝ တွမ်း ထားအံ့

- ၁။ လိုနရ် အံ့ဒဲဉ်၊ ဖိုးနရ် အံ့ဗေဗူ၊ ထွီးနရ် အံ့အေး ။
- ၂။ လိုယင်ဟန်းနရ်- “အံ့တွဲအံ့၊ လူ့တွဲလူ့”
 ဝွေ့နရ် - ဗွန်ပီနဲင်း “လိုအံ့ဒဲဉ်” နရ်သွ။ ။
- ၃။ လိုယင်ဟန်းနရ်- “အဝ်းအံ့လျှမ်း၊ လူ့တဝ်း”
 ဝွေ့နရ်- ဗွန်ပီနဲင်း “ဖိုးအံ့ဗေဗူ” နရ်သွ။ ။
- ၄။ လိုယင်ဟန်းနရ်- “စွယ်ဒဝ်၊ စွယ်ဘီယာ၊ စွယ်၊
 ယာမ၊ စွယ်ယာဗွာ၊ စွယ်ယာဖြင်း”
 ဝွေ့နရ် - ဗွန်ပီနဲင်း “ထွီးအံ့အေး” နရ်သွ။ ။
- ၅။ ကွပ်ပွိုးထမဲ့နဲးတင် - “အေး” နရ်၊
 လိုပသို၊စွမ်းဖြာ၊ ။
- ၆။ “ယာ-ဒေါဝ်” နရ်၊ လိုဟင်သီး ပသို၊စွမ်းဖြာ၊ ။
- ၇။ “အေး” နရ်၊ လိုပသို၊တွဲ၊ “ ထွီးမက် ” ။
- ၈။ “ယာ-ဒေါဝ်” နရ်၊ လိုဟင်သီး ပသို၊တွဲ
 “လို၊မြိုက်မက်” ။
- ၉။ အမျို၊တမက်တဝ်းနရ်၊ သံးလွေ့မက်တင်
 “ ဗွန်ခန်းဒျား - ထွီးမက်အေး ” နရ်သွ။ ။

၁၁။ သပ္ပဒါသ မထေရ်ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသတင်းသွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝှန်းကိုအတွင်း ပြိုင်းပျံ့တွင်း “ဗ္ဗေဒသပ္ပဒါသမထေရ်” တွေ့၊
ဟော်ဗား “ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ” စတင်တရားယိုသွ။

ကအင်းအုံဒါး သာဝတ္ထိခမ်း ပါတဗြာနရ်၊ နားဗားနီဗ္ဗေဒ
ဘုရား တရားတင် ထင်းပိုင်ရဟန်း၊ တွိုးတလင်းနရ်၊ သုံးလွှာစွေ့၊
တွေ့၊ -

“ လိုလွှာနှင်းခွေယိုနရ်၊ ထွက်သင်္ဃာဗျဉ်းလမ်းတဲ့ တထူးတမ်း၊
သီရဟန်းဗောဓိထားနောင်၊ မျတ်ထင်း ” ယူးနှင်းနရ်မ၊ အုံထား၊
အင်းကျုံးစို့သီ အနမ်းနရ်သွ။

တွိုးတနီ၊ မွူးရောင်ခိုးစမ်း ရဟန်းသီး သွံ၊သွမ်းရင်၊ထွ။
နွဲ့လွေ့ကျောင်းပိုင်ကို ထီးရှူးတဗား၊ ထူးဝါးပွား ကွေ့သော့၊
ဖွိုင်ကို လောနိုးခါ၊ အီထန်း အီးလွေ့အွဉ်းစွ၊ ရဟန်းလွှာနရ်ထီး-

“ ထမဲ့နရ်၊ ဗ္ဗေဒ ”

“ ရူး - ရူး ”

“ နိဗ္ဗေဒသီး အီးမာထမဲ့အီ ”

“ အီးလွေ့အွဉ်းစွ၊ ”

“ ပေါးနရ်တဲ့ ဖေးခွေသွဉ်းယို၊ ထွဉ်းအင်းခွေသွဉ်းထွမ၊
ခွေသွဉ်း အွဉ်းစွပါဒျား ”

ရဟန်းနတ်၊ ရိုးနင်းနတ်၊ ထွေတင် လောကီရိပ်ထူးထိုးဖွဲ့၊ လွေ၊
အိုးတထွေတင်ကိုတွေ့၊ စူဠိသော့ဖွဲ့ကို ရှေးတအင်းတင်း၊ ထူးရှေး
အွဉ်းအင်းဝွေ့နမ်း ရှေးတအင်းတင်း၊ တွမ်းအစူနံ စိသော့ရှေးပြောင်း
ရှေးတအင်းတင်း၊ မာနင်းမဲ့မဲ့တဲ ရှေးတအင်းတင်းနတ်မ၊ -

“ အော် - ရှေးယို ရှေးအစူသား တမွေးတင်း၊ ရှေးတလင်၊
တန်ချား ” ရိုးနတ်ထွေတင် အွဉ်းစူးထိုးခန်းရှေး သင်ချာကျောင်း၊
ရဟန်းဖုံးရိုး -

“ နီဗ္ဗေ အွဉ်းစူးထိုးလဲဉ်းရှေးနဲ့ဟွဉ်း ”

“ အွဉ်းစူးထိုးလဲဉ်း၊ ရှေးနတ်၊ ရှေးကိုင်မွေးတင်း၊ ရှေးတလင်၊
တန်ချား ”

“ ရှေးနတ်၊ ရှေးကိုင်ချား၊ အွဉ်းဖါးအဋ္ဌဉ်၊ မာစွဉ်းတဖယ်တဖယ်
တွေ့၊ ဆွမ်းသော့ဖွဲ့၊ ကယပ်ထာနတ်၊ ပျိုးထမဲ့ နီဗ္ဗေမရိုးတိုး
နင်းနတ်အီ ”

“ မွေးချားဗွေ၊ ခွေသွဉ်းဗွေသော့ဖွဲ့ကို အွဉ်းအင်းခွေသွဉ်း
နမ်း၊ တွမ်းစူနံစိသော့အပြောင်း၊ မာခန်းနင်းမဲ့မဲ့တဲ တအင်း
တင်း ” ရိုးနင်းနတ်တင် ရဟန်းသီးတဲ အံ့တေ့လို့ခန်းချားနတ်သွေ။

တိုးတနီတွေ့၊ ကြော့ကတူသား အီပါနုပေး ကြော့ကတူ
နီဗ္ဗေ ဖျော်ထင်းကျောင်း၊ နုပေးတဗားနတ်၊ အွဉ်းလင်ဟံးလောင်း၊
တဗားနောင်၊ အင်းကြော့အီကလူ၊ ရဟန်းလွှာနတ်၊ ထူးနုပေး
ဟံးလောင်းထွေတင် -

“ တွမ်းနုပေးယို သွို့၊ခွေဌ်၊သီထို၊ကမ၊ ” ချ၊သ၊ခင်းနပ်၊
တွေ့၊ လွေ၊အုံနောင်သောင်းမွူး၊ နုပေးသိုနပ်၊ အွဉ်းခွေဌ်၊အဌ်၊
အယူချာ အသီးလ၊ တယ်းစွဉ်းကထွာစစင်၊နပ်၊ကာ၊ ဗ၊စွဉ်းချာ၊
ယိုခါခါ သီးလစင်ဗွာဟောင်ငါး၊ ယူ၊ဝွေ၊သီးလ စင်စင်ဗွာဗွာနပ်၊တင်
ဖရဏာပီတိ ထွာစွဉ်းနမ်းတဟးလုမ်း၊ ယူ၊ဒွါမ်ပီတိ၊ ပီတိအွဉ်းချာ၊
အားထွတ်ငါလွေ၊ ဝိပဿနာ၊တွေ့၊ လ၊ပါစွဉ်း ပဋိသမ္ဘိဒါလစ်၊ပါ၊
ထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊နပ်၊သွူ။

အီနုပေးနပ်၊ နွို့၊ချာသင်၊ယင်းကျောင်းကို၊ ရဟန်း၊ဖုံးရီဆွမ်း
ခင်းယို -

“ နီဗွေ၊ ချမ်တွမ်းနုပေး၊ ကျွ၊လွေ၊မိုင်၊ဟွဉ်း ”

“ ဩဗွေ၊ဖုံး - ‘တွမ်းနုပေးယို သွို့၊အီခွေဌ်၊ သီထို၊ကမ၊’
ရေးခင်းနပ်၊တင် လွေ၊အုံနောင်သောင်းမွူး၊ ဗွေ၊ဩ ”

“ ပေါးနပ်၊ဟ - ပျိုးထမိုင်၊ မသီတမ်းအီ ”

“ ယိုခါ ခွေသွဉ်းနောင်၊ ထွာလဲဉ်းလို၊ မာ၊သီထို့၊က်တမ်း
တွမ်းလက်နက်၊ ခွေသွဉ်းနပ်၊ ‘တွမ်းနုပေးယို သွို့၊ချာကဌ်၊မ၊’
ရေးခင်းနပ်၊စွဉ်းတဲ့ တွမ်းဉာဏ်းကရို၊ဒါး နုပေးနပ်၊ သွို့၊ထဲထို၊လို၊
လဲဉ်း ကိလေးသာ၊တရာ၊ ”

“ ပါ၊ရဟန်း၊ယို မွေးတမ်းလဲဉ်ထာ၊၊ အွဉ်းဒေါ၊စွဉ်း လ၊အရ
ဟတ္ထဖိုလ်း တရာ၊တန်ပွေး ” ရှိ၊နပ်၊ လွေ၊လောင်း နီဗွေ၊ဘုရာ၊၊
နီဗွေ၊ဘုရာ၊ ကတိန်းဟို့၊န်ငေါင်းနပ်၊တင် -

“ တပဲ့၊ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး- ရဟန္တာကရို၊နဝ်၊ အတမာသီ
ချာတဝ်း အနမ်း ”

“ ဩဗွေ- ရဟန်းယိုနဝ်၊ နီဗွေးဘုရာရို၊ ‘ရဟန္တာ’တဲ့၊
လိုအီးထွာရဟန္တာမွေ့ ပွိုးထမဲ့င်၊ မလွဲအုံငါးကျောင်၊ နှဲင်းနဝ်၊
အီဗွေး၊ ရဟန်းယို ကလ၊အရဟတ္တဖိုးနဝ်၊ (ကဝ္ဘိုးရဟန္တာအရန်း)
ဥပနိဿယ - အုံနောင် အကျောင်၊တရာထမဲ့င်၊ ပွိုးထမဲ့င်၊ ရှူး
မအဲင်းတဝ်း ရဟန်းယိုဟောင်းဗွေး ”

“ အွိုးကလဲဦးလဲဦး သံတဝကိုသူနဝ်၊ ရှူးနဝ်၊ ထွာဖိုဝွေသွဉ်း၊
ရှူးနဝ်၊ အဲင်းချာအဗွေးပွိုးတဝ်း ” ဗွေးဘုရာသျှင်နယ်နှဲင်းနဝ်၊
ရဟန်းနဝ်၊နဝ်၊ အမဉ်းတွင်းစွဉ်း “သပ္ပဒါသ”(ရှူးသွဉ်း)နှဲင်းနဝ်၊သျှ။

ဗွေးဘုရာကဿပစိုးစခါ ပါ၊တဖြာနဝ်၊ နားဟးနီဗွေးဘုရာ၊
တရာတင် ထင်းမဲ့င်စင်၊ မဲ့င်စင်၊ထွ။ အုံကျောင်၊ပျော့တဝ်းတွေ့၊
ကျုံးထွက်သင်၊လမ်း၊ အသွေတပါ၊နဝ်၊ ဒေါ၊နယ်လိုလမ်း ထာယဝ်၊
ခရား၊ ဖေးထွက်သင်၊တဝ်း၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ရဟန်းကရေးထွက်ထာနဝ်၊
ပသေကြောင်းယင်း အသပိတ်ပရိက္ခရာ၊ ဒေါ၊ပါငေါင်းနှဲင်းယို-

“ ခွေသွဉ်းမဉ်းထွက်သင်၊လမ်းမဲ့၊ သပိတ် - ပရိက္ခရာယို
နဝ်၊အီးလူးနီဗွေး ” ရှူးနှဲင်းနဝ်။

အသွေကထင်းဟွိုန်နဝ်၊ ဒေါ၊တောနှဲင်းယို -

“ နီဗွေးအုံကျောင်၊နဝ်၊ - ဖေါသပိတ်လယ်းကွီအံးဟးဝင်၊
ပိုမာတဲ့အဲဉ်ထောင်း၊ ခရားကဲးထမဲ့င်ယို ” မဉ်လ၊ဝင်၊ သပိတ်-

ပရိက္ခရာတင် အံ့ဖြားတောလိုလမ်းဘဝ၊ ရဟန်းကမည်ထွက်ထား၊
 နှစ်၊ ရိတ်ခေးလ အသွေ့လောဘ၊ ပါယိုနှစ် - ကရီးဖေးထွက်
 တင်းခွေ၊ ခွေတိန်းအင်းဖေး သပိတ်-ပရိက္ခရာတွေ့၊ အံ့ဖြား
 တေးလိုလမ်းဘဝ၊ အမည်လ၊ ခွေသပိတ်-ပရိက္ခရာဟယို ”
 သ၊ကိုယူနှင်းနှစ်တွေ့၊ ထိန်ချာယင်းအသ၊ (ထွက်တင်းဒွါမ်)
 နှစ်သွေ။

အသွေ့ (သပ္ပဒါသ-ယို)နှစ်၊ မည်လဝင်တမြို့၊ အသွေ့ဖေးနေ
 ကထွက်ထို၊ ကျီးယားဗားဖိုဝင်၊ အကုသိုလ်နှစ်အတွက် ဘဝယို
 နှစ်၊ မည်ထွက်ထား၊ လွှေအုံကျောင်း-နှစ်သွေ။

ကွဲတွေ့၊ ဗွေဘုရားကဿပစိုးနှစ်၊ ဝွေအားထွတ်ဗားဖို
 တရား၊ မားဗားဖိုပဿနာ၊ နှင်းပေါင်နီသောင်း၊ လှမ်းလှမ်းနှစ်မ၊
 ဘဝယိုနှစ်၊ ထွာစွဉ်း ဥပနိဿယ - အုံနောင်ကုသိုလ်နှစ်တွေ့၊
 လစွဉ်းအရဟတ္တဖိုလ်း (တို့စွဉ်းရဟန္တာအရန်း)နှစ်သွေ။

ကွပ်နှစ်မ၊ ဗွေဘုရားရိုး -

“ ထွာနှောင်ချား၊ ပေါ်အားထွတ်မွေးတရားနှစ်၊ ခင်းတဒင်
 ခါးလားကယမ်းဟံးနှစ်၊ အရဟတ္တမဂ်ထွာနှောင်ချား (ထွာနှောင်
 ချားရဟန္တာ)၊ လိုလွှေ အားထွတ်တင်းတရား အသက်ဆွာ၊ နှင်း
 တရားတုံ့ယောင်း၊ တမျှတ်ထွေတောင်း ရဟန်းအားထွတ်တရား
 အသက်ဆွာ၊ တဆင်းပေးနှစ်သွေ။”

မိန်းနှင်းနှစ်ထွေခါ ဟော်ငါလွေ၊ တရားလယိုသွေ။

၁၁၂။ ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ကုသီတော ဟိနဝီရိယော ။
 ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ဝီရိယမာရဘတော ဒဠ္ဋံ။

၁၁၂။ **တရာဂါးထားအနက် -**

ယောစ - ပါမဲ့င်ရိုးတမ်း၊ ကုသီတော - လွှေတန်၊ ဟိန
 ဝီရိယော - ဝီရိယအဲဉ်ထင်း၊ ဇီဝေ - အသက်ထိုဆွာ၊ ဝဿသ
 တံ - အနေင်းတချာ၊ ဝီရိယဒဠ္ဋံ - ဝီရိယခွေါင်ခွေါင်၊ အာရဘ
 တော - ကျိုးစာကုသိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်အတာ၊ ဇီဝိတံ - အသက်
 အံဗား၊ ကောဟံ - တနီ၊ ချားတဲ့၊ တတောသေယျော - မျတ်လဲဉ်း
 က လို၊ လွှေသက်ဆွာ၊ နေင်းတချာနဝ်သွ။

၁၁၂။ **တရာဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

ပါမဲ့င်ရိုးတမ်း လွှေတန် ဝီရိယအဲဉ်ထင်း အသက်ထိုဆွာ၊
 အနေင်းတချာ၊ ဝီရိယခွေါင်ခွေါင် ကျိုးစာကုသိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်
 အတာ၊ အသက်အံဗား တနီ၊ ချားတဲ့ မျတ်လဲဉ်းက လို၊ လွှေ
 သက်ဆွာ၊ နေင်းတချာနဝ်သွ။

၁၁၂။ **တရာဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွှတ် -**

လို၊ လွှေ ဝီရိအဲဉ်ထင်း အံဗားသက်တချာတဲ့ယင်း တထွေ
 တင်း လို၊ ကုင်းထုမ်းကုသိုလ်၊ အံဗား တနီ၊ တားနဝ်သွ။

နာမာတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်နှင်၊ လိုဖုံးလလွသောတာပတ္တိ
ဖိုလ်း (ထွာသောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နိုင်နှင်ဖုံးသွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်မား သပ္ပဒါသမထေရ်းဝတ္ထုယိုတင်
လဗဟုသုတ လသတိနင်းယို -**

- ၁။ သွဉ်း-နှင်၊ ငမ်းအဗွေ ဘဝယိုလွမ်းကားတင်း လသွ။
နီသွံဘဝတဲ့ အင်းငမ်းနေကချား -
- ၂။ အကုသိုလ်းတဲ့ အကုသိုလ်း အကျိုးဖေးခေါ်ခေါ်၊ ကုသိုလ်း
တဲ့ ကုသိုလ်းအကျိုး ဖေးခေါ်ခေါ်ချား -
- ၃။ လိုလွမာကုသိုလ်းနှင်၊ အသက်ဆွာ၊ နေင်းတရားခန်း
တဲ့ယင်း၊ တထွေတင်း လိုကဲ့င်းမာကုသိုလ်း အသက်အုံ
တနီအကျောင် - စတင် နှိုင်းနှင်သေထွေ လအိသတိ၊
အာတန်သွ။

၁၁၂။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ကုသိုလ်းလွမာ၊ သက်တရား၊ လာလာ၊ မျတ်တင်းမွေး။
- ၂။ ကုသိုလ်းထုမ်းဒါ၊ တနီတား၊ မျတ်ငါး လွှဲနှင်ကွေး ။

၁၁၂။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ကုသိုလ်းလွှဲမာ၊ - နေင်းတရားအုံဟး
 အုံဟးတဲ့ယဝ်း - မျတ်တင်းလာလာ၊
 ကုသိုလ်းထုမ်းမာ၊ - တရာ၊သေနာ၊
 တနီ၊တာ၊ - မျတ်ငါး လွှဲနပ်အာ ။

သပ္ပဒါသမထေရ်းဝတ္ထု လွှဲယိုသွါ**လွှဲ - ဒုက္ခ ၊ ကဲ့င်း - ချမ်းသာ**

- ၁။ လွှဲထုမ်းရွှင်၊ လွှဲလုပ်မာ၊ လွှဲဖြေစာ၊ လွှဲသွဉ်ပညာ၊
 လွှဲမာ၊ကုသိုလ်းတင် ကုသိုလ်းယွမ်းချာ၊ အကုသိုလ်း
 တို့ငါ၊ တွိုးအနာလွှဲနပ်၊ “ ကေနံ၊ခြော - ဒုက္ခ ” ။
- ၂။ ကဲ့င်းထုမ်းရွှင်၊ ကဲ့င်းလုပ်မာ၊ ကဲ့င်းဖြေစာ၊ ကဲ့င်းသွဉ်
 ပညာ၊ ကဲ့င်းမာ၊ကုသိုလ်းတင် အကုသိုလ်းယွမ်းချာ၊
 ကုသိုလ်းတို့ငါ၊ တွိုးအနာလွှဲနပ်၊ “ ခြွေခြား-ချမ်းသာ ” ။
- ၃။ နာ၊မီးမဉ် “ ကေနံ၊ခြော-ဒုက္ခ ” တဲ့ “ လွှဲသွဉ်လင်း ” ။
- ၄။ နာ၊မီးမဉ် “ ခြွေခြား-ချမ်းသာ ” တဲ့ “ ကဲ့င်းသွဉ်ဟင်း ” ။

၁၂။ ပဋ္ဌာစာရထေရီဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာသတင်သွား၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေတဝန်ကျောင်းအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း၊ ပဋ္ဌာစာရထေရီကျောင်း၊
ဟော်ဟော် “ ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ ” စတင် တရားယိုသွား။

“ ပဋ္ဌာစာရထေရီ ” နှစ်၊ သာဝတ္ထိခမ်းကို သဠေကခြေကုဋေ၊
လစ်ဆီနှစ်၊ ပိုမို၊ ယောင်၊ ရေမွှေးစွဉ်းထား-တဲ့၊ အသက်ကထင်း
လ၊ တဆီသူနင်းနောင်၊ အမွှေးအမိသီး ထင်းအွဉ်းလမ်းပျဿာဒ်
နွှတ်၊ ထပ်ကိုကီ ထိန်းတိခါ၊ နှင်းနှစ်၊ သွား။

ကွဲးတွေး၊ ပဋ္ဌာစာရထေရီ (ယင်ဟန်းဟဲ့- ပဋ္ဌာစာရထေရီ) နှစ်၊
“ အမားလို့ဝင် ” တွင်းဝွေသွဉ်းခိုပေးတဖြာ၊ ဝွေနှစ်၊ အမွှေးအမိသီး
အီးအွဉ်းတော့လမ်းတွင်း၊ သဠေပိုခိုတဖြာ၊ အီးတော့လမ်းနီ၊
ကတိန်းဗော့တွေး၊ ဒေါ့ဖေး အသွဉ်းခိုပေးနှင်းယို -

“ ခွေယို အီးတော့လမ်းမွေးသွား တွင်းသဠေပိုခို၊ ခွေမင်း
သင်၊ လွဉ်းပါ၊ သူ၊ နှစ်၊ နားအီးသင်၊ နွှဲ၊ ဝင်၊ လမ်းကိုလ၊ တင်း၊ နားမင်း
ကျွိုက်ရက်မွေးခွေတဲ့ အီထို၊ ခွေယို၊ လွင်းလွေ၊ တထွောင်းထွောင်း
ဟင်း ”

“ မွေးသွား - ဗွေမှု ”

“ ပေါ်နှစ်တဲ့ မွူးရောင်၊ ခိုးစမ်းစမ်းနှစ်၊ ခွေအီးလွေ၊ အံ့ပေါ့
နား ဝင်၊ တခါ၊ ငါ့ထူးသူ၊ နားနေးတွင်း အနယ်၊ တမျိုးမျိုးတင်
ထန်းလွဉ်ထေ့ ခွေထူးနော ”

နိုင်ငံမျိုးရောင်၊ သဋ္ဌေပိမ္မု (ပဋ္ဌာစာရား)နောင်၊ ကွဉ်က၊
ခွမ်လာယ၊ အွဉ်းတဖြူကလူ၊ မာတဗော့အနမ်း၊ ထူးခန်းထိဆွေ
လွေ့ထေ့ သွဉ်းမူးဖုံးတင် မာနိုင်ခန်းလင်၊ တောင်ထိပွဲးတော့၊ လွေ့
တောခန်းဒျား ကခဉ်၊ လို့ဝင်၊ အရပ်၊ အသွဉ်းခိုပေးနပ်၊ ဟဲ့လွေ့
ညာ၊ သဋ္ဌေပိမ္မု၊ လွေ့အံ့ခံတံ့၊ လုပ်၊ သွဉ်းခြံ၊ ထမ်းသင်၊ သို၊
ကဉ်းသင်၊ အိုသဉ်အိုလာ၊ သဋ္ဌေပိမ္မုနပ်၊ တောင်ထိ၊ ထောင်းဗွ။
ဒွိုးဒဉ် - စတင် ခံယပ်၊ ဟား ဝွေ့ထာ၊ မားအကျို၊ နပ်၊ သွ။

သဋ္ဌေပိမ္မုနပ်၊ အင်းနမ်းလောင်းတင် အလာကထင်းအီးလို
တော့၊ ဒေါ့ဖေးအဝါ၊ နိုင်ယို -

“ဒိုကိုယိုနပ်၊ အီးအားကျို၊ ခရား တဖြာ၊ ဖြာအဲဉ်ထပ်၊ မွိုးဖါ
သီးကရို၊ နပ်၊ သ၊ ရက်ဒျားပို၊ ခွေယို ပသာသင်၊ ဖေး မွိုးဖါထျ၊ သူ၊
ခွေအီးသင်၊ လွူးဒျားပို မွိုးဖါလမ်းကိုသူ၊ ”

“ ဗွေးမူး - မထွဉ်းတွိုးခွေနိုင်နပ်၊ သီမွိုးဖါ မဉ်းထီးခွေဟ
တွဲးဆာဗျမ်နက် နပ်စက်အမျို၊ မျို၊ သနယ်၊ ခွေသင်၊ သီမွိုးဖါထျ၊
ဗျိုနိုးတောင်း ”

သဋ္ဌေပိမ္မု တောင်ပြန်းထွဉ်းသင်၊ ပသာ ကားမဲ့၊ လင်းလင်း
လ၊ တင်း (ပသာတင်း)တင် အဝါ၊ ခို ထန်းလွေ့တခြာကိုတွင်၊ အွဉ်း
ဒေါ့သေ၊ လို့လမ်းထျ၊ နိုင်ယို -

“ ခွေဝါ၊ မဉ်းသင်၊ လွဉ်၊ အမဉ်းထီးတောင်းခွေ၊ အမဉ်းရီ
‘အလွေ့မဲ့၊ နပ်၊ ခွေသင်၊ ချာ မွိုးဖါလမ်းအကျောင်၊ ဒေါ့ပါနိုင်

နဝ်၊နော ” ထွန်းခါ၊နိုင်းနဝ်၊ထွ။ ထိုင်းလမ်းတခါ၊ ထန်းသင်၊မွေး
စွဉ်းနဝ်၊သွ။။

အဝါ၊အဝ်းတခြာကိုသင်၊ ထီးတဝ်းအမာတဝ် ခီဝင်၊ ကထင်း
သေ အကျောင်းခရာတွေ့၊ “ ဟဲ့ချာက ခွေမာမ၊ ” ချ၊သ၊ထွ။ခါ
လေားလွဉ်းအမာ၊ ထွ၊သွ။အမာတဲ့ ဟဲ့သင်၊ချာ လ၊တဝ်း၊ နဝ်၊ထွ။
တွေ့၊ အမာဟို့၊ဆာခြွေ၊စွေးထာ၊ အမာနို့၊လွေ၊ ထာ၊ပုံကို၊
“ ခွေဟို့၊ဆာခြွေ၊မွေးစွဉ်းထာ၊ ဗေင်းတလွာ၊လင်၊ ဟံးလောင်း၊
တဈားချာတဈား၊ ပြန်ချာပြန်၊ ယပ်၊ယပ်၊ခိုင်းခိုင်း၊ ဒုက္ခပင်းပန်း
လွှဲလင်၊ခန်း ပိုခိုပေးတဖြာ၊နဝ်၊သွ။။

လွှဲပိုထွ။ခါ အမာစဉ်၊စာ၊နိုင်းယို -

“ ခွေကျုံးသင်၊လွှဲပို မွိုးဖါလမ်းတဲ့ ယိုခါ သံးလွှဲထွ။လဲဉ်း၊
လွှဲပိုကိုစွ ထွ။ထို၊လဲဉ်းသွ။ ” ယူးနိုင်းနဝ်၊တင် တွမ်းအဝါ၊ သင်၊
ချာယင်းအလမ်းနဝ်၊သွ။။

တို့၊ဆိုင်၊နဝ်၊ သဋ္ဌေပိုမူးနဝ်၊ အဝ်းနမ်းလောင်းဖျင်တလဲင်း၊
အလာကထင်းလို၊တင် တောင်၊ပြန်းယင်း အဝါ၊နိုင်းကရီးနောဝ်၊
အတို့၊င်၊ အဝါ၊ပသာသင်၊တဝ်းတွေ့၊ ပျော့အပိုပေး သင်၊တခွန်း၊
ယင်း၊ အဝါ၊လေားလွဉ်း၊ ထွ၊ဖျင်သွ။တဲ့ ဟဲ့ချာလ၊တဝ်း အဝ်း
သင်၊စွဉ်းတိတ်၊တိတ်၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ထာ၊ခေ၊လ၊စွဉ်း တဖူးလောင်း၊
ခမ်းတဲ့လော့တန်၊ တလီ၊မာ၊သန်၊ ဟို့၊တဲ့ သမ်းဆာခြွေ၊စွေး၊
ဒေါ့၊အဝါ၊နိုင်းယို -

“ ခွေဟို၊ဆာခြေမွေးစွဉ်းထာ၊ ဒါယာဒါယီဒွါမ်၊ ခမ်း
ဖေးကလွစ်လ၊ သုဗေဒွေ ခမ်းလမ်းတထောင်းထောင်းမြိုင် ”
ထွဉ်းအဝါ၊နိုင်းနပ်၊။

“ ထာ၊ခွေတဖြောင်းလဲဉ်းတင် အဝါ၊တဲ့ အီတွမ်းခွါပေး
ထုမ်းချာချာငါငါ၊ ဖြိုးဒီးလောင်းနပ်၊ ထီးခန်း သေင်းဖုံ၊ဟပ်တွေ့၊
ကထိုင်ထိုင်၊ ဖြိုးဒီးလောင်းနပ်၊ ရူးတကဲ့င်း အင်းဆွမ်းခန်းဒျား၊
သီပြားထို၊စွဉ်းနပ်၊ကို။

သဋ္ဌေပိုမူးနပ်၊ ဟို၊ဆာခြေမွေးမိုင်းစွဉ်းထာ၊ မောင်အဝါ၊
ဖျော်တဲ့ ဖျော်တမ်း၊ ခြောင်ငေါင်းငိုင်းသန်၊ အောင်းပြန်အပ်ပြည်၊
အင်းတဝှားအင်းတဝီ၊ ဒုက္ခပင်းပန်၊ လွှဲလင်းလ၊ခန်း (ဒုတိယ)
ပိုခို၊ ခံ့ခွောင်တမ်း ခမ်းလော့တန်၊ တလီ၊သန်တင် အပိုခိုတန်ငိုင်း၊
အပိုပေးငိုင်း၊ အမျိုးတဲ့ငိုင်း၊ ဒုက္ခတိုင်းမွေးစွဉ်း ဝွေသီးဖုံနပ်၊သွ။။

အပိုခိုနီဖြာနပ်၊ အွဉ်းပင်းလင်းဟံးလောင်း သဋ္ဌေပိုမူးနပ်၊
ထောက်ခင်းလင်းနီပင်၊ ထောက်စူနီပင်၊ ခမ်းစမ်းအပို ဖေးကသက်
သားတင် အံ့ကုတ်ဖေးဟးနိုင်းနပ်၊ လေစွဉ်းတနာ၊ အမျိုးနပ်၊ နိုင်း
စွဉ်းသွီးအဲဉ်ထင်းဒွါမ်၊ ယားသွမ်းကလွမ်းထို၊စွဉ်းဒျားသွ။။

ထာ၊လေအားရှုဏ်းထန်း (ထီးရှုထီးခင်း)ချိန်းနပ်၊ ယော့အပို
ပေး၊ စွီးအပိုတန်၊ လွေ့ထုမ်းအဝါ၊ -

“ လွဉ်ယိုဟိုင်း ပိုခို - မဟာနောင်၊ သီဖါလွေ့အဖဲ့ယို
သနယ်”

ကထိုင်းထောင်လွှဲ၊ အဝါခင်းခြောင်တင် လွေ့မော့ခန်း
အဝါသီပြားထား၊ ဖြိုးဒီးလောင်း၊ အဝါယားတချားအွူး၊ အနမ်း
ဆွေ့ကတဲလဲဦး။

“ ကွပ်ခွေတင် ခွေဝါယို သီဗားထား၊ တဖူးထူး (ဖြိုးဒီး
လောင်း)ယိုဟွေး ”

ဦးဒေါ့၊ဦးဒေါ့၊နင်းနပ်၊ထွူခါ ထန်းသင်၊ချာခန်းချားနပ်၊သွူ။

တို့သင် “ အစီရဝတီ ” ခြောင်ထူး၊ ခမ်းလော့ထား၊
တနာ၊လေမွူးတင် ထီတန်၊ သဋ္ဌေပိုမူး ယူးထား၊ပေါက်ခွမ်တင်
အပိုခိုအဖြာ၊တန်နပ်၊ ထွင်းအုံကဲ့င်ဆောင်းယိုကို၊ ပသာရီးအပို
အဖြာ၊ပေး၊ ကားထီလဲဦးလ၊ အဖွဲ၊သူ၊တွေ့၊ ကဉ်းသောင်းလား၊
အွဉ်းပင်းပြား အပိုပေးထွူခါ နွှိုးချာလွေ့ယင်းထီ၊ တို့ထီထဝ
ကိုနပ်၊ လေ့တန်တဗား ထီးလင်၊အပိုပေး မဲ့ငါတချားချားတင်
လေ့ထင်းစဉ်းတူး၊ ကျုံးလင်၊ကိပ်၊ထူးတွေ့၊ အမွိုးခြောင်ငေါင်း
သွံလဲဦး၊ ဝါးထိုးလေ့၊ တဗ၊စူ၊ အင်းချားနပ်၊မ၊ လေ့ငမ်းတမ်း၊
အပိုပေးဆားပေးနပ်၊ လေ့လင်၊ကိပ်၊ထိုးစွဉ်းချားနွှိုင်းနွှိုင်း၊ အပိုခို
တန် ကထင်းထီး အမွိုးတဗ၊စူနပ်၊ ထင်းချားဝင်းလွှဲ ဟဲ့လွှဲဝွေ့
တွေ့၊ လော့လွှဲဝွေ့၊ အားလွှဲ၊ ထဲ့သော့ထီ၊ ထီအီခွဉ်းထိုး
ခန်းချားနပ်၊သွူ။

သဋ္ဌေပိုမူး (ပဋ္ဌားစားရီး)နပ်၊ အင်းထီကို “ ထွားအပိုတန်
ခွဉ်းထီ၊ ထွားကီအပိုပေး လေ့ကိပ်၊ညာ၊ ယူးအဝါ၊ ရူးအင်းသီ”

အဝိသိကိဋ္ဌိ၊ လင်၊ ရှိုးအွန်းအဲ့ ခွမ်းလာတဲ့ စမ်းပဲ့၊ စမ်းပု၊ တဖြူ၊
တဖြူထန်းချာ၊ ငွိုးပါ - ကာသင်၊ မလင်၊ ဒုက္ခငါးနှစ်၊ ဟွေး။

တို့သင်၊ သာဝတ္ထိဝေဠာ၊ ထီးထွေးခန်း ပါ၊ တဖြာ -

“ယိုမောင်း - နာ၊ နှစ်၊ အဝိအံ့ဖုံမိုင်၊ ဝေဠာမိုင်၊ ဟောင်း”

“ခွေအဝိအံ့ သာဝတ္ထိဝေဠာကိုသွူ ဝေးမှု”

“နာ၊ သေငါးနေ သဠေတမာဝါ၊ ကအဝိတဖူ၊ တန်ထွေးနှစ်”

“သေဒျာ - ဝေးမှု၊ ကွဲတွေ့၊ ရီမွှိုန်းဝွေသီးခရားနှစ်၊
မဉ်းသေငါးလို့လင်တဲ့ ရီဒျာလို့လင်ခရားဟိုင်း ”

“လို့လင်ခရားနှစ်၊ ခွေမဉ်သေတမ်းမောင်း၊ ခွေမဉ်သေဒျာ
သဠေတမာဝါ၊ ခရားနှစ်၊ လျှမ်း ”

“ယိုဝေးမှု - ခွေမဉ်ဒေါ့နယ်တမ်းနာတဲ့ နာသံတရူတမ်း၊
ခမ်းလော့ထာ၊ တနာ၊ လေလုမ်းနှစ်၊ နာထီးနေဟောင်း ”

“ခွေထီးဒျာမောင်း၊ ခမ်းလော့စမ်းခွေ တနာ၊ မွူးမွူးစွဉ်း၊
ဝင်၊ နှစ်၊ ခမ်းလော့စမ်းတမ်း၊ ခမ်းလော့စမ်းခွေ အခရားနှစ်၊ မဲ့၊
ခွေခြင်းနယ်ဆိုင်ဒျာနာ၊ နာဒေါ့နယ်ရီးသော့ခွေ သဠေတမာဝါ၊
ခရားနှစ်၊ ဟိုင်း ”

“ဝွေသီးတားနှစ်၊ သ၊ ပေးခရားတန်ဝေးမှု - မဟာနှစ်၊
ဝွေသီးလမ်းပြင်တင် သဠေယင်၊ သဠေမာယင်၊ သဠေပိုယင်
လမ်းတောင်သီလို့စွဉ်းမဟာ၊ ယိုခါဝွေသီး မေးအဝိတင်းနေဒွိုန်း
(အိုးသုဟာ) ”

ပဋ္ဌာစာရီ၊ ကတိန်းထီးလွေ၊မေးတင်၊ ဟွတ်ဟွတ်တင် “ မေး သူနပ်၊ ဝင်၊ပုံနီမိုးဖါ ပါတွမ်းခွေဖူး ”တဲ့ သ၊ယူးတိုးလွေ၊ခွေ၊နပ်၊ တော့၊ တဖေင်၊စော့၊ သေဒွမ်နမ်း၊ လို၊လမ်းဖုံး ထီးပဋ္ဌာစာရီ၊ နီးလွသွူတဲ့ မသေမသာ ဗားတငါတို၊ခန်းဒျားနပ်၊သွူ။

“ ခွေဝါ၊နပ်၊ ရူးအင်းသီ၊ ပိုဆိုတန် ခြွင်းထီ၊ ပိုပေး လေ့ကိပ်၊ ကီ၊ မိုးဖါတွမ်းဖူးသိုသီ၊ ဝင်၊ပုံတွမ်းမေးသူ၊အီ ”

ပစိုးလွင်၊ ငေါင်းခွေ၊နောင်၊ လွေ၊ချာလွေ၊ငါ၊ လို၊ဖုံးထီး ပဋ္ဌာစာရီ၊နပ်၊ “ ပါ၊မူးဗား - ပါ၊မူးဗား ” ရှိ၊လွခွေ၊နပ်၊တင် တွမ်းထာ၊အီး ဝေါင်းဒင်းအကတူး၊ ထူးဟုံးဖွန်း၊ ဖြေးဒင်းအကတူး၊ ထူးလုံးခြွက် အွင်းဝ၊ဆာထင်းဝင်၊၊ သညင်၊တမ်းတဖြာ၊ဖြာ။

ကွေးတော့၊ နီဗွေးဘုရာ၊နောင်၊ သညင်၊ဒျား၊ နီဗွေးဘုရာ၊ အမ်းဟော်၊တရာ၊တွင်၊ အမ်းထီးညာ၊ ပဋ္ဌာစာရီ၊တဖြာ၊ အမ်းကာ လွှဲတင် -

“ သဋ္ဌေပိုမူး ပဋ္ဌာစာရီ၊သူ၊နောင်၊ ပေါးလို့ခွေယို ဝွေ၊ အားကွိုးခရာ၊ လို၊လင်နပ်၊ အဲဉ်ထမ်း ”

“ ဗွေးစမ်းဘုရာ၊ ထီးသေခွေ၊နပ်၊တော့၊ နေးတွမ်းမေတ္တာ၊ မာ၊ဖေးနေး ကတိုးလွင်ဒျား ဗွေးဘုရာ၊ငါ၊ ပဋ္ဌာစာရီ၊တဲ့ တကာ ထွူတကာ ကွေးလွင်ငါ၊ ကွေးဖျော်ဟော့၊ဟော့၊လွင်သွူ၊ လို၊ဖုံးနပ်၊ ကတိန်းထီး ပဋ္ဌာစာရီ၊တင် -

“ပါ၊မူးဗားယို ဖေးလွေ၊ငါမိုးနီး ဗွေးဘုရာ၊ထူးသူ၊ဟုင်း”

နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“ ထိုဟောင်း၊ ရဲခါး၊ ခြံနိုး ပါးမှုးဟောင်းဟောင်း ”

ဗ္ဗေဒဘုရားမိန်းနင်းနင်းတင် ပဋ္ဌာစားရီးနင်း ဖျော်လွင်စွဉ်း

နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“ သတိ ပဋိလဘ ဘဂိနိ - သတိလ၊ ခန်းသော့ဟောင်း ဖူးမှုး ”

မိန်းနင်းနင်း။

ကွပ်နီဗ္ဗေဒဘုရား အစွန်းအာနုဘောတင် ပဋ္ဌာစားရီး သတိလ၊ စွဉ်း တလင်းချင်း၊ အနီးပါတင်းတဲ့ သေချာစွဉ်း တလင်းချင်း၊ ဝင်းသ၊ ငါးဝင်းတော့၊ နှစ်အုံလင်းစောင်းပေါင်နေး။

တို့နင်းခါ ပါးခိုတဖြာနင်း ဟောက်လွေဖေး ပိတ်ပိုင်တဖျူ၊ ပဋ္ဌာစားရီးနင်း ထူးပိတ်ပိုင်နင်း ကွပ်ပိုင်ဟပ်ထွူတင် တရေငါလွေ၊ ဗ္ဗေဒဘုရားရိုး၊ တွမ်းအကတောင် အွဉ်းရွ နီဗ္ဗေဒဘုရားခင်း၊ ပိုင်းရိုးသေးထွူခါ လောင်းပါနင်းယို -

“ ဗ္ဗေဒမျတ်ဘုရား ဗ္ဗေဒြ -

နီဗ္ဗေဒနင်း ထွာသော့ ခွေသွဉ်းထားအားကျိုးဗ္ဗေဒြ၊ ခွေသွဉ်း ဝါးနင်း ရှူးအင်းသီ၊ ပိုတဖြာနင်း ခြွဉ်းထီ၊ ပိုတဖြာနင်း လှေကိပ်၊ ကီ၊ မွိုးဖါတွမ်းဖူးနင်း လမ်းတောင်သီ၊ ဝင်းပုံတအီလဲဉ်း တွမ်းမေးဗ္ဗေဒြ ” လောင်းနင်းနင်းတင် နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“ ပဋ္ဌာစားရီး - နာနန်းမွှိုနန်းဒွါမ် ထမင်းမင်း၊ နာတို့လွဉ်လဲဉ်း အားကျိုးလ၊ သားထူး၊ ပိုဝါးမွှိုဖါ ဖူးခါသီထိုးတင် နာဂွိုးဟး

နိုင်ယိုလျှမ်းတကာတံး၊ သံသရာအကို နာဠိးလွဉ်ပိုဝါ၊ နာဠိး
လွဉ်ဠိးမိတော့၊ နာမဲ့ထီ ကရီးကရဲးနောင်၊ ရွမ်ခါမဉ်းလ၊ မွိုင်ဟ
အာလဲဉ်းက ထီလစ်သမုဒ္ဒရာ၊ ” မိန်းနိုင်နင်သွ။

နီဗွေဘုရာ၊ ကတိန်းဟော်ဖေးတရာ၊ နိုင်နင်တင် ပဉ္စာ
စားရီးနင်၊ သ၊ ဟမ်းချမ်းသား၊ ဆရာဗုဒ္ဓ အောင်သေထွေတော့၊
ဟော်ဒေါ့၊ ငါထဲင်းနိုင်ယို -

“ ပိုမူ၊ ပဉ္စာစားရီး - တွိုးတနီ၊ ခါ မဉ်းသီငါလွေသူ၊ နောင်၊
ဖူးဝေးမွိုးမိ ပါတွမ်းပိုဖုံးယို အားကျိတလ၊ တံး၊ (တရဲဖေးနောင်၊
တံးထာ၊ သီ)၊ ကွပ်နင်မ၊ ဖူးဝေးမွိုးမိ ပါတွမ်းပိုဖုံး အင်းပြုံးခန်း
ယိုခါတံးယံး၊ အားကျိတလ၊ တံး (တရဲဖေးနောင်တံးနီထာ၊ သီ)
တွမ်းဝွေသီး တအဲဉ်ထံးနင်၊ ဗွန်ပီဒျားလို့ဝင်၊ ကွပ်နင်မ၊ လို၊
ပညားအင်း လို၊ ကသူသေထာဖုံးနင်၊ မာ၊ ဗွာဗွာချာဒျား သီးလ
ထွေခါ ယံကတွိုးငါနီဗွာနီ၊ ဟောင်ကျုံးကျိ၊ စာ၊ လိုးမာ၊ ဒျားနိုင်
နင်သွ။ ”

တရာယို ကထင်းသွတ်၊ နင်ခါ ပဉ္စာစားရီး သေထီးတရာ၊
မာ၊ ဖေထိုနောင်၊ ကိလေးသား (လစ်ပွန်းတစ်ပွန်းတင်) လ၊ စွဉ်း
တမင်တဖိုလ်း ထွာစွဉ်းသောတားပန်း အရိယားပုဂ္ဂိုလ်း၊ ငမ္ပိဝွေ၊
လိုလင်ဖုံးနင်တဲ့ လ၊ လွေသောတာပတ္တိဖိုလ်း- စတင်နိုင်နင်သွ။

ပဉ္စာစားရီးနင်၊ ထွာသောတားပန်းထွေခါ ကိတ္တဝါပရဟန်း၊
ဗွေဘုရာ၊ ထွဉ်းလွေထေ့ ဘိက္ခုနီ(ရဟန်းမူ)သီးထျ၊ ဗိုင်လ၊ ခန်း

ရဟန်း၊ အကျင့်ဟောင်းငါးတိုင် ကျားစဉ်းချား “ပဋ္ဌာစာရား”
 နှိုင်းနှိုင်းသွား။

တို့တရားတို့၊ ပဋ္ဌာစာရားနှိုင်း ဟွားအခင်း၊ ဗြိန်းထိဆူ
 အခင်း၊ ထိထွတ်ပသား၊ သွေးထိုးဟံးကို၊ ဗြိန်းဖျင်ထိ၊ ဆူဖျင်
 အခင်းတလဲင်း၊ ဒုတိယတလဲင်း ထိထွတ်လျှိုငါပသား ပထမ
 အလဲင်း၊ သွေးထိုးဟံးကို၊ ဗြိန်းဖျင်ထိ၊ ဆူဖျင်အခင်းတလဲင်း၊
 တတိယအလဲင်း ထိထွတ်လျှိုငါပသား ဒုတိယအလဲင်း၊ သွေးထိုး
 ဟံးကို၊ ပဋ္ဌာစာရားထိုး ထိသွေးယိုတွေ့၊ ဝွေးဖန်းတေးနှိုင်းယို-

“ နှိုင်းပထမ ထိကသွေးထိုးနှိုင်းနေနေ နီလို၊သီးတဲ့ ပထမ
 အရွယ်နှိုင်း သီဒါးမွှေးဟွေး၊ နှိုင်းဒုတိယ ထိကသွေးထိုးနှိုင်းနေနေ
 နီလို၊သီးတဲ့ ဒုတိယအရွယ်နှိုင်း သီဒါးမွှေးဟွေး၊ နှိုင်းတတိယ
 ထိကသွေးထိုးနှိုင်းနေနေ နီလို၊သီးတဲ့ တတိယအရွယ်နှိုင်း သီဒါး
 မွှေးဟွေး ” ယူစွေးနှိုင်းနှိုင်းတွင်း နီမွေးဘုရား အင်းညားအွဉ်းစွေး
 လွဉ်ရောင်းတော့ -

“ နားကယူနှိုင်း မွေးငါးပိုမူဟွေး၊ ထီးသေတင်း ခန္ဓာ
 ငတ်ပါ၊ ရုပ်နာမ်တရား အထွာအကိုင်၊ ဝွေးနှိုင်း အသက်ဆွားခန်း
 နှိုင်းတချာတဲ့ယင်း၊ တထွာတင်း လို၊ကထီးသေ ခန္ဓာငတ်ပါ၊
 ရုပ်နာမ်တရား သက်ဆွားတနီ၊နှိုင်းသွား ”

မိန်းနှိုင်းနှိုင်းအောင်ထွါ ဟော်၊ငါလွေ၊ တရားဂါးထားနှိုင်းယို
 သွား။

၁၁၃။ ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ ။
ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ ။

၁၁၃။ **တရာဂါးထားအနက်** -

ယောစ - ပါမဲ့ငါ့တမ်း၊ အပဿံ - ထီးတမ်း၊ ဥဒယဗ္ဗယံ - ရုပ်နာမ် အထွာအကွင်းယို၊ ဇီဝေ - အသက်ထိုဆွာ၊ ဝဿသတံ - အနေင်းတရား၊ ဥဒယဗ္ဗယံ - ရုပ်နာမ်အထွာအကွင်းယို၊ ပဿတော - ကထိဒါး ပုဂ္ဂိုလ်နစ်အတား၊ ဇီဝိတံ - အသက်အံ့ဗား၊ ကောဟံ - တနီ၊ ချားတဲ့၊ တတောသေယျော - မျတ်လဲဦးက လိုတထီးတမ်း ရုပ်နာမ်အထွာအကွင်း သက်ဆွာနေင်းတရားနစ်သွေ။

၁၁၃။ **တရာဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင်** -

ပါမဲ့ငါ့တမ်း ထီးတမ်းရုပ်နာမ် အထွာအကွင်းယို၊ အသက် ထိုဆွာ၊ အနေင်းတရား၊ ရုပ်နာမ်အထွာအကွင်းယို ကထိဒါး ပုဂ္ဂိုလ်နစ်အတား၊ အသက်အံ့ဗား တနီ၊ ချားတဲ့ မျတ်လဲဦးက လိုတထီးတမ်းရုပ်နာမ် အထွာအကွင်းသက်ဆွာ၊ နေင်းတရား နစ်သွေ။

၁၁၃။ **တရာဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွတ်** -

လိုတထီးတမ်း ရုပ်နာမ်အထွာအကွင်းနစ် အံ့ဗားသက် တရားတဲ့ယင်း တထွေတမ်း လိုထီးရုပ်နာမ်အထွာအကွင်း အံ့ဗား

သင်္ကတနီတားနပ်သွ။

နားဟားတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်တင် ပဋ္ဌားစားရားနပ် လ၊ပါတွမ်း
ပဋိသန္တိဒါလစ်ပါ၊ ထွာစွဉ်းချား၊ ရဟန္တာနပ်သွ။

သဋ္ဌေပိုမူး ပဋ္ဌားစားရာထေးရီး ကုသိုလ်းပန်ချာ

ဓမ္မနောင်၊ ပဒုမုတ္တရဘုရားစိုးစခါ ထီးပဒုမုတ္တရဘုရား ဖေး
ရဟန်းမူးတပါ၊ တေဒဂ်တင် လောင်ကပ်သွမ်ထွါခါ ကွီပါဆု၊
နင်းယို -

“ ခွေသွဉ်းမူး ကလောင်လူးဟား သွမ်ယိုအကျိုနပ် တွိုး
ဘုရားတဆူးဆူးစိုးသူ၊ ဒါးဝိနယ၊ဖွဲဆင်းရာ၊ ယံကလွိုလဲဉ်းပါ
ယံကလ၊နင်းနင်း “တေဒဂ်” နင်းရဟန်းမူးနပ် ပေးသြ ” ကွီပါဆု၊
နင်းနပ်-တဲ့။

ပဒုမုတ္တရဗွေဘုရား နေးတွမ်း အနာဂတံသဉာဏ်းတေး
ကထင်းထွားနပ်၊ ထွာနွောင်မွေးတင် -

“တကာမူးယိုနပ်၊ တွိုးဗွေဘုရားဂေါတမစိုးသူ၊ ဒါးဝိနယ၊ဖွဲ
ဆင်းရာ၊ ယံကလွိုလဲဉ်းပါ၊ အီးလ၊တေဒဂ်၊ အီးထွာ ဗွေဘုရားဂေါတ
မ တပွဲမူးတပါ၊ ” ဖေးသေ၊ဒါးစွဉ်း ဗျာဒိတ်နင်းနပ်သွ။

ကွပ်နပ်မ၊ ပဋ္ဌားစားရာထေးရီးနပ်၊ နီဗွေဘုရား (ဂေါတမ)
ရိုး -

“ တေဒဂ် ဘိက္ခုဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝိနယ

ဓရာနံ ယဒိဒံ ပဋ္ဌာစာရာ -

“ ရဟန်းသီးဖိုးဟွေး - ကဒါးလျင်းဝိနယ်၊ ခွေတပွဲရဟန်းမူ၊
ဖိုးအကို ပဋ္ဌာစာရာယိုနပ်၊ အယံလွှဲလဲဦးဝင်၊ ”

နီဗ္ဗေဒဘုရား (ဂေါတမ)အံ့ဖြား ဖေးစွဉ်းချား “တေဒဂ်” ဘွဲ့
နင်းနပ်သွူ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား ပဋ္ဌာစာရာထေးရီးဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိ၊နင်းယို -

၁။ မူနံ / ခိုဗင်း ဆင်းချင်းထိန်သ၊ မဉ်းတလ၊တင်းနပ်၊ ထွာဒါး
ထာ၊မားယော့ -

၂။ တေားလမ်းတေားပါးခရားနပ်၊ အဝ်းလိုးတိုင်းပင်းချားတွမ်း
မွိုးဖါ -

၃။ ဒေါ၊နယ်တောင်းမွိုး တငါငွါ၊ ဒေါ၊နယ်တင်းဖါ တမျိုးမျိုး၊
ပေါးအီထို၊ တခွန်၊နေးလို့ဝင်နပ်၊ ကဲ့င်းမော့ဒါး ထာ၊ဒုက္ခ-

၄။ ကိလေးသားမေးခိုး ငြိုးဗားထာ၊ နင်းပဋ္ဌာစာရာနောင်၊
ဟောင်လ၊ငါး သံးငွေဂ-

- ၅။ နှောင်ထာ၊ဟး၊နှောင်ထာ၊လျားနပ်၊ အဝ်းဒျား နီဗွေးဘုရာ၊
တရာ၊တေားလွဲ၊မံ၊ အကျောင် - စတင် နိုင်နပ်၊ သေထွ၊
လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောင်တောင်၊ခရားအိပ္ပါယ်း

“ တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ်(ဘွဲ့) ” ကရို၊နပ်၊
(တေဒဂ္ဂ - တေ + အဂ္ဂ)
တေ - ဝွေ၊ယိုနပ်၊ အဂ္ဂ - အယံသွတ်၊
“ တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ် = ဝွေ၊ယိုနပ်၊ အယံသွတ်၊ ”
အိပ္ပါယ်း လ၊နိုင်နပ်၊သွ။

၁၁၃။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ထီးတင်းတရာ၊ သက်တရျာ၊ လာ၊လာ၊ မျတ်တင်းမွေး။
၂။ ထီးသေခန္ဓာ၊ တနီ၊တာ၊ မျတ်ငါး လွှဲ၊နပ်၊ကွေး။

၁၁၃။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

ထီးတင်းတရာ၊ - နေင်းတရျာ၊အုံဟး
အုံဟးတွဲယပ်း - မျတ်တင်းလာ၊လာ၊
ခန္ဓာ၊သေငါး - တရာ၊သေနား
တနီ၊တာ၊ - မျတ်ငါး လွှဲ၊နပ်၊အာ ။

ပညာ၊စာရာ၊ထေရ်းဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ။

ဗားယာတောင် - ဗားဒေါင်ကျံ၊

- ၁။ ပဋ္ဌာနာရုရား ရေးဂါးဗားနပ်၊ ဗွေးဘုရားလွမ်း
လာလ၊ ကွပ်ထမဲ့င်နဲးတင် ပဋ္ဌာနာရုရားနပ်၊
နာရုဘုရားငေါင်း။
- ၂။ ဗားယာ-ဗားဒေါင်ထာနပ်၊ ဗွေးဘုရားလွမ်းလာ၊
တဟပ်နှောင်တောင်း ။
ပွိုးထမဲ့င်နဲးတင် ဝွေးသီးတနားတောင်း ဗွေးဘုရား
ငေါင်း “ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဌာနာ ဝေရမဏိ
သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ ” နပ်၊သွ။ ။
- ၃။ မဉ်းနာရုဘုရားငေါင်းယိုနပ်၊ “ ကေနံ၊ခြောဒုက္ခဗား
တင်း ဆာတပ်ဗားတင်း၊ သက်ဒွေါင်းထိုးတင်း ”
ဖုံးနပ်၊သွ။ ။

၁၃။ ကိသာဂေါတမီဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာသတင်းသွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝုန်းကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ ကိသာဂေါတမီ ” တွေ့၊
ဟော်ဟေး “ ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ ” စတင် တရားယိုသွ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို သဋ္ဌေတဖြာနပ်၊ အကခြေထား၊ ကုဋေ
လစ်ဆီ (ရွှပ်/ခံ)ဖုံးနပ်၊ ထွာထိုးလို့စဉ်းချား မေးသွား၊ သုကုင်ငါး
အံ့အွေးလေးဒွါမ် ဗေဒနာတို့စဉ်းထား၊ အကူးလောင်းနပ်သွ။

အသွေတဖြာလွှပ်လယ် “ ပွိုးထမုင်၊ နားသုကုင်ဟေးထား၊
ဟောင်း ” ရီနင်းနောင်တင် သဋ္ဌေခြင်းနယ် အခရားတွေ့၊
အသွေဒေါ့ချာနင်းယို -

“ နန်းပွိုင်းပါနပ်၊ ခွေအဝိဇ္ဇာအနယ်၊ မားလွှပ်အနယ်၊
နပ်ဟုင်း ”

“ မားဟေးနင်းမုင်အီ ”

“ နားဆင်းဆင်နပ်၊ ဒါခြောက်၊ မေးသွားဖုံးနောင်၊ သော့
ခြောက်ကိုနပ်၊ စာဟုင်း၊ ပါးမဉ်းရိုး -

‘ တွိုးဝင်းလင်နပ်၊ ဝင်းစာခွမ်းလာ - စတင်နင်းနပ်ဖုံး၊ တွိုး
နားနပ်၊ မစာတော့ချား မေးသွားတန်အီ ’ ပါးမဉ်းရိုးနင်းနပ်နပ် -

‘ နီတဗြိုးယို ပေါးနီတစာတင်းဟာ မားကားနင်းမုင်အီ ’
ဒေါ့ချာသွေးနင်းနပ်။

ပါ၊တဖြာ၊ဖြာမဉ်းရိုး -

“ တွိုးဝင်၊လင်နဝ်၊ ဝင်၊စာခွမ်၊လာ၊ - စတင်ခိုင်းနဝ်၊
တွိုးနာ၊နဝ်၊ မစာတော့ဒျာ၊ ချဉ်ခံ၊တန်အီ ”

“ ချဉ်ခံ၊အဝ်းမဲ့င်၊အီ ” ရီသော့ခိုင်းနဝ်၊ ၊

“ ယိုဖုံးဟာ ချဉ်ခံ၊ ” အအီးရိုးခိုင်းနဝ်၊ ။

“ ထူးဖေးချဉ်ခံ၊နဝ်၊ဟဲ့င်း - ထွဉ်းသော့ခိုင်းနဝ်၊၊ အမဉ်းဖေး
နဝ်၊ ဒွါးနာ၊စူထူးဟဲ့င်း၊ နာ၊စူကိုနဝ်၊ ထွာလို့ယင်းစွဉ်း ချဉ်ခံ၊သနယ်၊
ပါ၊ဘွါနိုးကံးတန်နဝ်၊ မဉ်းထွာအမူးတဲ့ ဖေးတေားလမ်းသော့ တွမ်း
နာ၊ပိုခို၊ မဉ်းထွာအခို ဖေးတေားလမ်းသော့ တွမ်းနာ၊ပိုမူး၊ ကုဇွေး
လစ်၊ဆီနဝ်၊ အဝ်သော့ ဝွေ၊သီး၊ နာ၊လိုးမဲ့င်၊ခါတဲ့ ကွီသော့ ဝွေ၊သီး
ထျ၊နဝ်၊နော ”

သဌေးနဝ်၊တဲ့ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ လွေ၊စာ၊ ထွာမွေးစွဉ်းနဝ်၊
အတွိုင်း၊ ပါ၊ဘွါနိုးကံးတန်နဝ်၊ တေားတန၊စွဉ်း မူးနိုး “ ကိသာ
ဂေါတမီး ” တင် ဖေးတေားလမ်းတွမ်း ဝွေ၊ပိုခို၊ ကထင်းလ၊ အလာ
တဆီလို့တော့၊ လျှူးခန်းပိုခိုပေးတဖြာ၊ ပိုပေးလွေ၊ထာ၊ စဒါးတွင်း
သံးသီစွေ၊ထို၊ ဝင်၊အီးလွေ၊လို့၊တဲ့ အမွိုးကိသာဂေါတမီးနောဝ်၊
ဖေးလွေ၊လို့၊တဝ်း။

“ ခွေပိုခိုပေး ဖေးကမ္မန်ချာ ခွေအီးထုမ်းရီကတသီး ” ရိုး
ခိုင်းနဝ်၊တင် ပေယွာအပိုသီ လွေ၊ထုမ်းရီဝင်၊ -

“ ခွေပိုခိုပေး ဖေးကမ္မန်ချာ သီသေနေတသီးဟောင်း ”

ရီဝင်၊ နှိုင်းနှပ်၊ တထွောင်းထွေတထွောင်း -

“ နာ၊ ဟးနွဲမူ - နာ၊ ပိုခိုပေး ဖေးကမ္မန်ချာ နာ၊ မွှော့ထုမ်းရီရာ
တို့၊ ဝင်၊ ဟောင်း ”

ဝင်၊ ရှိ၊ လွှဲနှိုင်းနှပ်၊ ဖုံးသွ။

ကိသာဂေါတမီ၊ နှပ် -

“ ခွေပိုခိုပေး ဖေးကမ္မန်ချာ၊ လို၊ ကသေတသီးသား အင်း
ဟးရင်၊ ရင်၊ ” ယူ၊ နှိုင်းနှပ်၊ တင် ယွော့တွမ်းအပိုသီ ထုမ်းရီဝင်၊
နှိုင်းနှပ်၊ သွ။

လို၊ ထာ၊ သူးသေအင်း ပါ၊ တဖြာ၊ နှပ်၊ စဉ်၊ စာ၊ ယူ၊ နှိုင်းယို -

“ အော် - ခွေပိုမူ၊ ပေးယိုနှပ်၊ အစလွှဲ၊ ဟး ပိုရတနား
ယိုတဖြာ၊ လွှဲ၊ မ်၊ ကွေး၊ “ သီဒါး ” ကရီ၊ နှပ်၊ တဲ့ အလွှဲ၊ တသေနား
တင်း၊ ခွေယိုနှပ်၊ ဟောင်ဖေးကျုံးဉာဏ်းငါး ကိသာဂေါတမီ၊ ယိုမွှော့
ဟွေး ”

ယူ၊ နှိုင်းနှောင်၊ ထွေခါ ဖေးကျုံးဉာဏ်းထွာ ကိသာဂေါတမီ၊
နှိုင်းယို -

“ ယိုပိုမူ - ခွေနှပ်၊ တဲးတဲ့ သေတင်းတသီး၊ ကွေးတွော့၊
ဆရာတန် ကသေတသီးနှပ်၊ ခွေအင်းသေ ”

“ မွေးသွ၊ ဖါ - ပါ၊ မှိုင်၊ သေတသီးအီ ”

“ ပိုမူ၊ ဟွေး - ဗွေးဘုရာ၊ သူ၊ သေတသီး၊ လွေ၊ လောင်းရီ
သွော့ ဗွေးဘုရာ၊ သူ၊ ဟဲ့င်း ”

“ မွေးသွူမိ - ခွေအီးလွေ့လောင်း ခွေအီးလွေ့ရီ ပွေးစင်း
ဘုရားသူမိ ”

ကိသာဂေါတမီးနောင်၊ နှစ်လွေ့စွဉ်း ပွေးဘုရားထူး၊ ဝိုင်း
ပွေးဘုရားထွူခါ လောင်းငါလွေ့၊ ပွေးဘုရားနှင်းယို-

“ ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းပိုခိုပေး ဖေးကမ္မန်ချာနပ်၊ နီဗွေးသေ
တသီး - တဲ့၊ မွေးနေဟောင်း ပွေးဩ ”

“ မွေး၊ ခွေသေမွေးတသီး ” (ကွဲးတွေ့၊ အီးဖေါးအိတသီး
အင်းလိုထူးတမျိုး)

“ အင်းလိုအမျိုးမိုင်းအိဗွေး ”

“ အင်းလိုထောင်ရှား တစူကိပ်ငါ ”

(ကွဲးတွေ့၊ လွှဲကံဗားနေးလမ်းကွီ)

“ လေးချားဗွေး၊ အီးကွီဗား ပါးမိုင်းလမ်း ပွေးဩ ”

“ လမ်းနပ်နပ်၊ အပိုခိုတရိုးတင်း၊ အပိုနူးတရိုးတင်း၊ အမွှိုးဖွဲ့
စွိုးခွိုးတဖြာဖြာ တရိုးတင်း၊ အဖါဖွဲ့၊ စွိုးခွိုးတဖြာဖြာတရိုးတင်း၊
တသီဖိုဖိုတင်း လမ်း၊ စွိုးခွိုးယိုယားကို တသီဖိုဖိုတင်းလမ်း၊ ထမ်း
ရီလမ်းနှင်းနပ်၊ ကွီသွော့နော ”

“ မွေးသွူ ပွေးဩ ”

ကိသာဂေါတမီးနပ်၊ သုရောင်းသုရေ၊ ယော့တွမ်းအပိုသီ၊
ထုမ်းရီဝင်၊ တလမ်းထွူတလမ်း -

“ သီလမ်းယို ထောင်ရှားအင်းနေး၊ ဖေးခွေတစီငါ၊ ခွေပိုခိုပေး
ဖေးကမ္မန်ချာ အီးဖေါးအိတသီး-တဲ့ ”

“ နီထောင်ရှုအပ် ”

“ အပ်နှံ၊ မွေးသွ။ သီဖူးဝေးစွိုးခွါးကို သီဖိုနေ တဖြာဖြာ
ဟောင်း ”

“ လို၊ တွိုင်၊ စွမ်းဖြာ၊ ဖူးဝေးစွိုးခွါးကို သီဖိုလွဉ်းလွဉ်းမတပ်၊
သီတဖြာအပ်၊ နီဖြာအပ်၊ သွံဖြာအပ်၊ အပ်အာတန်၊ ဖူးဝေး
စွိုးခွါးကို သီဖိုလွဉ်းလွဉ်း ”

“ ပေါးနှံ၊ တဲ့ သီထောင်ရှုနှံ၊ သီထူးချာခန်းနှံ၊ ထောင်ရှု၊
ယိုနှံ၊ ဖေါးအီခွေပို တသီးလ၊ တပ် ”

ကိသာဂေါတမီးနှံ၊ ထုမ်းရီဝင်၊ စွပ်၊ စစ်၊ ချာငါ ဟာစွဉ်းမွှား
တဗား၊ လမ်းမိုင်၊ မိုင်၊ တဲ့ စွိုးသီဗား၊ ပါးမိုင်၊ မိုင်၊ တဲ့ ခွါးသီဖို၊ ကိသာ
ဂေါတမီးသု၊ ကို သေယူးလဲဉ်းသွ။ နှိုင်းယို -

“ အော် - ခွေထာ၊ မာ၊ ယို တမွေးတပ်းဒွါမ်ထံစွဉ်း၊ ထင်း
မဉ်းတီးသီချာ၊ ခွေပိုလွှမ်းဟောင်း - တဲ့ မွေးတပ်း၊ သီစွမ်းလမ်း
လမ်း၊ လို၊ သီနှံ၊ အာလဲဉ်းက လို၊ မွန်မွေ့ဟွေး ”

ကထင်းသေယူးနှိုင်းနှံ၊ တင် သ၊ လော၊ ကားပိုနှံ၊ အဗ္ဗိုထို၊
အာတန်၊ သ၊ အပ်းပနဲဉ်းနဲဉ်းတဲ့ ဆွေ့ထိုစွဉ်း၊ ကွပ်နှံ၊ မ၊ ကိသာ
ဂေါတမီးနှံ၊ အပိုသီယို လွေ့ဝေါင်းထိုစွဉ်း တခြာကိုထွ။ ခါ သင်၊
ချာ ပွေးဘုရာ၊ ထျ၊ နီပွေးဘုရာ၊ ရီနှိုင်းယို -

“ နာ၊ လ၊ လွဉ်လဲဉ်း ထောင်ရှု၊ တစူကိပ်၊ နဲ့ ”

“ လ၊ လွဉ်တပ်း ပွေးသြ၊ လို၊ တခုံလမ်းကိုနှံ၊ ကသီထို၊ သား
နှံ၊ အာလဲဉ်းက ကမွန်သား ပွေးသြ ”

“ ကိသာဂေါတမီ - အိန္ဒြိယအစနပ်၊ နာထင်းဒျား၊ သီနာပိုလျှမ်း၊ တဲးတဲးတဲ့ မွေးတင်း၊ ပါမုင်၊တဲ့ယင်း သီဟးလွင်းလွင်း၊ မွေးဒျား၊ မရဏခွန်သီနပ်၊ တွမ်းထီတသိုင်း၊ ဗွန်ပီလိုဝင်း၊ ခွန်သီထီတသိုင်း ထို့၊ဟောင်းအိန္ဒြိယ၊ တို့လင်းစွန်း အပါယင်းခမ်းသူ၊တဲ့အင်း ” စတင် ဟော်၊ဖေးတရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ကိသာဂေါတမီ လ၊စွန်းတမင်တဖိုလ်း ထွာစွန်းသောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း၊ လိုလင်းဖုံးတဲ့ လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်း စတင်နှင်းနပ်၊ဖုံးသွ။

ကိသာဂေါတမီနောင်၊ ကိပိုင်ရဟန်း၊ ဗွေးဘုရာ၊ထျ၊ ဗွေးဘုရာ၊ထွင်းလွေ၊ထေ့ ရဟန်း၊မူးသီးထျ၊တင် ရဟန်း၊မူးသီး အွင်းပိုင်ဖေးရဟန်း၊တော့၊ အမည်၊တွင်းတဝါ ဝင်းသေဝါအာ ထင်းသျှာ၊ “ ကိသာဂေါတမီထေရီ ” နှင်းနပ်၊သွ။

ကိသာဂေါတမီနပ်၊ တို့တနီ၊ တန၊ခလဲ့၊ ပူးဇေးမေးသိမ်းကို၊ ပူးဇေးမေးထွ၊ခါ ထွားစွ၊မေးပျာ၊နာ၊ မေးပျာ၊နာနောင်၊ မေးတင်းဖေထို၊ဖေထို၊ “ တမိတ်မိတ် ” တင် သေယူးစဉ်၊စာ၊ဒါးစွန်းနှင်းယို -

“ လိုပိုမနုဿား သတ္တဝါးသီးဖုံးတဲ့ ဗွန်ပီပွဲနှင်း မေးပျာ၊ယိုနေနေ၊ ကျွတ်ထွ၊ သီချာကိုင်ချာဟးလွင်းလွင်း၊ လို၊ကတို့၊ နိဗ္ဗာန်၊နပ်၊မ၊ ထွာကိုင်လ၊ဒွါန်နှင်းယို” သ၊ကိုသေယူးဒါးလဲင်းနှင်းနပ်၊သွ။

အင်းယူးနှင်းနပ်၊တွင်း၊ နီဗွေးဘုရာ၊ အင်းညာ၊အွင်းစွ၊လွင်ရောင်းတော့၊ နှင်းစွန်း ကလွင်ဟော်၊တရာ၊ မဲ့ဆဝါ -

“ ပိုမူကိသာဂေါတမီ - နာကထီ၊ နာကယူးနဝ်အတိုင်း၊
 ‘လှိုပိုမနုဿာ၊ သတ္တဝါးသီးဖိုးတဲ့ ပီပဲမေးပျော့နာ၊ ကျွတ်ထွူသီချာ
 လွဉ်းလွဉ်း၊ လှိုကတိုးနိဗ္ဗာန်နဝ်မ၊ ကျွတ်သီ - ထွာကုင်လ၊ဒွါမ်’
 လှိုတသေတဝ်း နိဗ္ဗာန်နဝ်းနဝ်ရာ၊ အသက်ဆွာခန်း နေင်းတချာ၊
 တဲယဝ်း တထွာတဝ်း လှိုသေနိဗ္ဗာန် သက်ခံးတနီ၊နဝ်သွ။”

မိန်းနင်းနဝ်ထွူခါ ဟော်၊ငါလွေ၊ တရာ၊ဂါးထား နင်းယိုသွ။-

၁၁၄။ ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။

ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော အမတံ ပဒံ။

၁၁၄။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယောစ - ပါ၊မဲ့င်၊ရို၊တဝ်း၊ အပဿံ - ထီးတဝ်း၊ အမတံ
 ပဒံ - ထာ၊သီလွစ်မန်း မျတ်နိဗ္ဗာန်ယို၊ ဇီဝေ - အသက်ထိုဆွာ၊
 ဝဿသတံ - အနေင်းတချာ၊ အမတံ ပဒံ - ထာ၊သီလွစ်မန်း
 မျတ်နိဗ္ဗာန်ယို၊ ပဿတော - ကထီးဒါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်အတား၊
 ဇီဝိတံ - အသက်အုံဗား၊ ဧကာဟံ - တနီ၊ချားတဲ့၊ တတော
 သေယျော - မျတ်လဲဉ်းက လှိုတထီးတဝ်း နိဗ္ဗာန်သက်ဆွာ၊
 နေင်းတချာ၊နဝ်သွ။

၁၁၄။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

ပါ၊မဲ့င်၊ရို၊တဝ်း ထီးတဝ်းထာ၊သီလွစ်မန်း မျတ်နိဗ္ဗာန်ယို
 အသက်ထိုဆွာ၊ အနေင်းတချာ၊ ထာ၊သီလွစ်မန်း မျတ်နိဗ္ဗာန်ယို

ကထိဒါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်အတာ၊ အသက်အံဃာ၊ တနီ၊ ချားတဲ့ မျတ်
လဲဉ်းက လို၊ တထိးတဝ်း နိဗ္ဗာန်သက်ဆွာ၊ နေင်းတရျာ၊ နဝ်သွ။

၁၁၄။ တရာ၊ ဂါးတာ၊ အဓိပ္ပါယ်အခွတ် -

လို၊ ထိးတဝ်း နိဗ္ဗာန်နဝ်၊ အံဃာသက်တရျာတဲ့ယဝ်း တထွ၊
တဝ်း လို၊ ထိးနိဗ္ဗာန်၊ အံဃာ၊ သက်တနီ၊ တားနဝ်သွ။

နားဃာတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နဝ်၊ ကိသာဂေါတမိနဝ်၊ အဝ်းအံ
ဗော၊ နောင်ကိုတွင်၊ လ၊ ပါတွမ်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလစ်၊ ပါ၊ ထွာစဉ်းချား
ရဟန္တာနဝ်သွ။

**ဟော်၊ ထွားသွဉ်ဃာ၊ ကိသာဂေါတမိဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ ဗဟုသုတ လ၊ သတိ၊ နေင်းယို -**

၁။ ရွဉ်ခံ၊ ရတနာနဝ်၊ ထွိုက်တန်းချားတွမ်း၊ ဘွန်၊ ကံးတန်သား-

၂။ ရွဉ်ခံ၊ တွမ်းလို၊ မြိုက် တထွိုက်တန်းတဝ်းလိုဝင်၊ -

၃။ လို၊ ဘွန်၊ ကံး တအေဉ်ထဝ်းနဝ်၊ အားကျို၊ ဃာ၊ လို၊ ဘွန်၊ ကံး
တန်သား -

- ၄။ လို၊သီထွန်၊ ဘုရားခန်းတဲ့ မာ၊မွန်ချာဖေး တဒါးတင်း-
 ၅။ ဖူးဝေးစွိုးစွိုးကို တသီဖိုဖိုတင်းနပ်၊ အဲဉ်ထင်း -
 ၆။ သောကပရိဒေဝ - သု၊ထာ၊ရိုးလျား အားတလာနေတွင်း၊
 နပ်၊ ဟော်၊ထွန်ဖေးစွဉ်း တရာ၊လ၊တင်း -
 ၇။ နေးတွင်းပရိယာယ်၊ မာ၊ဖေယွယွရိုး သောကပရိဒေဝထွန်၊မ၊
 ဟော်၊ဖေးတရာ၊လ၊ - စတင်နင်းနပ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ၊
 အာတန်သွ။

၁၁၄။ တရာ၊ဂါထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ နိဗ္ဗာန်၊ခွေညာ၊ သက်တချာ၊ လာ၊လာ၊ မျတ်တင်းမွေး။
 ၂။ နိဗ္ဗာန်၊ထီးချာ၊ တနီ၊တာ၊ မျတ်ငါး လွှဲနပ်၊ကွေး။

၁၁၄။ တရာ၊ဂါထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- နိဗ္ဗာန်၊ခွေညာ၊ - နေင်းတချာ၊အုံဗား
 အုံဗားတဲ့ယင်း - မျတ်တင်းလာ၊လာ၊
 နိဗ္ဗာန်၊ထီးခါ၊ - တရာ၊သေနား
 တနီ၊တာ၊ - မျတ်ငါး လွှဲနပ်၊အာ ။

ကိသာဂေါတမီးဝတ္ထု ထွန်ယိုသွ။

“ ခိုးလျား ” တွင် “ လျားခိုး ”

- ၁။ “ ခိုးလျား ” ကရိုနဝ်၊ “ ခိုးရိုး - လျားဆိုင်၊ ”
ဥပမာ - မေးခိုးရိုးထွေမ၊ လျားဆိုင်၊ ၊ လောဘ၊
ဒေါသ၊ မောဟ - စတင် ကိလေသးမေး ခိုးရိုးထွေမ၊
ခိုးလျားဆိုင်လွှဲဟး - စတင် နှင်းနဝ်ဖုံးသွ။
- ၂။ “ လျားခိုး ” ကရိုနဝ်၊ “ လျားရိုး - ခိုးဆိုင်၊ ”
ဥပမာ - ဒင်းလွှဲမေးအား၊ ဖေးဖြိုခွင်းလိုဝင်၊
သွင်ဘက်ထရီအားလွှဲဖုံးနဝ်၊ အလျားရိုးလွှဲချို၊
တင် ကခံဟး ဒါယားခွမ်မ၊ ခိုးဆိုင်တင်ငါထာ၊
ထိမိုးဖါသီ၊ ပိုသီတင် အွင်းသးဒါးခွမ်မ၊ ငွိုးဟးထာ။
ဟိုန်ငေါင်းရန်း၊ ဟိုန်ငေါင်းကျံထံတင် သယ်ခံဒါးခွမ်မ၊
သးလျားဟးထာ- စတင် နှင်းနဝ်ဖုံးသွ။
- ၃။ ခိုးလျားတဲ့နဝ်၊ လျားခိုးတဲ့နဝ်၊ ကွပ် “သေအွင်းသတိ၊
တင်း” မ၊ (ကွပ်သတိ၊ အိုင်ထင်းမ၊) ထွာလးစွဉ်း
အခိုး အလျားနှင်းနဝ်ဖုံးသွ။

၁၄။ ဗဟုပုတ္တိကထေရီဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသတင်းသွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝှန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဗဟုပုတ္တိကထေရီ” တွေ့၊
ဟော်ဟား “ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ ” စတင် တရားယိုသွေ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို လမ်းခရီးလမ်းနား၊ အပိုခိုအင်းနွတ်ဖြာ၊
အပိုမူးအင်း နွတ်ဖြာ - တဲ့၊ ပိုမူးတန်ထို ပိုခိုတန်နမ်းတင် အရွယ်၊
တိုးတွေ့၊ တောလမ်းလှိုင်းခန်းချား ပငါပရာ၊ ကမ်းသအုံညာလှိုင်း
ခန်းချား မွိုးဖါဖုံးနင်းသွေ။

တိုးတနီတင်ခါ အဖါနင်း၊ သီငါထိုခန်းချား၊ အမွိုးမားတား
နင်း အင်းကွဲတဖြာချားတဲ့ တဖန်းဖေးတင်း အပိုခို အပိုမူးသီးဖုံး
အမွေး၊ တိုးနင်းတွေ့၊ အပိုခို အပိုမူးသီးဖုံး ဒေါ့ရောင်နင်းယို -

“ မွိုး - နီဖါသီထိုလင်းနင်း၊ ရွှင်ခံဖုံးနင်း၊ နီမွိုးအီးမားအီ
ထမင်း၊ နီမွိုးပိုဖုံးကအာနင်း၊ နီလွှားချာနီမွိုးနွောင်တင်းနဲ့ ” ဒေါ့လွ
နင်းနင်းဖုံး၊ ဒေါ့နင်းမင်းဒေါ့၊ အမွိုးအုံချားတော့တော့၊ ကွဲတွေ့၊
အပိုဖုံး ကထိုင်းဒေါ့၊ အာလင်းအာမြို့ကင်းတင် အမွိုးယူးတော
နင်းယို -

“ ခွေပိုဖုံး အလွှားလွှားချာချား ခွေ၊ ခွေအွင်းခေါ်ခေါ် တမြို့၊
နင်းယိုနောင်၊ အကျိုအင်းကင်းထမင်း ” ယူးတောနင်းနင်းတွေ့၊
အတမြို့၊ ကားကအင်းနင်း၊ အမွေးအနေး ဖန်းဖေးတွာတွာခန်းချား
အပိုတဆီလမ်းဖြာဖုံးနင်းသွေ။

ဖုန်းဖေးတခြို့၊ ကားကအင်းလိုထွေတွော့၊ လွေအံးအွေရီးခန်း
အပိုခိုတန်သွတ်လမ်း၊ စလကွို့၊ နီနီသွံနီလွမ်း၊ အပိုခိုတန်မာ
(အပနံ)ရို့ -

“ နီဖီလောင်းဟေး - အံးဖြားလင်းလိုဒါးဒွါမ်၊ နှင်းစွဉ်းကဖေး
လွို့ ပိုခိုတန်နီပွန်း သွံပွန်းဟနော၊ အင်းလွဉ်အံးစွဉ်း နီလမ်းလွမ်း
နပ်ဟေး ” ထွမ်ခန်းဒျားထာနှင်းနပ်၊ လွေအံး အပိုခိုသူဖြာလမ်း
တဲ့ အပနံစွမ်းဖြာ ဒေါမောင်းထာနှင်းနပ်လွဉ်းလွဉ်း၊ လွေအံး
တော အပိုမူးနွတ်ဖြာလမ်းတဲ့ အပိုမူးဝါ၊ (အမ)ဖုံး ရို့ဆွမ်းနှင်းနပ်
နေနေ၊ ဝါးလင်းချာ ဝါးလင်းချာထိုးစွဉ်းနပ်သွေ။

မိုးဖြားနပ်၊ အပိုခို အပိုမူးဖုံး အံးသွင်းဒွါမ်တင် -

“ ခွေအံ့ပိုထျ - ပိုမူးထျဖုံးနပ်၊ အကျိုအင်းကဲဒွါမ်ထမိုင်၊
ပိုင်ရဟန်မူး လွူးအီကနမ်းမ၊ ” ချသ၊နှင်းနပ်ထွေခါ ကာထင်း
ရဟန်မူးသီးကျောင်၊ ကွီပိုင်ရဟန်၊ ရဟန်မူးသီး အွဉ်းပိုင်ဖေး၊
ပိုင်ရဟန်ထွေတွော့ အမည်တွင်းစွဉ်း “ ဗဟုပုတ္တိကထေရီ - ရဟန်
မူးပိုအာ ” နှင်းနပ်သွေ။

“ ခွေနပ်၊ ထိုင်းဖြားမ၊ စပိုင်ဗားရဟန်၊ ခွေအံ့တဌိထာ
ထွာတမ်း၊ အားထွတ်တရာ၊ လေစွဉ်းတနာမ၊ ” ချသ၊နှင်းနပ်
ထွေခါ အံ့ကျောင်ပျသာဒ် အထပ်လ၊ (ငမ်းသ၊ဝ၊လင်းတင်)အစူ
နောင်၊ အောင်းဖွဲ့ခါထာထွန်း၊ ထာခွေကို မဉ်းထောင်တဖူးတဲ့
သောင်းမွူးဆလနောင်၊ ငမ်းသောင်းပင်အော့လူးတွော့ အစူနောင်၊

အင်းဖွိုးခါးသောင်းမွူး၊ အင်းအုံအားထွတ်တရာ၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်၊) နှင်း
 နှပ်တွင်း၊ နေ့တွင်းဉာဏ်ယူးတရာ၊ ယူး ခူးလိမ်ခူးပြန်းတရာ၊
 တွိုးနှင်းခါ နီဗ္ဗေဒတရာ၊ အင်းအိုးကျောင်း၊ အွင်းစွဲလွှဲရောင်းတေား၊
 နှင်းစွဉ်းဗွေဒတရာ၊ ကလွဉ်အုံတံဆင် -

“ ပိုမူဗဟုပုတ္တိကပေး - ခွေတရာ၊ ကဟော်ဖေးတရာယို
 နေ့တွင်းဉာဏ်၊ သေယူးတင်းတင် သေထီးတင်းတရာမျှတ်၊ ဝွေ
 နှပ်၊ အသက်ဆွာခန်း နှင်းတရားတဲယင်း တထွေတင်း နေ့တွင်း
 ဉာဏ်ဆင်းချင်း ထိသေတရာမျှတ် သက်ဆွာတနီနှင်းသွ။”

မိန်းနှင်းနှပ်ထွဲခါ ဟော်ငါလွေ တရာဂါးထားနှင်းယိုသွ။

၁၁၅။ ယောစ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ ။

ဧကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမံ ။

၁၁၅။ တရာဂါးထားအနက် -

ယောစ - ပါမဲ့ငါ့တင်း၊ အပဿံ - ထီးတင်း၊ ဓမ္မမုတ္တမံ -
 တရာမျှတ်ယို၊ ဇီဝေ - အသက်ထိုဆွာ၊ ဝဿသတံ - အနှင်း
 တရား၊ ဓမ္မမုတ္တမံ - တရာမျှတ်ယို၊ ပဿတော - ကထီးဒါး
 ပုဂ္ဂိုလ်နှောင်းအတား၊ ဇီဝိတံ - အသက်အုံဗား၊ ဧကောဟံ - တ
 နီဒျားတွဲ၊ တတောသေယျော - မျှတ်လဲဉ်းက လိုတထီးတင်း
 တရာမျှတ် သက်ဆွာနှင်းတရားနှင်းသွ။

၁၁၅။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -**

ပါ၊မုင်၊ရိုးတင်း ထီးတင်း တရာ၊မျတ်ယို အသက်ထိုဆွာ၊
အနင်းတရား၊ တရာ၊မျတ်ယို ကထိဒါးပုဂ္ဂိုလ်းနောင်အတား
အသက်အံ့ဟး တနီ၊ဒျားတဲ့ မျတ်လဲဦးက လို၊တထီးတောင်းတရာ၊
မျတ်သက်ဆွာ၊ နင်းတရားနပ်၊သွ။

၁၁၆။ **တရာ၊ဂါးထား အမိပ္ပါယ်းအခွတ် -**

လို၊တထီးတင်း တရာ၊မျတ်နပ်၊ အံ့ဟးသက်တရားတဲ့ယင်း
တထွ၊တင်း လို၊ထီးတရာ၊မျတ်အံ့ဟး သက်တနီ၊တားနပ်၊သွ။

နားဟးတရာ၊အကျို၊

တရာ၊ယိုကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ဗဟုပုတ္တိကထေရီနောင်၊ တွမ်း
ပဋိသမ္ဘိဒါးလစ်၊ပါ၊ ထွာစွဉ်းရဟန္တားနပ်၊သွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟး ဗဟုတ္တိကထေရီ ဝတ္ထုယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနဲ့ယို -

၁။ ပိုနို / ပိုမူးသီးငေါင်းနပ်၊ ယျမ်းတို့င်း၊ တလ၊တင်း၊ ထွားပါဟး
ပနံ - ဝါဒ , မသီးသဘော်၊ယင်ကဲးမ၊ -

၂။ ပိုနို / ပိုမူးမွိုက်သီးနပ်၊ သေတင်း မွိုးဖါကေ၊ဇူ၊ သေဒျား
ရွဉ်ခံ၊ ကေ၊ဇူ၊လွမ်း၊ -

၁၅၆

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၈)

၃။ နီဗ္ဗေဒတရ၊ တရ၊တေားနဝ်၊ ပါမဲ့င်ကျိ၊တ၊တဲ့ ပါမဲ့င်လ၊
ပါမဲ့င်၊ခွ၊ချာ၊ -

၄။ ထို၊ပိုခို - မော့ထာ၊ရူ၊၊ ဖိုင်းပိုမူ၊ - မော့ထာ၊ရောင်းတဲ့
အဝ်းဒါးအကျောင်း - စတင်နိုင်းနဝ်၊ သေထွ၊ လ၊အိသတိ၊
အာတန်သွ။

၁၁၅။ တရ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ တရ၊မျတ်ခွေညာ၊ သက်တရ၊၊ လာ၊လာ၊ မျတ်တင်းမွေး။

၂။ တရ၊မျတ်ထီးချာ၊ တနီ၊တာ၊ မျတ်ငါး လွှိ၊နဝ်၊ကွေး။

၁၁၅။ တရ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

တရ၊မျတ်ခွေညာ၊ - နေင်းတရ၊အုံဟး

အုံဟးတဲ့ယဝ်း - မျတ်တင်းလာ၊လာ၊

တရ၊မျတ်ထီးခါ၊ - တရ၊သေနာ၊

တနီ၊တာ၊ - မျတ်ငါး လွှိ၊နဝ်၊အာ ။

ဗဟုပုတ္တိကထေရီဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ။

ဓမ္မပဒ ၊ သဟဿဝဂ် ၊ ဝတ္ထု ၁၄ - ပွါဒ်လို့ယိုသွ။

ရက်သော့ မိုးဖါ

- ၁။ မိုးကေ၊ဇူ၊နောင်၊ ဖြော်တွမ်း၊ ရွဉ်ဗွာ၊
ဖါကေ၊ဇူ၊နောင်၊ ဖြော်တွမ်း၊ ခံ၊တင်းတဲ့
တကေးတင်း ။
- ၂။ ရက်ချာသော့ မိုးဖါ၊ မိုးယားယား အောင်း
တမိုးလွမ်း၊ ဖါယားယား အဝ်တဖါလွမ်း ။
- ၃။ မိုးမဉ်းသီနု၊ငါ - ဖါမဉ်းသီနု၊ထို၊နောင်၊
ထုမ်းထင်း မိုးဖါ တလ၊တင်း ။
- ၄။ မာမဉ်းသီ- ထုမ်းယင်းတလာ၊လာ၊ ၊
ဝါ၊မဉ်းသီ ထုမ်းယင်းမွောမွောလ၊ဒျာ၊ ။
- ၅။ မာ၊ဒုက္ခမိုးနီး မိုးဖါ၊ တွိုးတနီး၊ခါမဲ့ နာ၊ပို
မာ၊ဒုက္ခချာနာ၊ ကွေးနော။

ငေါင်းရီလွှာခန့်

- ၁။ (က) တမ္ဗဒိဋ္ဌိက-နဝ်၊ ဝင်းဒင်းအရာ(ဖေးတာဝွန်း)အမျိုးမိုင်၊
 (ခ) မာ၊သီပါ၊မိုင်
 (ဂ) ညကားမိုင်၊နောင်း
 (ဃ) ဗွေးသာရီပုတ္တရာ၊ ဟော်၊ချားနားနင်းမိုင်၊
 တဲမ်းနယ်သွော့ဟိုင်း ။
- ၂။ ကအားထွတ်တရာ၊ကောင်လောင်း တလ၊တင်း မင်္ဂိုလ်း
 တရာ၊ ရဟန်း၊ဝတ်၊ပါ၊ဖုံးနဝ်၊ တွိုးဗွေးဘုရာ၊ ဂေါတမစိုးယို
 သိုင်၊ထွာပါ၊မိုင်၊ဖုံးဟောင်း ။
- ၃။ “ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ” ဝိနည်းကို ကလ၊ဗဟုသုတ အမိုင်
 (၁) တွမ်း အမိုင် (၃) ဖုံးနဝ်၊တဲမ်းနယ်သွော့ဟိုင်း။
- ၄။ အနုပ္ပန္နက ဗြာဟ္မဏဝိနည်းကို ထာ၊မာ၊အကျိုးအိုင်ထင်း-
 အမိုင် (၂) အမိုင် (၃) အမိုင် (၄) ဖုံးနဝ်၊ တဲမ်းနယ်သွော့
 ဟိုင်း ။
- ၅။ ဗွေးသာရီပုတ္တရာ၊ မွိုးဖူးခို ပုဏ္ဏားနဝ်၊ -
 (က) အလူးပါ၊မိုင် (ခ) ရေးအမျိုးမိုင်၊ တဲမ်းနယ်သွော့ဟိုင်း။

- ၆။ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဓမ္မိယုဒ္ဓိပိ ပုတ္တော၊ ဝဂ္ဂိ (က) ဝဂ္ဂိယံ
ဟော်၊ ခမ်းမဲ့၊ (ခ) ဟော်၊ ကျောင်းမဲ့၊ (ဂ) ပုတ္တော၊ နဝ်၊
မာ၊ ကုသိုလ်၊ အမျိုးမဲ့၊ ။
- ၇။ “အဘိဝါဒန သီလိဿ” စတင်တရာယို -
(က) ဟော်၊ ဝေင်၊ မဲ့၊ (ခ) ကျောင်းမဲ့၊ (ဂ) ပွိုင်းပွို၊ ပါ၊ မဲ့၊
(ဃ) ပုတ္တော၊ “ စာအကျင်၊ ” နဝ်၊ လ၊ တော၊ အမျိုးမဲ့၊
ဖုံးဟောင်း ။
- ၈။ သံကိစ္စသာမဏေ၊ ဝဂ္ဂိကို ဗွေရဟန်းသီး စီ၊ ကန်၊ ကတိ
ကဝတ် အမည် (၂) အမည် (၃) ဖုံးနဝ်၊ တမ်းနယ်သွာဟိုင်း။
- ၉။ (က) ပဋ္ဌာစာရ၊ နဝ်၊ ပါ၊ မဲ့၊ ပို၊ (ခ) အပါခြွေတကားမဲ့၊
(ဂ) ဝွေသက်လ၊ ကားမဲ့၊ (ဃ) အပွိုးပါသီး အွဉ်းအံ့အွိုး
မဲ့၊ (င) အမားတွမ်းပါ၊ မဲ့၊ ။
- ၁၀။ (က) ယောအပိုသီ ကလယ်၊ ကွီဝင်၊ ထောင်ချ၊ နဝ်၊ အမည်၊
ထမဲ့၊ (ခ) ထောင်ချ၊ နောင်၊ ပါ၊ မဲ့၊ ထွဉ်းကွီ (ဂ) အီးမာ၊
အီထမဲ့၊ (ဃ) လ၊ လွဉ်နေထောင်ချ၊ ဟောင်း (င) အပိုမွန်ချာ
နေဟောင်း ။

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊ ထွဉ်းသွဉ်း

ငေါင်းရီလွှာခန့် အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ (က) မာ၊သီလို၊ (ခ) မာ၊သီစွန်သား
(ဂ) ချဉ်- နေင်း၊ (ဃ) “ ပေါးနောင်၊ဟ တကာ၊
အတွက်တာ၊ အကုသိုလ်းစောင်းထွာနေဟောင်း ” ။
- ၂။ သင်၊ထွာ - ခွန်ပုက္ကုသာတိ၊ ဗွေ၊ကုမာရကဿပ၊
ဗာဟိယဒါရုစီရိယ၊ မင်၊သာ၊ဒဗ္ဗ၊ သဘိယပရိဗိုဇ်ဖုံး
နင်၊သွ။ ။
- ၃။ အမဲင်(၁) လွှာက၊မဲအလို၊တင် သစ်ကထီးတဲ့ ကျိုက်ထွ။
စွဉ်းနင်၊ မာ၊ယော့ဆဲင်၊ဒါးထာ၊ ၊
အမဲင်(၂) လို၊မြိုက်သီးနင်၊ အံ၊ဟးသွ။ ခင်းလမ်းဟင်တဲ့
အံ၊တင်းဗွီးဗွီး၊ အံ၊ဟးသွ။အွီးအွီးတဲ့ အံ၊တင်းစွ။စွ။၊
မင်မြိုက်တွ။ဒုားလီ၊လီ၊ ။
- ၄။ အမဲင်(၂) မာ၊တင်းထမဲင်၊မဲင်၊ လွ၊မွေးမဲင်းသွော့ထာ၊နော၊
အမဲင်(၃) အွဉ်းကျားနမ်း ကိုင်မြို၊မာ၊ထုမ်းမြို့၊သေးသေး
ပါ၊နော၊
အမဲင်(၄) ခေ၊လေနီ၊နာ၊ အွ၊မြို၊မာ၊သွော့ဒေါင်နင်၊နော ။
- ၅။ (က) လူး နိဂဏ္ဌ-တက္ကတွဉ်း၊ (ခ) ရေးဖေးကတီး၊ ဗျဟ္တာ၊ခမ်း။

- ၆။ (က) ရားဇရိုဟ်းခမ်း (ခ) ကျောင်းဝေဠုဂ္ဂန်း (ဂ) စွမ်းလာ
စွမ်းလာ မာသီထာသား တဗားဗားတင် လွှားပူးဇေးမေး။
- ၇။ (က) ဝေင်ဒီဃလကီက
(ခ) အရညကုဋ္ဌိ - ကျောင်းတောရ၊
(ဂ) ပါပေး “ ဒီဃာယု ”
(ဃ) လရဉ်တစွဲ၊ ဖိုးတရား၊ မာတဖြာ ။
- ၈။ အမည် (၂) ကွပ်နပ်မ၊ “ တုံသွမ်းချိန်း တွမ်း ခံးထူးဩဝါဒ
ချိန်း” ပေါးလွှဲတင် ယိုနီချိန်းနပ်၊ နီပါငါတဲ အုံထေ့လို့ဝင်၊
လတင်း ၊
အမည် (၃) မဉ်းအုံဟပ်တင်းနပ်၊ ထောင်းဗားဟိန်း၊ ပေါးဟိုန်
ဟိန်းငင်းနပ်၊ လွေ့ထေ့ဗားလို့ဆာ၊ လွမ်းလာဗားလို့ဆာ။
- ၉။ (က) သဋ္ဌေပိုမူး (ခ) ကုဋ္ဌေးလစ်ဆီ (ဂ) ၁၆
(ဃ) လမ်းပျသာဒိန္နတ်ထပ်ကို (င) သွဉ်းခိုပေးတဖြာ။
- ၁၀။ (က) ကိသာဂေါတမီ (ခ) ဗွေဘုရာ (ဂ) ဖေါးအီတသီး
(ဃ) လတင်း (င) မွန်တင်း ။

ငေါင်းရီလွှာခန်၊ အဖြေမဲဉ်း ထွဲယိုသွဲ

ငေါင်းရဲပ်နီဝံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်းနော - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်းသေ - မဲ့လေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်းသြ - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်းသေ - မဲ့လေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၃။ ဓမ္မဒပ - ယံကျသွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃား ခွန်နင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ငိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ၊ - လ၊ဗားဗွန်ပီဝင်း ။
- ၄။ ဓမ္မဒပ - ယံကျထေထင်း
 ကေားသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားသွဉ်ရင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ငိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ၊ - လ၊ဗားဗွန်ပီဝင်း ။

ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး တွမ်း ငေါင်းဆုတောင်၊

ကတမ်းဖေးဖျင်ဒါး “ ဓမ္မပဒ - အမုင်(၈) ” ယိုတဲ့ ထွဲဖျင်
လဲဉ်းသွ။

ကွပ်နောင်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလဒါး ထာသေ
တရာယိုအတိုင်း၊ နီတွက်ဝင်တား ချမ်းသားကထွာအီ အချက်ဖုံး
နပ်၊ လွောကံနားကျင်သွံလွေသွေ့ ပငါပရာ။

မဉ်းလွောကံနား ကျင်သွံလွေနှင်းနောင်မ၊ လိုချမ်းသား
လူချမ်းသား နီဗ္ဗာန်ချမ်းသား ချမ်းသားယိုသွံပါ၊ ကျိုစာအဓိပ္ပါယ်
ထွိုက်ရာ၊ လဟားနပ်သွ။

ဓမ္မပဒသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ပွေးစင်၊ ပွေးသျှင်၊ ထွဲအောင်း
မျှင်လဲဉ်းသွ။ တင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်သန်၊ ချမ်းချမ်းသားသား ကသေ
ကဒါးအတိုင်း၊ လွောကံနားထူးသွံ၊ နွောင်ထွဲတွော့၊ ချမ်းသား
သွံပါ၊ ကမဉ်လရာအတိုင်း၊ မွိုင်မွိုင်ခွသ၊ ယံကလလွသွေ့
စွမ်းပီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာကျိနဲ့ သွဉ်တန်၊ ကထင်း
ပွေးသျှင်၊ ပွေးစင်၊ ခွန်နင်သီးယာဟေး ။ ။

ပွေးဗွန် - ကောဝိဒ
ဝေနာရာမ - သီးသဲင်း
၁၃၇၅-ဗား၊ ဒဲဉ်သီးလာဗွေ

၁၆၄

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၈)

ကတဲမ်းဖေးဒါ၊ ဓမ္မပဒအမဲ့င် (၈)ယိုနောင်၊ ထွားအားကွါ၊
ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်၊ လယိုဖုံးသွ။

၁။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၊

၂။ ပဒေသာ ဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်ကြီး

၃။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

စတင်နှိပ်ဖုံးသွ။

တွဲချ်း - စင်၊သုတာစာရ

ကွန်ပျူတာ - သထွံးပေး လိတ်လိုင်ဥယျာဉ်းကွန်ပျူတာ

ခြပ်တပ်စစ်ဆေး - ၁၃၇၉-ဗား၊ ဝါးခေါင်းလောင်း(၇)နီ၊

မွူးနီ၊ - တနင်္လာ၊ (၁၄-၈-၂၀၁၇)